

วารสารแสงธรรมปริทัศน์

วารสาร ราย 4 เดือน ปีที่ 41 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2017/2560

เจ้าของ	วิทยาลัยแสงธรรม	
คณะที่ปรึกษา	อธิการบดี	รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ
	ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการ	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยค้นคว้าศาสนาและวัฒนธรรม
	คณบดีคณะมนุษยศาสตร์	คณบดีคณะศาสนศาสตร์
คณะผู้ทรงคุณวุฒิ	หมวดกฎหมายพระศาสนจักร	บาทหลวง ผศ.ดร.ไผท มนिरาช
	หมวดกระแสเรียก	บาทหลวงอดิศักดิ์ พรงาม
	หมวดคำสอน	มุขนายกวีระ อารณรัตน์ บาทหลวง ผศ.วัชรศิลป์ กฤษเจริญ
	หมวดจริยธรรม	บาทหลวง ดร.เชิดชัย เลิศจิตรเลขา, M.I
	หมวดชีวิตด้านจิตใจ	บาทหลวงสมชัย พิทยาพงศ์พร บาทหลวงเจริญ ว่องประชาณุกุล
	หมวดประวัติศาสตร์พระศาสนจักร	บาทหลวงธีรพล กอบวิทยากุล บาทหลวง ดร.สุรัช ชุ่มศรีพันธุ์
	หมวดปรัชญา	บาทหลวง ดร.ออกัสติน สุกิโย ปีโตโย, S.J.
		บาทหลวง ดร.วิรัชศักดิ์ วนาโรจน์สุวิธ
	หมวดพระคัมภีร์	มุขนายก ดร.เลื้อชัย ธาตุวิสัย
		บาทหลวง ผศ.ทักษิไนย์ คมกฤส บาทหลวงสมเกียรติ ตรีนิกร
	หมวดพระสังฆกรรม	บาทหลวงวิรัช นารินรักษ์ บาทหลวงชาย ชันทะโฮม, C.Ss.R.
		บาทหลวง ดร.ฟรังซิส ไกลล์, S.D.B.
	หมวดพิธีกรรม	บาทหลวงเคลาดิโอ เบร์ดซอร์, O.M.I.
	บาทหลวงอนุสรณ์ แก้วจระ บาทหลวงเชษฐา ไชยเดช	
	หมวดศาสนสัมพันธ์และคริสตสัมพันธ์	มุขนายกชูศักดิ์ สิริสุทธิ
		บาทหลวงชิกมุนด์ แลส์เชินสกี, S.J.
บรรณาธิการบริหาร	บาทหลวงเจริญ ว่องประชาณุกุล	
บรรณาธิการสร้างสรรค์	อาจารย์พีรพัฒน์ ถวิลรัตน์	
กองบรรณาธิการ	อาจารย์สุจิตตรา จันทร์ลอย นางสาวสุกานดา วงศ์เพ็ญ นางสาวพิมพ์ฤทัย วิชัยธรรมคุณ	
จัดพิมพ์โดย	ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิชาการ วิทยาลัยแสงธรรม	
วัตถุประสงค์	1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ทางวิชาการในด้านเทววิทยาและปรัชญา	
	2. เพื่อเป็นสื่อกลางความรู้ และความสัมพันธ์อันดีทางด้านศาสนา	
กำหนดออก	ปีละ 3 ฉบับ ประจำเดือนมกราคม-เมษายน, พฤษภาคม-สิงหาคม และกันยายน-ธันวาคม	
ค่าบำรุงสมาชิก	สมาชิกรายปี ปีละ 300 บาท (จำนวน 3 ฉบับ/ปี) จำหน่ายปลีก ราคาฉบับละ 120 บาท	
	สำหรับสมาชิกรายปี สามารถส่งเงินค่าบำรุงสมาชิกเป็นเงินสดหรือโอนเข้าบัญชีเงินฝากออมทรัพย์	
	ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สาขาเทศบาล ภูเก็ต สามพราน นครปฐม	
	ชื่อบัญชี นายอภิสิทธิ์ กฤษเจริญ เลขที่บัญชี 403-613134-4	
	โดยกรุณาส่งสำเนาใบนำเข้าบัญชี (Pay-in-Slip) พร้อมระบุ ชื่อ-ชื่อสกุลและหมายเลขสมาชิก (ถ้ามี)	
	มาทางโทรสาร หรือ โทร.แจ้งการนำเงินเข้าบัญชีมาที่ ฝ่ายจัดทำวารสารแสงธรรมปริทัศน์	
	โทร. 0-2429-0100 ต่อ 624 โทรสาร 0-2429-0819	

|| บทบรรณาธิการ ||

ถ้าท่านมีลูก 2-3 คน ท่านอยากให้ลูกๆ ของท่านรักและเป็นหนึ่งเดียวกันหรือไม่ เชื่อแน่ว่าทุกท่านคงตอบว่า ใช่ ถ้าวันหนึ่ง ลูกๆ ของท่านทะเลาะกันอย่างรุนแรง ไม่รักกัน ไม่ให้อภัยต่อกัน ท่านจะรู้สึกอย่างไร คำตอบคงเป็นความรู้สึกไม่สบายใจ ทุกข์ใจ กังวลใจ และอยากให้ทุกคนกลับคืนดีกัน

พระเป็นเจ้าคงไม่ต่างจากท่าน ที่อยากเห็นลูกๆ ของพระองค์รักกัน ครั้งหนึ่ง พระเยซูเจ้าทรงอธิษฐานภาวนาว่า “ข้าแต่พระบิดา ข้าพเจ้าอธิษฐานภาวนา เพื่อให้ทุกคนเป็นหนึ่งเดียวกัน เช่นเดียวกับที่พระองค์ทรงอยู่ในข้าพเจ้า และข้าพเจ้าอยู่ในพระองค์” (ยน. 17:21) นับเป็นเวลาหลายร้อยปีแล้ว ที่คริสต์ศาสนาแยกออกเป็นนิกายต่างๆ แม้มีความพยายามที่จะปรับเข้าหากันเพื่อความเป็นเอกภาพ แต่ทุกสิ่งล้วนต้องการเวลา

วารสารแสงธรรมปริทัศน์อยากจะเชิญชวนผู้อ่านทุกท่าน ได้มีส่วนร่วมกันในการสร้างเอกภาพให้เกิดขึ้นจริง ด้วยการเริ่มต้นที่ความคิดความเข้าใจที่พึงมีต่อกัน อธิษฐานภาวนาเพื่อความเป็นเอกภาพ และร่วมมือร่วมใจกับพี่น้องคริสตชน ในฐานะที่เป็นศิษย์ของพระคริสตเจ้า ช่วยกันทำให้ความปรารถนาที่จะกลับมาเป็นหนึ่งเดียวกันนี้เป็นจริงอีกครั้งหนึ่ง

แม้จะต้องใช้เวลาและใช้ความพยายามมากขนาดไหน แต่ด้วยพระพรและความช่วยเหลือของพระเป็นเจ้า ทุกสิ่งย่อมเป็นไปได้เสมอ

บรรณาธิการสร้างสรรค์

ข่าวประชาสัมพันธ์... ขอเชิญชวนส่งบทความเพื่อตีพิมพ์ลงในวารสารแสงธรรมปริทัศน์ฉบับต่อไป
เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2560 ในหัวข้อ “ทูตสวรรค์”

ส่งต้นฉบับได้ที่

อาจารย์พีรพัฒน์ ถวิลรัตน์ E-mai: pi_santo@yahoo.com

หรือ คุณสุกานดา วงศ์เพ็ญ E-mai: sukanda.1984@gmail.com

ภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2560 และขอขอบคุณล่วงหน้าสำหรับทุกบทความที่ส่งมาร่วมแบ่งปัน

บทความที่ตีพิมพ์ในวารสารแสงธรรมปริทัศน์ ขอสงวนสิทธิ์ตามกฎหมาย
ในกรณีที่ต้องการบทความไปเผยแพร่ กรุณาแจ้งขออนุญาตอย่างเป็นทางการ

Content

Saengtham Journal

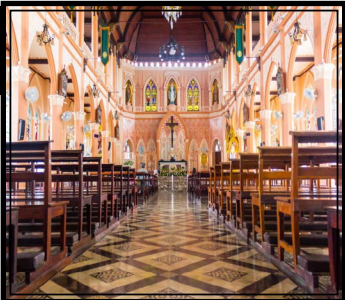
ปีที่ 41 ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2017/2560

5

5 เทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์กับคริสตศาสนสัมพันธ์
บาทหลวง ผศ.ดร.ฟรังซิส ไรส์ S.D.B.

17

17 คริสตศาสนิกสัมพันธ์กับคริสตศาสนสัมพันธ์
ศ.กิริติ บุญเจือ, ราชบัณฑิต

40

30 คริสตศาสนจักรสัมพันธ์: ประวัติและแนวทาง
บาทหลวง ดร.เกรียงยศ ปิยะวัฒน์, S.J.

40 Fundamentalism and Relativism
พระสังฆราช ลอเรนซ์ เทียนชัย สมานจิต

57

57 คริสตศาสนสัมพันธ์: ร่วมมือช่วยสร้างพระศาสนจักร
บาทหลวงปรีชา ธรรมนิยม, O.M.I.

65

65 แนวคิดการทำงานศาสนสัมพันธ์ระหว่าง
นิกายคาทอลิกและโปรเตสแตนท์
ศาสนาจารย์ ดร.สุสิทธิ์ ศรีสุนทร,
ศาสนาจารย์ นันทิยา เพ็ชรเกตุ, ลลิตา กิจประมวล และ
บาทหลวง เสนอ ดำเนินสะดวก

71

71 ครั้งหนึ่ง.. กับสัมมนาข้อเชื่อ
วรัญญู นางาม และ ขวัญชัย นาอุดม

76

76 ผู้วิถิแห่งความเข้าใจระหว่างศาสนา
ดร.สุภาวดี นัมคณิสสรณ์

84

84 ศาสนสัมพันธ์.. ในกรอบครัว
ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

91 แนะนำหนังสือพระสมณกฤษฎีกา
เรื่องคริสตศาสนิกสัมพันธ์
(Decree on Ecumenism;
UNITATIS REDINTEGRATIO)
และหนังสือจากความขัดแย้งสู่ความเป็นหนึ่งเดียว
(From Conflict to Communion)
ลูเธอรันและคาทอลิกร่วมกันระลึกถึง 500 ปี
แห่งการปฏิรูปในปี ค.ศ.1517-2017
บาทหลวง ผศ.สมชัย พิตยาพงศ์พร

ในวารสารฉบับนี้

กองบรรณาธิการต้องการนำเสนอความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง
“การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้นับถือศาสนาคริสต์นิกายต่างๆ”
แม้ถ้อยคำที่ใช้ในแต่ละบทความจะแตกต่างกันตามการใช้ของผู้เขียน

เทววิทยา เรื่องพระนางมารีย์ กับคริสตศาสนสัมพันธ์

บาทหลวง ผศ.ดร.พรังซิส ไก่ส์ S.D.B.

(นสสพ.สงฆ์)

คริสตชนคาทอลิก ออร์โตดอกซ์ และโปรเตสแตนต์ มีความเลื่อมใสศรัทธาต่อพระนางมารีย์แตกต่างกัน นิกายทั้ง 3 นี้มีความคิดเห็นใดบ้างที่เหมือนและไม่เหมือนกันเกี่ยวกับพระนางมารีย์ สมมุติถ้าเราไปสัมภาษณ์ผู้แทนนิกายสำคัญของคริสตศาสนาดังกล่าวนี้นี้ คือ พระสงฆ์กรีก ออร์โตดอกซ์คนหนึ่ง คิซยาภิบาลโปรเตสแตนต์นิกายลูเธอรันคนหนึ่งและพระวาสโรมันคาทอลิกอีกคนหนึ่ง ถามเขาแต่ละคนว่า “พระนางมารีย์ทรงเป็นผู้ใดสำหรับท่าน” คำตอบอาจเป็นดังนี้

“สำหรับผมออร์โตดอกซ์ พระนางมารีย์ พระชนนีของพระเจ้า ประทับอยู่ในทุกหนทุกแห่ง ถ้าท่านมาร่วมพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ของเราก็จะสังเกตว่า พระนางมารีย์ทรงได้รับเกียรติ โดยพระสงฆ์ถวายกำยานแต่รูปภาพของพระนาง ในหนึ่งรอบปีพิธีกรรม เราเฉลิมฉลองพระนางหลายโอกาส ขับร้องสรรเสริญพระนางด้วยบทสรว้อยและเพลงเทิดเกียรติที่มีสัญลักษณ์ในพระคัมภีร์และแรงบันดาลใจของนักกวีอย่างเต็มเปี่ยม จริงๆ แล้ว คำกล่าวของบูลคาคอฟ (Bulgakov) ก็ถูกต้องว่า ศาสนา

6 วารสารแสงธรรมปริทัศน์ ฉบับที่ 1 มกราคม - เมษายน 2017/2560

ของเราเป็นศาสนาของพระเยซูเจ้าและพระนางมารีย์”

ทัศนคติของศิษยาภิบาลโปรเตสแตนต์นิกายลูเธอรันแตกต่างกับความคิดของออร์โธดอกซ์จากหน้ามือเป็นหลังมือว่า “เราเคารพพระมารดาของพระเยซูเจ้า แต่ไม่อธิษฐานภาวนาขอความช่วยเหลือจากพระนางเลย เพราะระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์เราไม่ยอมรับคนกลางอื่นๆ นอกจากพระเยซูเจ้าคนกลางเพียงผู้เดียวเท่านั้น เรามองพระนางมารีย์ในฐานะทรงเป็นผู้มีความเชื่อ ดังที่นางเอลีซาเบธประกาศยืนยันว่าพระนางทรงเป็นสุขเพราะความเชื่อ”

ส่วนพรอวาสดาทอลิกแสดงความคิดเห็นว่า “ผมรักพระนางมารีย์ในฐานะทรงเป็นผู้ร่วมงานในพระธรรมล้ำลึกเรื่องความรอดพ้น ยิ่งกว่านั้น ยังทรงเป็นรูปแบบหรือแบบอย่างของมนุษย์ผู้ได้รับพระพรพรทานจากพระเจ้าแล้ว ก็ทรงตอบสนองพระองค์ด้วยความพร้อมเพรียงเต็มเปี่ยม ดังที่พระนางทรงปฏิบัติเมื่อทูลสวสวรรค์ทรงแจ้งข่าวแต่พระนาง เราวอนขอพระนางให้ทรงอธิษฐานภาวนาเพื่อเรา บัดนี้และเมื่อจะตาย”

ความแตกต่างดังกล่าวเข้าใจได้ในบริบทการยืนยันความเชื่อของแต่ละนิกาย ความเชื่อระหว่างพระศาสนจักรคาทอลิกกับคริสตจักรออร์โธดอกซ์แตกต่างกันไม่มากนัก ออร์โธดอกซ์เชื่อว่าพระนางมารีย์ทรงได้

รับเกียรติเข้าสู่สวรรค์ทั้งกายและวิญญาณ และทรงเป็นผู้ศักดิ์สิทธิ์ไร้มลทินใดๆ อย่างไรก็ตาม เขาไม่เห็นด้วยที่พระศาสนจักรคาทอลิกได้ประกาศเป็นพระสังฆกรรมว่า “พระนางมารีย์ทรงเป็นผู้ปฏิสนธินิรมล” เขายังเชื่อเหมือนกับคริสตชนคาทอลิกว่ามนุษย์ร่วมมือกับพระเจ้าได้

ส่วนความแตกต่างระหว่างพระศาสนจักรคาทอลิกกับคริสตจักรโปรเตสแตนต์นิกายต่างๆ มีมากกว่า เพราะเขาเหล่านั้นลำบากในการยอมรับพระสังฆกรรมเรื่องพระนางมารีย์ทรงปฏิสนธินิรมลและทรงได้รับเกียรติเข้าสู่สวรรค์ทั้งกายและวิญญาณ เขาไม่ยอมรับการร่วมมือของพระนางในงานช่วยมนุษย์ให้รอดพ้นและเรื่องการอธิษฐานภาวนาขอความช่วยเหลือจากพระนาง

1. ความมุ่งมั่นของคริสตศาสนสัมพันธ์และเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์

สมเด็จพระสันตะปาปา นักบุญยอห์น ปอลที่ 2 และผู้สืบตำแหน่งต่อจากพระองค์ประทานแรงบันดาลใจอย่างแรงกล้าแก่คริสตชนให้มุ่งมั่นสร้างคริสตศาสนสัมพันธ์และร่วมมือกันพัฒนาเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์ให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย แม้พระศาสนจักรคาทอลิกและคริสตจักรโปรเตสแตนต์นิกายต่างๆ มีคำสอนแตกต่างกันหลายเรื่องเกี่ยวกับบทบาทของพระนางมารีย์ในงานช่วยมนุษย์ให้รอดพ้น แต่คริสต-

จักรทั้งหลาย ก็ได้รับเชิญให้ดำเนินการเสวนากันต่อไปเพื่อลบล้างความแตกต่างเหล่านี้ และจับมองพระนางมารีย์ ว่าทรงเป็นมารดาของคริสตชนทุกคน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักเทววิทยาผู้ศึกษาคำสอนเรื่องพระนางมารีย์ต้องว่องไวต่อความเร่งด่วนของคริสตศาสนสัมพันธ์ ซึ่งพระจิตเจ้าทรงก่อให้เกิดเพื่อบรรดาศิษย์ของพระคริสตเจ้า จะก้าวเดินต่อไปสู่ความเป็นเอกภาพ โดยไม่หวั่นกลัวว่าคริสตศาสนสัมพันธ์จะเป็นอันตรายต่อการรักษามรดกของพระศาสนจักรคาทอลิกเกี่ยวกับพระมารดาขององค์พระผู้เป็นเจ้า เพราะคริสตศาสนสัมพันธ์ที่แท้จริงไม่สูญเสียหรือเปลี่ยนแปลงคลังแห่งความเชื่อ ตรงกันข้าม กลับตั้งใจที่จะศึกษาค้นคว้าพร้อมกันและเสวนากันด้วยความจริงใจ เพื่อช่วยบรรดาพี่น้องคริสตชนนิกายอื่นๆ ให้รู้จักความจริงทั้งหมดที่พระเจ้าทรงเปิดเผยเกี่ยวกับพระนางมารีย์ ชาวนาซาเรธ รวมทั้งเพื่อส่งเสริมให้คริสตชนคาทอลิกไตร่ตรองถึงข้อข้องใจของคริสตจักรอื่นๆ เกี่ยวกับการเสนอภาพลักษณ์ของพระมารดาพรหมจารีทั้งในด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม

ดังนั้น การวิจัยค้นคว้าของนักเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์จึงต้องรักษากฎเกณฑ์พื้นฐานต่อไปนี้

ก. ต้องหลีกเลี่ยงอคติดั้งเดิม
ถ้อยคำ การตัดสินและการกระทำที่

ไม่สะท้อนให้เห็นคำสอนของพี่น้องนิกายอื่นๆ อย่างยุติธรรมและตามความเป็นจริง ซึ่งทำให้การเสวนายากยิ่งขึ้น

ข. ต้องดำเนินการเสวนาด้วยความเชื่อมั่น เพราะพระศาสนจักรประกาศว่าเป็นวิธีการที่จำเป็นและเร่งด่วน

ค. ต้องหลีกเลี่ยงที่จะมองข้ามความแตกต่างกันเพื่อเห็นแก่เอกภาพ คือต้องนำเสนอหลักคำสอนเกี่ยวกับพระนางมารีย์อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นคำสอนที่พระศาสนจักรกำหนดไว้อย่างเป็นทางการหรือคำสอนที่สั่งสอนโดยอำนาจปกติและสากล

ง. ต้องใช้ถ้อยคำและสูตรอย่างรอบคอบเพื่อหลีกเลี่ยงภาษาที่อาจสร้างความรู้สึกไม่สบายใจให้แก่พี่น้องนิกายอื่นๆ คือควรใช้ถ้อยคำที่แสดงคำสอนอย่างชัดเจนและถูกต้อง โดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้อื่นตีความอย่างผิดๆ

จ. ต้องหลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพลักษณ์ของพระนางมารีย์แยกพระนางออกจากโครงสร้างของพระศาสนจักรนี่เป็นลักษณะที่จำเป็น ซึ่งทั้งนิกายโปรเตสแตนต์และแองกลิกันเรียกร้องและยังเป็นลักษณะที่สอดคล้องกับธรรมประเพณีแท้จริงของพระ

ศาสนจักรคาทอลิก เพราะไม่เป็น
อุปสรรคขัดขวางที่จะเน้นคุณสมบัติ
เฉพาะเจาะจงไม่เหมือนใครของ
พระมารดาผู้ศักดิ์สิทธิ์และรุ่งโรจน์

2. วิธีการค้นคว้าเทววิทยาเรื่องพระนาง มารีย์แบบคริสตศาสนสัมพันธ์

2.1 ข้อมูลทางประวัติศาสตร์

วันที่ 21 พฤศจิกายน 1964 เป็น
วันสำคัญสำหรับประเพณีของเรา เพราะมี
เหตุการณ์ 2 ประการที่เกิดขึ้น คือ ก)
การอนุมัติสังฆธรรมนูญว่าด้วยพระศาสน-
จักร “Lumen Gentium” รวมทั้งบทที่
8 ที่มีชื่อว่า “พระนางพรหมจารีมารีย์
พระชนนีพระเจ้า ในพระธรรมล้ำลึกของ
พระคริสตเจ้าและพระศาสนจักร” และ ข)
การอนุมัติพระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยสากล
สัมพันธ์ภาพ “Unitatis Redintegratio”
เอกสารทั้งสองนี้เป็นจุดอ้างอิงของการเสนา
เรื่องพระนางมารีย์และเทววิทยาเรื่อง
พระนางมารีย์อีกด้วย ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้น
มา เริ่มมีกระบวนการเสนาอย่างมีขั้นตอน
สำคัญดังต่อไปนี้

- ขั้นตอนแรก (1964-1974) มี
ลักษณะเฉพาะที่คริสตจักรโปรเตส-
แตนต์นิกายต่างๆ เข้ามีส่วนปฏิสัมพันธ์
อย่างกว้างขวางและหลากหลายกับ
พระศาสนจักรคาทอลิก แต่ไม่ยอมรับ
คำสอนบทที่ 8 ของ “Lumen

Gentium” แม้เขาเริ่มมั่นใจว่าควร
ตอบสนองคำเชื้อเชิญจากคาทอลิกให้
แสดงความคิดของตนเกี่ยวกับ
พระนางมารีย์ ส่วนคริสตชนคาทอลิก
ในคริสตศาสนสัมพันธ์ช่วงเวลานี้ค่อนข้าง
“เงียบ” ไม่พูดถึงพระนางเลย
เพราะเทววิทยาก่อนสภาสังคายนา
วาติกันที่ 2 เรื่องพระนางมารีย์เกิด
วิกฤติการณ์และนักเทววิทยาต้อง
เผชิญกับความยากลำบากในการ
ปรับปรุงวิชาี้ตามข้อกำหนดใหม่ของ
สภาสังคายนา

- ขั้นตอนที่สอง (1974-1987)
จบลงเมื่อสมเด็จพระสันตะปาปา
นักบุญยอห์นปอลที่ 2 ทรงประกาศ
พระสมณสาส์น “มารดาพระผู้ไถ่”
(Redentoris Mater) ช่วงเวลานี้
มีลักษณะเฉพาะของการเสนาแบบ
“หน้าต่อหน้า” เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น
โดยมีอากัปกิริยาที่เป็นรูปธรรมและ
มีความหมาย ซึ่งก่อให้เกิดการศึกษา
พระคัมภีร์และเทววิทยาลาหลายครั้ง
สมาชิกผู้เข้าร่วมเสนามีสัมพันธ์ภาพ
ที่แสดงถึงความเสมอภาคต่อกัน
และใช้พระคัมภีร์เป็นจุดเริ่มต้นเพื่อ
เข้าใจพระนางมารีย์

- ขั้นตอนที่สาม (1987-ปัจจุบัน)
เป็นช่วงเวลาที่มีการเสนาอย่างเป็นทางการเรื่องพระนางมารีย์ ระหว่าง

**ทำไมพระนางมารีย์จากสตรีที่เป็น “แบบอย่าง”
ของความเชื่อ กลายเป็น “บุคคล” ที่เราต้องเชื่อ..
จาก “สตรีผู้อิฐฐานภาวนา” กลายเป็น
“สตรีที่เราอิฐฐาน” วอนขอพระเจ้าแทนเรา..
จาก “ผู้ทรงได้รับความรอดพ้น” กลายเป็น
“ผู้ทรงช่วยให้มนุษย์รอดพ้น”...**

นักเทววิทยาโรมันคาทอลิกกับนักเทววิทยานิกายอื่น โดยเฉพาะกับผู้แทนนิกายลูเธอรัน (1983-1990) กับผู้แทนนิกายเมธอดิสต์ (1992-2011) และกับผู้แทนนิกายแองกลิกัน (2000-2005) ยังมีการเสวนาที่ไม่เป็นทางการระหว่างนักเทววิทยาโรมันคาทอลิกจำนวน 20 คน กับนักเทววิทยาโปรเตสแตนต์นิกายลูเธอรันอีกจำนวน 20 คนจากประเทศฝรั่งเศสและสวิตเซอร์แลนด์ การเสวนาครั้งนี้มีชื่อว่า “The Groupe des Dombes” เพราะเขาได้ชุมนุมกันในอารามคณะนักบวชซิสเตอร์เซียนที่เมืองดอมบ์ ไกล์เมืองลียงส์ (1997-1998) และวันที่ 12-13 มีนาคม 1988 มีการประชุมของผู้แทนโปรเตสแตนต์

นิกายต่างๆ ในประเทศอิตาลี เพื่ออภิปรายในหัวข้อที่ว่า “พระนางมารีย์พี่สาวของเรา คริสตจักรโปรเตสแตนต์ต่อหน้าการฟื้นฟูเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์”

การประชุมเหล่านี้เป็นโอกาสให้นักเทววิทยาโปรเตสแตนต์ตั้งคำถามพื้นฐานเกี่ยวกับเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์ว่าทำไมพระนางมารีย์จากสตรีที่เป็น “แบบอย่าง” ของความเชื่อกลายเป็น “บุคคล” ที่เราต้องเชื่อ ทำไมพระนางจาก “สตรีผู้อิฐฐานภาวนา” กลายเป็น “สตรีที่เราอิฐฐาน” วอนขอพระเจ้าแทนเรา ทำไมพระนางมารีย์จาก “ผู้ทรงได้รับความรอดพ้น” กลายเป็น “ผู้ทรงช่วยให้มนุษย์รอดพ้นด้วย” เพราะพระนางตรัสกับทูตสวรรค์ว่า “ขอให้เป็นไปกับข้าพเจ้าตามวาจาของท่านเถิด” นี่คือปัญหาทางพระ

สัจธรรมและวัฒนธรรมที่จะต้องแก้ไข เพราะบรรดาโปรเตสแตนต์คิดว่าพระศาสนจักรคาทอลิกบังคับให้ยอมรับคำสอนดังกล่าวโดยเหตุผลที่ไม่ถูกต้อง ปัญหาเหล่านี้แม้เป็นพื้นฐานและยังไม่แก้ตก แต่ก็ไม่ได้ปิดกั้นการเสวนาเพื่อคริสตศาสนสัมพันธ์ แม้ยังมีความแตกต่างกันมาก แต่ทุกคนก็ยอมรับว่า จำเป็นต้องไตร่ตรองถึงพระนางมารีย์ตามคำสอนในพระคัมภีร์ เพื่อจะได้เป็น “รูปแบบของความเชื่อ” เป็น “ภาพลักษณ์ของพระศาสนจักรและของผู้มีความเชื่อ” และเป็นสมาชิกพิเศษในความสนิทสัมพันธ์ของผู้ศักดิ์สิทธิ์

2.2. ในบริบทของเทววิทยาด้านคริสตศาสนสัมพันธ์

การเสวนาเรื่องพระนางมารีย์จะถูกต้องและดำเนินต่อไปด้วยความสงบสุข ก็ต่อเมื่ออยู่ในบริบทของเทววิทยาด้านคริสตศาสนสัมพันธ์ซึ่งเกิดขึ้นจากความมั่นใจว่าการเทศน์สอนจะไร้ประโยชน์ ถ้าพระคริสตเจ้ายังทรงดำรงอยู่ในพระศาสนจักรอย่างแบ่งแยก เทววิทยานี้กำลังเป็นรูปธรรมโดยเน้นทัศนคติที่ร่วมเป็นหนึ่งเดียวกัน ไม่ใช่ทัศนคติที่แบ่งแยกกัน ส่งเสริม “ความแตกต่าง” ที่คืนดีกันได้ ไม่ใช่เรียกร้องให้นายอื่นหันกลับมาในพระศาสนจักรคาทอลิก เป็นการยืนยันความจริงไม่ใช่การโต้แย้งกัน มีจุดยืนในการเสวนา ไม่ใช่ในการป้องกันตนเอง และวินิจฉัยหลักคำสอนที่เป็นแก่นแท้ ไม่ใช่ไตร่ตรองรายละเอียดที่ไม่สำคัญ

มุมมองของเอกภาพ เทววิทยาด้านคริสตศาสนสัมพันธ์มีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

- มีพื้นฐานใน “ความรัก” ซึ่งกันและกันที่แสดงออกในมิติการอธิษฐานภาวนาและในมิติการเป็นประกาศกซึ่งผลักดันคริสตจักรต่างๆ ให้มีสถานภาพใหม่ เพราะความแตกต่างหลายประการในอดีตเข้าใจได้ชัดเจนในปัจจุบัน

- มีลักษณะวิพากษ์วิจารณ์และยืนยันความจริง เดือนคริสตจักรต่างๆ อยู่เสมอว่า เขาไม่เชื่อสัตย์ต่อพระเจ้าและจำเป็นต้องออกจากสภาพนี้

- มีมิติสรรเสริญถวายพระพรแด่พระเจ้า ขอบพระคุณพระองค์สำหรับเอกภาพที่มีอยู่แล้ว และวอนขอพระองค์ประทานความสนิทสัมพันธ์อย่างเต็มเปี่ยม

- มีจิตสำนึกลึกซึ้งถึงการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ เดินทางพร้อมกันเหมือนเพื่อนร่วมทางที่ได้พบกันใหม่อีกครั้ง

- มีวิสัยทัศน์ทางประวัติศาสตร์ โดยมีเจตนาที่จะถ่ายทอดข่าวดีแก่มนุษยชาติว่า ทุกคนได้รับเรียกให้เป็นรูปภาพของพระตรีเอกภาพศักดิ์สิทธิ์

2.3. ที่อยู่ของพระนางมารีย์ในเทววิทยาด้านคริสตศาสนสัมพันธ์

สำหรับโปรเตสแตนต์ เทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์ในบริบทเทววิทยาด้านคริสตศาสนสัมพันธ์หมายถึง การพูดถึงพระนางจากจุดยืนหลักดังต่อไปนี้คือ “sola gratia” พระหรรษทานเพียงอย่างเดียว “sola fides” ความเชื่อเพียงอย่างเดียว “soli Deo” พระเจ้าเพียงพระองค์เดียว ดังนั้น

- พระนางมารีย์ทรงเป็นจุดรวมของพระหรรษทาน เป็นกุญแจเปิดประตูสู่ความเข้าใจพระหรรษทาน
- พระนางมารีย์ทรงเป็นภาพของผู้มีความเชื่อ เป็นแบบอย่างของความเชื่อที่น่าประหลาดใจ รู้คุณและชื่นชมยินดี ทรงเป็นบุคคลผู้ประสานลักษณะของคริสตชนลัทธิผู้ต่ำต้อยคนหนึ่งอย่างกลมกลืนกับคุณลักษณะของนักเทววิทยาเรื่องการปลดปล่อยมนุษย์
- พระนางมารีย์ทรงเป็นส่วนหนึ่งในแผนการแห่งความรอดพ้น ซึ่งทบทวนกิจการที่พระเจ้าทรงมอบพระองค์แด่มนุษย์โดยไม่มีเงื่อนไข และในเวลาเดียวกันสรุปกิจการของมนุษย์ที่มอบตนเองแด่พระเจ้าโดยไม่มีเงื่อนไข ทั้งเดชพระหรรษทานและความมิดที่ทรมานใจ

- พระนางมารีย์ทรงเป็นสตรีผู้ถวายพระพรแด่พระเจ้า ผู้ทรงสร้างความยิ่งใหญ่ใดๆ และผู้ประทานพระหรรษทาน พระองค์ทรงปลดปล่อยผู้ถูกกดขี่ข่มเหงให้เป็นอิสระ ทรงชี้หนทางแก่มนุษย์ผู้แสวงหาความหมายของชีวิต ทรงปกป้องผู้ที่อ่อนขอพระเมตตาและชีวิตในความตาย ทรงรักและประทานเกียรติแก่บรรดาเพื่อนของพระบุตร ดังนั้น พระองค์จึงทรงรักและประทานเกียรติแด่พระนางมารีย์เป็นอันดับแรก และทรงดลใจนางเอลิซาเบธให้ขับร้องเพลงสรรเสริญพระมารดาขององค์พระผู้เป็นเจ้าว่า “เธอได้รับพระพรยิ่งกว่าหญิงใดๆ”

3. ความเป็นไปได้ที่จะสร้างเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์แบบคริสตศาสนสัมพันธ์

ในปัจจุบัน ความเป็นไปได้หรือไม่ที่จะสร้างเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์แบบคริสตศาสนสัมพันธ์ ยีร์เกน โมลต์มันน์ (Moltmann) นักเทววิทยาโปรเตสแตนต์ชาวเยอรมันยืนยันว่า เรายังไม่พร้อมที่จะพัฒนาเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์แบบคริสตศาสนสัมพันธ์อย่างแท้จริง แต่อย่างน้อย เราสามารถพยายามบรรยายเงื่อนไขบางประการที่ต้องคำนึงถึงเพื่อจะสร้างเทววิทยานี้ขึ้นมา ดังนั้น แม้เวลาของการ

สร้างเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์แบบคริสต ศาสนสัมพันธ์ยังมาไม่ถึง แต่เวลานี้ ทุกคน เข้าใจและกำลังทำงานเพื่อความเป็นไปได้ ในวงการของโปรเตสแตนต์การเปลี่ยนแปลง ทศศตเกี่ยวกับพระนางมารีย์ รวมทั้ง เทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์ กำลังค่อยๆ ปรากฏชัดเจนนยิ่งขึ้น คริสตจักรโปรเตสแตนต์ ผ่านจากการไม่สนใจและปิดบังเรื่องนี้ไปสู่ การเสนอแนะนำเรื่องสำคัญๆ ที่แสดงความ สนใจและเจตนาที่จะศึกษาบทบาทของ พระนาง นี่เป็นเหตุผลส่วนหนึ่งของการ รื้อฟื้นการเสวนาเกี่ยวกับเทววิทยาเรื่อง พระนางมารีย์

3.1 การไม่สนใจพระนางมารีย์

ตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 เพราะเหตุผล หลายประการ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่าง เทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์กับการปฏิรูป พระศาสนจักรคาทอลิก (Counter-Reformation) ยุคสว่าง (Enlightenment) และพิสุทธินิยม (Puritanism) การไม่สนใจ ในพระนางมารีย์ปรากฏชัดเจนมากที่สุด ก่อนสภาสังคายนาวาติกันที่ 2 ทศศตคิต ทั่วไปของโปรเตสแตนต์คือ พระศาสนจักร คาทอลิกไม่ได้ตอบปัญหาของการปฏิรูป โปรเตสแตนต์อย่างแท้จริง จึงยังไม่ปฏิรูป ตนเองเท่าที่ควร ต่อมา เมื่อสภาสังคายนา วาติกันที่ 1 นิยามให้เป็นพระสังฆกรรม ว่า “การสั่งสอนของสมเด็จพระสันตะปาปา ผิดพลังไม่ได้” (1870) และเมื่อสมเด็จพระ

พระสันตะปาปาปิโอที่ 9 ทรงประกาศ พระสังฆกรรมเรื่อง “การปฏิสนธินิรมลของ พระนางมารีย์” (1854) และเมื่อสมเด็จพระ สันตะปาปาปิโอที่ 12 ทรงประกาศ พระสังฆกรรมเรื่อง “การรับเกียรติเสด็จสู่ สวรรค์ของพระนางมารีย์ทั้งกายและ วิญญาณ” (1950) โปรเตสแตนต์ก็ยิ่ง มั่นใจว่า พระศาสนจักรคาทอลิกยังไม่ปฏิรูป ตนเอง เพราะได้ประกาศยืนยันคำสอนที่เขา คิดว่าไม่มีพื้นฐานเพียงพอในพระคัมภีร์ว่า เป็นข้อความเชื่อ เขาคิดว่าพระศาสนจักร คาทอลิกใช้คำสอนเกี่ยวกับพระนางมารีย์ เป็นอาวุธเพื่อต่อต้านคริสตจักรโปรเตสแตนต์ นิกายต่างๆ ดังนั้น การไม่สนใจพระนาง มารีย์จึงกลับเป็นเครื่องหมายเฉพาะของ คริสตจักรโปรเตสแตนต์นิกายต่างๆ เพื่อต่อ ต้านกับพระศาสนจักรคาทอลิก โปรเตสแตนต์ ไม่เพียงต่อต้านพระสังฆกรรมเท่านั้น แต่ยัง ต่อต้านหลักคำสอน ขนบประเพณีและ การภารกิจของพระศาสนจักรคาทอลิก (ที่ แสดง) ต่อพระนางมารีย์

การเสวนาเรื่องคริสตศาสนสัมพันธ์จึง เรียกร้องที่จะต้องปลดปล่อยพระนางมารีย์ และเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์ให้หลุดพ้น จากการต่อต้านดังกล่าวระหว่างคริสตจักร โปรเตสแตนต์กับพระศาสนจักรคาทอลิก ในปัจจุบันนี้ คริสตจักรโปรเตสแตนต์นิกาย ต่างๆ พยายามข้ามผ่านแนวความคิดของ คาร์ล บาร์ธ (Karl Barth) ที่ว่า ไม่จำเป็น

ต้องมีเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์เลย ไปสู่การยอมรับพระนางมารีย์และเทววิทยาเรื่องพระนาง เพราะในพระวรสารมีบันทึกว่าพระนางเป็นพระมารดาขององค์พระผู้เป็นเจ้า และพระศาสนจักรคาทอลิกหลังสภาสังคายนาว่าติกันที่ 2 ได้พยายามจำกัดขอบเขตที่แท้จริงของเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์

เหตุผลอีกประการหนึ่งของการไม่สนใจพระนางมารีย์มีพื้นฐานในยุคสว่างทางเทววิทยา ซึ่งตีความหมายว่าการปฏิสนธิของพระเยซูคริสตเจ้าจากหญิงพรหมจารีเป็นตำนานและเทพนิยายที่เกิดขึ้นระหว่างชาวกรีกเพื่ออธิบายเหตุผลที่ว่า ทำไมพระเยซูเจ้าจึงมีชื่อว่า “พระบุตรของพระเจ้า” ความคิดนี้ไร้เหตุผล เพราะดังที่โมลต์มันน์อธิบาย ความเชื่อที่ว่าพระคริสตเจ้าเป็นพระเจ้าและพระเจ้าช่วยให้ออดัมไม่ขึ้นอยู่กับการประสูติจากหญิงพรหมจารี

3.2 การรื้อฟื้นความสนใจในพระนางมารีย์

เหตุผลประการหนึ่งที่ทำให้คริสตจักรโปรเตสแตนต์นิกายต่างๆ รื้อฟื้นความสนใจในพระนางมารีย์คือ ความสนใจในคริสตศาสนสัมพันธ์นั่นเอง เป็นที่รู้จักกันดีว่าเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์และอำนาจปกครองของสมเด็จพระสันตะปาปาเป็นสองเรื่องที่มีความเชื่อของโปรเตสแตนต์และความเชื่อของคาทอลิกแตกต่างกันมาก

เพราะเหตุนี้ การเสวนาระหว่างสองฝ่ายอาจเสี่ยงที่จะเป็นการพูดเพียงฝ่ายเดียวหรือเป็นการเสวนาของคนหูหนวก แต่ขบวนการคริสตศาสนสัมพันธ์เรียกคริสตจักรทั้งหลายทุกวันนี้ให้เดินข้ามเขตแดนของการสนทนา เพื่อต้อนรับและสร้างความสนิทสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียว รูปแบบทางพระคัมภีร์ของพระนางมารีย์เป็นส่วนหนึ่งของความสนิทสัมพันธ์นี้อยู่แล้ว แต่คารวกิจและพระสัจธรรมเกี่ยวกับพระนางยังเป็นประเด็นที่อยู่ห่างจากรูปแบบนั้น ดังที่นักเทววิทยาโปรเตสแตนต์คนหนึ่งยืนยันว่า “พระนางมารีย์ทรงรวมเราให้เป็นหนึ่งเดียว แต่เทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์แบ่งแยกเราออกจากกัน”

เหตุผลอีกประการหนึ่งที่ทำให้คริสตจักรโปรเตสแตนต์นิกายต่างๆ รื้อฟื้นความสนใจในพระนางมารีย์คือ ปรากฎการณ์เรียกร้องสิทธิสตรีและเทววิทยาสตรีนิยม ซึ่งเน้นบทบาทของพระนางมารีย์ในบริบทของการอภิปรายถึงบทบาทของสตรีในศาสนา แม้โดยทั่วไป เทววิทยาเรื่องสตรีนิยมประณามภาพพจน์ของพระนางมารีย์ตามธรรมเนียมประเพณีและความเลื่อมใสศรัทธาประชาชนนิยม แต่ก็ยังมีส่วนในการฟื้นฟูความสนใจของโปรเตสแตนต์ในพระนางอย่างกว้างขวาง

3.3 จุดมุ่งหมายที่เป็นไปได้สำหรับ เทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์แบบคริสต ศาสนสัมพันธ์

ในปัจจุบัน การเสวนาอย่างจริงจัง เรื่องพระนางมารีย์แบบคริสตศาสนสัมพันธ์ โดยพยายามวิเคราะห์แหล่งที่มาของการวิจ ต่อพระนาง และเหตุผลของการปฏิเสธ การวิจนี้เป็นการกระทำที่ยากมาก เพราะ เหตุนี้ เทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์จึงเป็น ประเด็นที่เริ่มอภิปรายในการประชุมคริสต ศาสนสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ เพียงไม่ นานมานี้เอง ยิ่งกว่านั้น เมื่อประเด็นนี้ถูก นำอภิปรายในการเสวนาแล้ว คำสอนที่ได้ รับความเห็นชอบจากทุกฝ่ายก็เป็นผลงาน ของนักเทววิทยาเท่านั้น ไม่ค่อยมีผลสำหรับ คริสตจักรที่เขาเป็นผู้แทน แม้ยังไม่ถึงเวลา ที่จะสร้างเทววิทยาเรื่องพระนางมารีย์แบบ คริสตศาสนสัมพันธ์ ปัจจุบันจุดมุ่งหมาย คงจะต้องบรรยายวิธีการทั่วไปเพื่อสร้าง เทววิทยานี้ ซึ่งได้แก่

- จะต้องสร้างภายในขบวนการฟื้นฟู เอกภาพคริสตจักร และต้องแสดงความ สนิทสัมพันธ์นี้
- จะต้องเจริญเติบโตภายในการ เสวนากับอิสราเอล โดยเน้นความ สัมพันธ์แน่นแฟ้นระหว่างพระธรรมล้ำ ลึกของอิสราเอลและพระธรรมล้ำลึก ของพระศาสนจักร

- จะต้องสร้างเทววิทยา โดยเฉพาะ อย่างยิ่ง เพื่อผู้ต่ำต้อยและยากจน
- จะต้องมองข้ามขอบเขตของคริสต ศาสนสัมพันธ์เพื่อคำนึงถึงความ รอดพ้นของมนุษย์ทุกคน

4. หลักเกณฑ์ที่เป็นไปได้สำหรับเทววิทยา เรื่องพระนางมารีย์แบบคริสตศาสนสัมพันธ์

เมื่อคำนึงถึงประเด็นทั้งหมดที่ได้กล่าว มานี้ โปรเตสแตนต์วิเคราะห์หลักเกณฑ์ พื้นฐานเหล่านี้สำหรับเทววิทยาแท้จริงเรื่อง พระนางมารีย์แบบคริสตศาสนสัมพันธ์ว่า

- จะต้องเป็นเทววิทยาที่ไม่ดำเนินไป ด้วยตนเอง เพราะพระนางมารีย์ไม่ ทรงเป็นบุคคลที่เทววิทยาไตร่ตรอง โดยไม่คำนึงถึงความสัมพันธ์กับวิชา อื่น แต่ต้องประสานกลมกลืนกับ เทววิทยาเรื่องพระคริสตเจ้า เทววิทยา เรื่องพระจิตเจ้า เทววิทยาเรื่อง พระศาสนจักรและพิธีกรรม
- จะต้องไม่แยกจากวิชามานุษย วิทยาและต้องพิจารณาเครื่องหมาย แห่งกาลเวลา ดังนั้น ต้องเป็น เทววิทยาที่ประสานกับวัฒนธรรม
- จะต้องมีพื้นฐานในพระคัมภีร์ เพราะจุดเริ่มต้นของเทววิทยาเรื่อง พระนางมารีย์ต้องมาจากการเป็น พยานของพันธสัญญาใหม่
- จะต้องเคารพหลักความเชื่อของ แต่ละนิกาย คือสร้างเทววิทยาเรื่อง

พระนางมารีย์ที่บังคับทุกนิกายให้ยอมรับแก่นแท้ และปล่อยให้แต่ละนิกายซื้อสัตย์ต่อแนวความคิดและประสบการณ์เฉพาะของตนในการพัฒนาแก่นแท้นั้น และในการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

- จะต้องเน้นพระแบบฉบับของพระนางมารีย์ ซึ่งเป็นจุดเด่นของพิธีกรรมและคารวกิจของนักบวชในสมัยกลาง รวมทั้งคำสอนทั้งหลายในพระศาสนจักร

สรุป

พระนางมารีย์ประทับอยู่ในพระศาสนจักร เพราะพระนางทรงมีส่วนร่วมในพระธรรมล้ำลึกเรื่องพระวจนาตถ์ทรงรับธรรมชาติมนุษย์ดังเหตุการณ์เมื่อทูตสวรรค์แจ้งข่าวแด่พระนาง เมื่อพระนางเสด็จไปเยี่ยมนางเอลีซาเบธ ทรงขับร้องเพลงสรรเสริญ “มักญีฟีกัด” ทรงรับใช้คู่บ่าวสาวที่หมู่บ้านคานา โดยขอความช่วยเหลือจากพระเยซูเจ้าดูจมารดาต่อบุตรของตนเมื่อทรงร่วมอธิษฐานภาวนากับบรรดาอัครสาวก เพื่อแสดงเอกภาพของพระศาสนจักรในวันเพนเทกอสเต และตลอด 2,000 ปีของประวัติศาสตร์แห่งพระศาสนจักร พระนางมารีย์ทรงเป็นเครื่องหมายสากลของความรอดพ้น

คำทำนายของพระนางมารีย์ ในบทเพลงสรรเสริญ “มักญีฟีกัด” เป็นคำทำนายถึงเอกภาพว่า “ชนทุกสมัยจะกล่าวว่า ข้าพเจ้าเป็นสุข” (ลก 1:48) แม้จะมีความสงบเงียบ ความแตกต่างและการปฏิเสธซึ่งยังคงมีอยู่ในคริสตจักรบางนิกายเกี่ยวกับพระนางมารีย์ แต่เป็นข้อเท็จจริงที่ว่าคริสตชนทุกคนสรรเสริญความเชื่อของพระนาง ปฏิบัติตามท่าทีของพระนางในความหวังและความรัก เทิดทูนความร่วมมือของพระนางกับพระหรรษทานของพระเจ้า และคริสตชนส่วนใหญ่วอนขอพระนางให้ทรงอธิษฐานภาวนาต่อพระเจ้าแทนเราเพื่อพระศาสนจักรและโลก

ถ้าคริสตจักรทุกนิกายไตร่ตรองถึงบทบาทของพระนางมารีย์ทางประวัติศาสตร์ พระคัมภีร์ และคำสอนอย่างสันติ ก็จะทำให้ไม่มีความขัดแย้งที่แก้ไขไม่ได้เกี่ยวกับความเข้าใจพระนางมารีย์ แม้ความแตกต่างทางเทววิทยาและการปฏิบัติยังคงอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกี่ยวกับธรรมเนียมวิวัฒนาการของพระสังฆกรรมและบทบาทของอำนาจสั่งสอนแห่งพระศาสนจักร อย่างไรก็ตาม ดังที่ผู้ร่วมเสวนาที่เมืองดอมบัสสรุปว่า “งานของเราได้แสดงให้เห็นว่าไม่มีเหตุผลใดที่จะทำให้พระนางมารีย์เป็นสัญลักษณ์ของสิ่งที่แยกเราออกจากกัน”

- พระคัมภีร์คาทอลิก ฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อพระคัมภีร์, 2014.
- Anderson, H. George. Stafford, J. and Burgess, J. **The One Mediator, the Saints and Mary: Lutherans and Catholics in Dialogue VIII.** Minneapolis: Augsburg, 1992.
- Anglican-Roman Catholic International Commission. **Mary: Grace and Hope in Christ.** London: Morehouse, 2006.
- Austin Flannery, (ed). **Vatican Council II**, Vol. 1: The Conciliar and Post Conciliar Documents, new revised edition. Northport, NY: Costello Publishing Company, 1996.
- Blancy, A. Jourjon, M. and Dombes Group. **Mary in the Plan of God and in the Communion of Saints: Towards a Common Christian Understanding.** New York-Mahwah: Paulist, 2002.
- British Methodist/Roman Catholic Committee. **Mary, Mother of the Lord.** London: Catholic Truth Society, 1995.
- Bruni, Giancarlo. **Mariologia ecumenica: Preliminari da un punto di vista protestante.** Translated by Theotokos (VI). Roma: Edizioni Monfortane, 1998.
- De Satgé, John. **Mary and the Christian Gospel.** London: SPCK, 1979.
- Hyland, John (ed). **Mary in the Church.** Dublin: Veritas, 1989.
- Mackenzie, Ross. "Mariology as an Ecumenical Problem" **Marian Studies** 36, 1975.
- McLoughlin, W. and Pinnock, J. (eds). **Mary is for Everyone.** Leominster: Gracewing, 1997.
- Paul VI, Pope. **To Honour Mary (Marialis Cultus).** London: Catholic Truth Society, 1974.
- John Paul II, Pope: **Redemptoris Mater.** London: Catholic Truth Society, 1987.
- Raja, Santiago. **Mary and Ecumenism: Problems and Prospects.** Delhi: ISPCK, 2013.
- Ricca, P. "Maria di Nazaret nella riflessione di alcuni teologi contemporanei della Riforma" **Marianum** (LX). Roma: Edizioni Marianum, 1993.
- Schillebeeckx, Edward. **Mary, Mother of the Redemption.** New York: Sheed and Ward, 1964.
- Stacpoole, Alberic (ed). **Mary's Place in Christian Dialogue.** Slough: St Paul, 1982.

คริสต์ศาสนิกสัมพันธ์ กับคริสต์ศาสนสัมพันธ์

ศ.กীরติ บุญเจือ

(เนชั่น)

ความหมาย

ศาสนิกสัมพันธ์ หมายถึงการใช้ชีวิตร่วมกันระหว่างผู้นับถือศาสนาต่างกัน เช่น การใช้ชีวิตร่วมกันระหว่างผู้นับถือศาสนาพุทธ อิสลาม คริสต์ ซึ่งบรรดาพรหมวาสทำกันดีอยู่แล้ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ทำธุรกิจการค้า ใครมาติดต่อซื้อขายก็จะสุภาพเรียบร้อย รับซื้อง่ายๆ ที่รู้ว่ผู้นับถือ

ศาสนาต่างกัน และจะไม่พยายามพูดถึงเรื่องศาสนาเพราะกลัวจะมีผลเสียต่อรายได้ พระศาสนจักรคงไม่จำเป็นต้องชักชวนส่งเสริมความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ เพราะทำกันดีอยู่แล้ว

ศาสนสัมพันธ์ หมายถึงการสนใจศาสนาของกันและกัน เริ่มตั้งแต่การรู้ การเข้าใจ การปฏิบัติ ความดำเนินงาน ความ

ศาสตราจารย์และราชบัณฑิต, อดีต สนช. อดีตหัวหน้าภาควิชาปรัชญา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, อดีตคณบดีคณะปรัชญาและศาสนา มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญและมหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น, ประธานโครงการปริญญาเอกปรัชญาและจิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, ประธานบรรณานิการจัดทำสารานุกรมปรัชญาของราชบัณฑิตยสถาน, บรรณานิการจัดทำสารานุกรมวิสามานยนามศาสนาสาทุกของราชบัณฑิตยสถาน, กรรมการสหวิทยาการในสมเด็จพระเทพฯ ออกอากาศวิทยุศึกษาเรื่องราชปรัชญาเพื่อความสุขของมหาประชาชนชาวสยาม วันจันทร์ เวลา 9.10 น. สัปดาห์แรกและสัปดาห์ที่ 4 ของทุกเดือน FM92, AM1161, www.moeradiothai.net, กรรมการตำแหน่งทางวิชาการของวิทยาลัยแสงธรรม, มหาวิทยาลัยคริสเตียน, มหาวิทยาลัยมิชชั่น ประธานกิตติมศักดิ์องค์การศาสนาเพื่อสันติภาพแห่งเอเชีย สอบถามเรื่องปรัชญา โทร. 086-0455299.

สำเร็จ อุปสรรค และปัญหา อันนำไปสู่ความหวังดีต่อกัน มีมุทิตาจิตคือความยินดีต่อความสำเร็จ และความรู้สึกร่วมเศร้าเสียใจในเหตุอันไม่พึงประสงค์ของกันและกันระหว่างผู้นับถือศาสนาต่างกัน ความสัมพันธ์แบบนี้แหละที่มีปัญหาว่า พระศาสนจักรส่งเสริมแค่ไหน ลัทธิบูชทำได้แค่ไหน และต้องทำแค่ไหน ความสัมพันธ์เช่นนี้บางที่ต้องคำนึงต่อขยายถึงผู้ไม่นับถือศาสนาใดเลยด้วยซึ่งก็มีความเชื่อและการปฏิบัติตามคติความเชื่อนั้นราวกับเป็นความเชื่อของศาสนาหนึ่ง พระศาสนจักรหลังสังคายนาวาติกันที่ 2 เปิดทางให้ทำความเข้าใจความสัมพันธ์ดังกล่าว ไม่เท่ากับศาสนาใดและรวมไปถึงผู้ไม่นับถือศาสนาด้วย แต่ก็มีเงื่อนไขอะไรบ้างอย่างที่เราพึงสังเกตและรับรู้เพื่อมิให้ลวงล้ำอำนาจสอนครุยาญาสิทธิของพระศาสนจักร (Magisterium of the Church)

คริสตศาสนิกสัมพันธ์ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นับถือศาสนาคริสต์ด้วยกันแต่ต่างนิกายกัน ความสัมพันธ์จึงมีส่วนที่ง่ายกว่าและยากกว่าศาสนิกสัมพันธ์ เพราะมีจุดร่วมมากกว่าและจุดต่างน้อยกว่ากัน แต่กลับกลายเป็นว่าในเรื่องจุดต่างที่น้อยกว่านี้เองกลับมีความละเอียดละไมไม่เป็นเงื่อนไขที่ยากเย็นในการปฏิบัติมากกว่า เปรียบเหมือนความสัมพันธ์ในครอบครัวที่มีความละเอียดอ่อนบางอย่างที่ไม่ต้องคำนึงในความสัมพันธ์กับคนนอกครอบครัว เป็นต้น

ดังนั้นในการทำธุรกิจกับคนต่างศาสนาอาจจะมีเสรีภาพในการตกลงอะไรกันก็ได้ แต่กับผู้ติดต่อค้าขายที่รู้ว่ำนับถือศาสนาเดียวกันและนับถืออย่างเคร่งครัด ไม่ว่าจะต่างนิกายหรือนิกายเดียวกัน อาจจะต้องยอมเสี่ยงหรือขาดรายได้อะไรบ้างอย่างเพื่อแสดงว่านับถือศาสนาเดียวกัน

คริสตศาสนสัมพันธ์ คือ ศาสนสัมพันธ์ที่กล่าวมาข้างต้น แต่ใช้กับชาวคริสต์ด้วยกันที่สังกัดต่างนิกายกัน จึงหมายถึงศาสนสัมพันธ์ที่ปฏิบัติต่อชาวออร์ทอดอกซ์และโปรเตสแตนต์โดยเฉพาะ แต่เนื่องจากในประเทศไทยยังไม่มีชาวคริสต์ออร์ทอดอกซ์ให้เห็น จึงยังไม่ขอออกความเห็น

อาร์มภพ

เนื่องจากสังคายนาวาติกันที่ 2 แกล้งนโยบายส่งเสริม Religious Dialogue ซึ่งตามไวยากรณ์ของภาษาตะวันตก อาจจะหมายความว่าทั้งศาสนสัมพันธ์ และศาสนิกสัมพันธ์ ก็ตีความได้ว่าหมายถึงทั้ง 2 อย่าง แต่เนื่องจากชาวไทยมีประเพณีปฏิบัติศาสนิกสัมพันธ์กันมาอย่างตืออยู่แล้ว จึงเพียงแต่ขอให้รักษาประเพณีอันดีงามนี้ต่อไป โดยขอให้เพิ่มศาสนสัมพันธ์เข้าไปด้วย ซึ่งขัดกับคติของชาวไทยมาแต่เดิมว่า หากอยากรักษาความสัมพันธ์กันต่อไปนาน ๆ ก็อย่าพูดเรื่องศาสนาที่ต่างกันเช่นเดียวกับพรรคการเมืองที่ต่างกัน กลายเป็นมารยาท

ทางสังคมของคนไทยด้วยกัน คนต่างดาว พุดเรื่องต่างศาสนาฟังได้ แต่คนไทยด้วยกัน พุดไม่ได้ฟังไม่ได้ ไม่เข้าหู ผิดมารยาท ยิ่ง ในความสัมพันธ์ระหว่างชาวคริสต์ต่างนิกาย ยิ่งต้องรักษามารยาทนี้อย่างเคร่งครัดมากขึ้น

บทความนี้จึงขอวิเคราะห์เรื่องคริสต ศาสนิกสัมพันธ์และคริสตศาสนสัมพันธ์โดย เฉพาะ เรื่องใดพุดรวมกันได้ก็จะชี้แจงรวมๆ กันไป เรื่องใดต้องแยกก็ชี้แจงเฉพาะ คริสตศาสนสัมพันธ์เท่านั้น

เงื่อนไขศาสนสัมพันธ์

ความอยากทำศาสนสัมพันธ์กับความ ต้องการรักษาศาสนศรัทธาเป็นเหมือนปลาย 2 ข้างของกระดานหกเดียวกัน จึงต้องคิด คำนวณให้ดีกว่าจะทำให้ราคาแก่ด้านใดสักเท่าใด จึงจะรู้สึกว่าจะไม่ทำให้ยึดอัดใจต่อกัน เช่น การแสดงความเชื่อต่อพระตรีเอกภาพใน ขณะทำศาสนสัมพันธ์กับพี่น้องชาวมุสลิม การแสดงความเชื่อต่อความเป็นพรหมจรรย์ ตลอดชีพของพระมารดาในขณะทำคริสต์ ศาสนสัมพันธ์กับพี่น้องชาวโปรเตสแตนต์ และการแสดงความเชื่อต่อพระเจ้าผู้สร้างในขณะ ทำศาสนสัมพันธ์กับพี่น้องชาวพุทธ

ไม่เหมือนเงื่อนไขความเมตตาต่อผู้ ด้อยโอกาส ยิ่งอธิบายมากเท่าใดก็ยิ่ง ยอมรับกันได้มากเท่านั้น เพราะมันเหมือน ขึ้นลิฟต์คันเดียวกัน ขึ้นก็ขึ้นด้วยกัน ลงก็ ลงด้วยกัน เอออวยกันง่ายตายราวปีกับขลุ่ย

แต่ก็ไม่แน่นอนเหมือนกัน แม้ในเงื่อนไขนี้ บาง คนก็ห้ามอย่าอาจเอื้อมไปถึงเหตุผลที่ต้อง ช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส หากฝ่ายหนึ่งเห็นว่า เพื่อเป็นมรรคสู่นิพพานส่วนอีกฝ่ายดันทุรัง ว่าต้องทำเพราะเป็นบัญญัติของพระเจ้า ก็ อาจจะเสียมิตรภาพมากกว่าเสริมมิตรภาพ ในทำนองเดียวกันในเรื่องของคริสตศาสน สัมพันธ์หากฝ่ายหนึ่งจะตั้งป้อมเน้น พระมารดามีบุตรกับโยเซฟหลายคนเพราะ ตีความว่าพี่น้องของพระเยซูต้องหมายถึง พี่น้องท้องเดียวกันอย่างเดียว ส่วนอีกฝ่าย ยินยอมว่าพี่น้องในบริบทนี้ต้องตีความว่า เป็นญาติกัน ก็ไม่ควรทำศาสนสัมพันธ์ให้ เสียบรรยากาศ คงทำแค่คริสตศาสนิก สัมพันธ์ให้ได้ก็ดีเหลือหลายไปแล้ว ทั้งนี้จึง เป็นพันธะของแต่ละท้องถิ่นที่จะต้องพิจารณา ให้รอบคอบว่าควรปฏิบัติในระดับใดจึงจะ เหมาะสมที่สุด อย่างปัญหาที่เกิดขึ้นในขณะ นี้ในเรื่องการรับคนอพยพที่ต่างความเชื่อกับ พลเมืองส่วนใหญ่ เงื่อนไขแห่งความขัดแย้ง ระหว่างรัฐบาลกับพลเมืองส่วนใหญ่ของ ประเทศที่ปรากฏชัดก็คือรัฐบาลต้องการ แสดงเจตนารมณ์ (spirit) ของกระบวน ทรรศน์แห่งการไม่ยึดมั่นถือมั่น แต่พลเมือง กลัวความต่างในกระบวนทรรศน์ของผู้อพยพ ซึ่งเมื่อความขัดแย้งบานปลายประชาชนจะ เป็นผู้รับเคราะห์โดยตรงๆ และไม่แน่ใจว่า รัฐบาลที่รับผู้อพยพเข้ามาในขณะนี้ จะยัง เป็นผู้รับผิดชอบแก้ปัญหาในอนาคตนั้นหรือไม่

จึงเห็นได้ว่าศาสนสัมพันธ์และคริสตศาสนสัมพันธ์นั้นทำได้ยากกว่าทำศาสนิกสัมพันธ์และคริสตศาสนิกสัมพันธ์ เพราะมีเงื่อนไขมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเงื่อนไขกระบวนการของทั้ง 2 ฝ่าย และเงื่อนไขการตีความภาษาศาสนา

เงื่อนไขจากกระบวนการ

กระบวนการ (paradigm) คือกรอบความคิดของแต่ละคน แต่ก็อาจจะจำแนกได้เป็น 5 กระบวนการของคนทั้งโลก จึงมีผลอย่างยิ่งต่อความพร้อมที่จะทำศาสนสัมพันธ์และคริสตศาสนสัมพันธ์หรือไม่

กระบวนการที่ 1 เป็นกรอบความคิดของกลุ่มบุคคลที่เชื่อเฉพาะประกาศิตจากเบื้องบนเท่านั้น ประกาศิตจากเบื้องบนอาจจะมาตรงๆ หรือผ่านตัวแทนที่เชื่อว่าเป็นตัวแทนของเบื้องบนที่เชื่อว่ามีจริง เงื่อนไขก็คือหากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถือกระบวนการนี้ ก็ยากที่จะทำศาสนสัมพันธ์หรือคริสตศาสนสัมพันธ์ได้สำเร็จ เพราะถ้าเบื้องบนไม่สั่งก็ไม่อยากขยับตัวหรือถ้าวันนี้สั่งก็กลัวจุดตันทุรังทำให้ได้ วันไหนมีบัญชาห้ามลงมาก็จะหยุดก็อย่างไม่มีปีไม่มีขลุ่ย

กระบวนการที่ 2 เป็นกรอบความคิดของบุคคลที่เชื่อกฎเกณฑ์ตายตัว และถ้ามีหลายกฎให้เลือกในเรื่องเดียวกันก็

จะเลือกเชื่อคำชี้ขาดของเจ้าสำนักที่ตนนับถือเท่านั้น เงื่อนไขก็คือหากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถือกระบวนการนี้และเจ้าสำนักของเขาไม่ถือกระบวนการที่ 5 ก็ยากที่จะทำศาสนสัมพันธ์หรือคริสตศาสนสัมพันธ์ได้ยึด

กระบวนการที่ 3 เป็นกรอบความคิดของบุคคลที่เชื่อว่าความสุขใดในชีวิตนี้ล้วนแต่เป็นอุปสรรคต่อความสุขแท้ในโลกหน้า เขาพร้อมที่จะสละทุกสิ่งในชีวิตนี้แม้กระทั่งการมีชีวิตต่อไปเพื่อค้าประกันความสุขในชีวิตหน้า เงื่อนไขก็คือหากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งถือกระบวนการนี้ ก็ยากและอาจมีอันตรายที่จะทำศาสนสัมพันธ์หรือคริสตศาสนสัมพันธ์ด้วย

กระบวนการที่ 4 เป็นกรอบความคิดของบุคคลที่เชื่อว่าความเชื่อเรื่องโลกหน้าเป็นความเชื่อที่มงาย ล้าสมัย พิสูจน์ไม่ได้ ที่พยายามพิสูจน์กันอยู่นั้นล้วนแต่ไร้สาระ (absurd) ไม่น่าเชื่อถือ (incredible) จุดอ่อน (weak point) เป็นเหตุผลวิบัติ (fallacy) เพราะศาสนาเป็นยาเสพติดมอมเมาประชาชน กระบวนการนี้หากประยุกต์เป็นลัทธิการเมือง ก็ยากที่จะทำศาสนสัมพันธ์ด้วยและอาจจะเป็นภัยต่อผู้ทำศาสนสัมพันธ์ด้วย แต่ถ้าเป็นเพียงกรอบความคิด พระสมณสาสน์ศรัทธากับเหตุผลแนะนำให้ทำศาสนสัมพันธ์ด้วย เพราะความขัดแย้งหลายข้อไม่ขัดแย้งกันจริงอย่างที่คณพ่อดอยาร์เดอซาร์แดงเคยกล่าว

ไว้ว่า ผู้ที่ได้ซื้อว่านกอเทวนิยมหลายคนที่ทำนรู้จักในสมัยของท่าน เชื่อในพระเจ้าถูกต้องกว่าชาวคริสต์จำนวนมาก

กระบวนการที่ 5 เป็นกรอบความคิดของบุคคลที่ไม่ยึดมั่นถือมั่น จึงมีหลักยึดเหนี่ยว (principle to hold) ที่ไม่ยึดติด (but not to attach) นั่นคือมีหลักยึดเหนี่ยวเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างมีความสุขด้วยการสร้างสรรค์ ปรับตัวร่วมมือ และแสวงหา ซึ่งไม่ตายตัวแต่ทว่าปรับตัวไปพร้อมกับคุณภาพชีวิตที่มีคุณภาพสูงขึ้นเรื่อย ๆ เรียกว่ายึดเหนี่ยวแต่ไม่ยึดติด กระบวนการนี้เป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับทำศาสนสัมพันธ์และคริสต์ศาสนสัมพันธ์ หากทั้ง 2 ฝ่ายถือกระบวนการนี้ ก็จะมีสุขในการรับฟังกัน เคารพความเชื่อและศรัทธาของกันและกัน แม้ในประเด็นที่เคยยึดมั่นถือมั่นและตั้งป้อมวิวาทกันมาเป็นศตวรรษก็จะยกขึ้นมาศึกษากันได้โดยไม่ตะขิดตะขวงใจ และถือว่าที่เคยมีปัญหาหนักหน่วงในอดีตก็เพราะขาดความรู้เรื่องปรัชญาภาษาที่ต้องตีความตามหาความจริงตามประเภทวรรณกรรม (literary interpretation)

ความจริง 5 ประเภทตาม 5 ประเภทวรรณกรรมวิชาการ

1. ความจริงคณิตศาสตร์ จริงตามเงื่อนไขที่พร้อมใจกันรับรู้ เช่น $1+1=2$

ภายใต้เงื่อนไขวบรวมตัวเป็นเนื้อเดียวกันไม่ได้และเกิดลูกไม่ได้ เช่นเหรียญ 1 บาทกับเหรียญ 1 บาท รวมเป็น 2 บาท ส่วนทราย 1 กองเทเข้ารวมกับทรายที่มีอยู่แล้ว 1 กองจะได้ทราย 1 กองที่โตขึ้น ส่วนชาย 1 หญิง 1 สมรสกันวันนี้ปีหน้าจะกลายเป็น 3 หรือ 4 ก็ได้

2. ความจริงวิทยาศาสตร์ จริงตามข้อมูลเท่าที่มีให้พิจารณา (available data) ซึ่งหมายความว่าหากข้อมูลเปลี่ยนไป ความจริงวิทยาศาสตร์ก็พร้อมที่จะเปลี่ยนตามข้อมูลใหม่

3. ความจริงประวัติศาสตร์ จริงตามหลักฐาน (document) ที่ใช้พิจารณา พบหลักฐานใหม่ขึ้นเมื่อใดนักประวัติศาสตร์ก็พร้อมที่จะเปลี่ยนความจริงที่สันนิษฐานเป็นประวัติศาสตร์ เช่น มนุษย์อุบัติขึ้นในโลกนี้ตั้งแต่เมื่อไรขึ้นกับหลักฐานกระดูกมนุษย์เท่าที่พบว่าเก่าแก่ที่สุดซึ่งปรับเปลี่ยนมาเรื่อยๆ จากหมื่นปีเป็นแสนปี ห้าแสนปี ล้านปี สองล้านปี ล่าสุดเป็นประมาณสี่ล้านปีแล้ว

4. ความจริงปรัชญา จริงตามกระบวนการที่แต่ละคนใช้ตัดสินความจริง ความจริงปรัชญาจึงเปลี่ยนได้หากเปลี่ยนกระบวนการ และจะไม่มีวันยอมเปลี่ยนหากไม่เปลี่ยนกระบวนการเสียก่อน เช่น ความจริงของซาคราเม้นต์ เพลโทว์ และแอร์เรสทาเทิล คือ ความรู้ในปัญญาที่ตรงกับความเป็นจริงภายนอกปัญญา แต่ใน

ปัจจุบันความจริงคือความรู้ที่พัฒนาคุณภาพชีวิตอันนำความสุขแท้ตามความเป็นจริง

5. ความจริงศาสนา จริงตามศรัทธา เพราะฉะนั้นใครมีศรัทธาต่ออะไรก็จะเชื่อสิ่งนั้นมากน้อยตามศรัทธา คือถ้าศรัทธาเต็มร้อยก็จะเชื่อและทุ่มเทเต็มร้อย แม้จะมีผู้ไม่เชื่อเลยสักนิดก็ตาม เพราะไม่มีศรัทธาเลยก็ย่อมไม่เชื่อแม้แต่ 1% หากเป็นผู้ถือกระบวนการที่ 5 ก็จะไม่ยึดมั่นถือมั่นคือ ยอมให้ผู้อื่นเห็นต่างได้ และสนใจที่จะเข้าใจอย่างเคารพ และอยากให้ผู้เชื่อเคารพความไม่เชื่อหรือเชื่อตามแบบของตนเช่นกัน อย่างที่คุณพ่อเตยาร์ดเดอชาร์แดง (Teilhard de Chardin) ได้ปฏิบัติต่อเพื่อนอเทวะในสมัยของท่าน และที่คุณพ่อสแตนนิสลาส เบรอตง (Stanislas Breton) ปฏิบัติต่ออาแลง บาติอู (Alain Badiou) นักมาร์กซิสต์ใหม่ในสมัยของเรา

การตีความภาษาศาสตร์

1. คนกระบวนการที่ 1 ชอบตีความตามตัวอักษรหรือโดยพยัญชนะ (literary interpretation) เช่น คัมภีร์ไบเบิลระบุว่าพระเจ้าทรงสร้างโลก 6 วัน มีกลางวันและกลางคืน ก็เชื่อตามตัวอักษรว่าวันหนึ่งคือ 24 ชั่วโมงตามปรกติ ผู้ที่ตีความคัมภีร์เช่นนี้ไม่ว่าในศาสนาใดย่อมทำได้แค่ศาสนิกสัมพันธ์ ไม่เหมาะสำหรับทำศาสนสัมพันธ์ เพราะมักจะยึดมั่นถือมั่น

ว่าการตีความของตนเท่านั้นถูกต้อง ความคิดเห็นอย่างอื่นผิดหมด ไม่อยากฟังอย่างอื่นเพราะกลัวว่าศรัทธาของตนจะสั่นคลอน แม้ผู้นับถือศาสนาเดียวกันแต่มีความเห็นต่างก็ไม่อยากฟัง จะยอมฟังก็เฉพาะผู้เสริมความเชื่อของตนเท่านั้น

2. คนกระบวนการที่ 2 ชอบตีความโดยอรรถ (contextual interpretation) เช่น 6 วันของการสร้างโลกต้องตีความตามบริบทที่ยังไม่มีดวงอาทิตย์ให้แยกกลางวันและกลางคืน ดังนั้นวันหนึ่งคืนหนึ่งจะนานเท่าใดก็ได้ อาจจะเป็นหมื่นห้าพันล้านปีอย่างที่นักดาราศาสตร์ปัจจุบันกำหนดเป็นอายุของหมอกเพลิงก็ได้(ก็รู้เหมือนกันว่าตอนเกิดมหากัมปนาท Big Bang นั้นยังไม่มีโลกโคจรรอบดวงอาทิตย์ เขาใช้อะไรกำหนดปี ที่ล่วงมาห้าพันล้านปีจึงเกิดดวงอาทิตย์ และต่อมาอีกห้าพันล้านปีจึงเริ่มมีโลกโคจรรอบดวงอาทิตย์ให้วัดวันเดือนปีได้) สมัยหนึ่งจึงนิยมแปลพระคัมภีร์ตอนที่ว่าพระเจ้าทรงสร้างโลกเป็นเวลา 6 วาระ เข้ากรอบของกระบวนการที่ 2 ได้ ผู้ชอบตีความอย่างนี้มักจะไม่มียึดติดการตีความของตนเองอย่างคนถือกระบวนการที่ 1 แต่จะยึดติดการตีความของสำนักที่มีเจ้าสำนักเป็นที่อ้างอิงสำหรับร่วมแรงแข่งขันในกลุ่มที่เรียนมาจากสำนักหรืออาจารย์เดียวกัน หรืออ่านจากตำราเล่มเดียวกัน เป็นการให้กำลังใจแก่กันและกัน

อย่างเป็นปีกแผ่น เหมือนนักบุญเปาโลขณะเป็นศิษย์ของสำนักเยรูซาเลมที่มีกามาสิเอลเป็นเจ้าสำนักให้อ้างอิงได้อย่างภาคภูมิใจ คนเช่นนี้จะไม่ชอบทำศาสนสัมพันธ์หรือแม้แต่ศาสนิกสัมพันธ์นอกจากจะหวังดึงคนนอกสำนักมาเข้าสำนักของตน อย่างที่ชาวกรีกโบราณที่ไปถึงไหนของมหาอาณาจักรโรมันก็จะพยายามตั้งสำนักสาขาและชักชวนคนทุกเชื้อชาติเข้าเป็นศิษย์ของสำนักของตน

3. กระบวนทรรศน์ที่ 3 ชอบตีความแบบสุดขั้ว (fundamentalistic interpretation) เช่น ต้องตีความว่าพระเจ้าทรงสร้างโลก 6 วันและวันที่ 7 ทรงพักผ่อนตั้งแต่สิ้นวันที่ 6 คือดวงอาทิตย์ตกดินจนถึงสิ้นวันที่ 7 คือดวงอาทิตย์ตกดินของวันที่ 7 เป็นพระประสงค์ของพระเจ้าที่ต้องการบังคับมนุษย์ว่าตลอด 24 ชั่วโมงของวันที่ 7 นั้นเป็นวันพักผ่อน 100% ทำอะไรไม่ได้เลยที่ได้ชื่อว่าทำการ ดังนั้นในเมื่อเป็นพระประสงค์ที่จะทรงสร้างโลกใน 6 วันโดยสลับทำงานกลางวัน 12 และวางแผนกลางคืน 12 ชั่วโมงพระองค์ย่อมทำได้และทรงทำจริงเพื่อเป็นตัวอย่างให้มนุษย์ปฏิบัติตาม แม้จะทรงสร้างให้เร็วกว่านั้นหรือนานกว่านั้นก็ย่อมทำได้ แต่ทรงพอพระทัยเลือกอย่างนั้นเพื่อบังคับมนุษย์อย่างนี้ ก็ไม่ควรที่ใครจะไปรู้ดีกว่าพระองค์ พึงปฏิบัติไปตามนั้น เชื่อไปตามนั้น ให้เกินไว้เพื่อไว้ ดีกว่าขาด แม้ถวายเป็นก็ต้องยอม

โดยไม่ต้องแก้ตัวและบิดเบือนไปตามความพอใจของตนเอง คนพวกนี้มักจะมองคนนอกกลุ่มเป็นฝ่ายตรงข้ามที่ไม่น่าไว้วางใจจึงปลุกใจกันอยู่เสมอให้พร้อมสละชีพเพื่อความอยู่รอดของกลุ่ม เหมือนชาวยิวในพระธรรมเดิมที่มองคนชาติอื่นทุกชาติเป็น gentile ชนชาติที่เป็นศัตรูต่อการปฏิบัติตามบัญญัติทุกข้อของโมเสสที่ประกาศในนามของพระยาห์เวห์

4. กระบวนทรรศน์ที่ 4 ชอบตีความตามความจริงวิทยาศาสตร์ เพราะถือว่าความจริงศาสนา กับความจริงวิทยาศาสตร์ย่อมเสริมกัน ไม่ใช่ขัดแย้งกัน เพราะความจริงทุกอย่างมาจากพระเจ้า ความจริงวิทยาศาสตร์ย่อมขยายความหมายของคัมภีร์ไบเบิล (หรือคัมภีร์ใดก็ตามที่มีศรัทธา) ได้ดีที่สุด และพระเจ้าทรงพระเมตตาประทานแก่นมนุษย์ ดังนั้นผู้ใดที่เห็นความขัดแย้งระหว่างความจริงวิทยาศาสตร์กับข้อความใดของพระคัมภีร์ให้พ้นธงได้เลยเข้าใจไม่จบเกม พึงศึกษาค้นคว้าต่อไปจนเห็นความสอดคล้องได้ทะลุปรุโปร่งหมดทุกประเด็น ก็จะได้ซึ่งถึงความมหัศจรรย์ของพระปรีชาญาณที่ได้ประทานพระคัมภีร์ไว้แต่โบราณกาลอย่างลึกซึ้งครบถ้วนเป็นแนวทางให้นักวิทยาศาสตร์พยายามขยายผลออกมาเท่าไรก็ไม่รู้จักหมด เช่น เรื่องพระเจ้าสร้าง

โลก 6 วันตามคัมภีร์ปฐมกาลบทที่ 1 ก็
จะอธิบายได้ว่า

วาระก่อนวาระ ก่อนวันที่ 1 แห่ง
การสร้าง ซึ่งไม่รู้ขนาดเท่าใด พระคัมภีร์ใช้
คำว่า “เมื่อเริ่มแรกนั้น...In the begin-
ning” ซึ่งหมายความว่าตั้งแต่ยังไม่มีอะไร
เลย คือ มีแต่ความเปล่าของสสารกับองค์
พระผู้เป็นเจ้าเท่านั้น แล้วพระองค์ก็ทรงเริ่ม
เป็นผู้สร้างโดยทรง “เนรมิตสร้างฟ้าและ
แผ่นดิน...God created (bara) heaven
and earth” และชี้แจงต่อไปว่า “แผ่นดิน
(earth) ยังเป็นที่ร้างไร้รูปร่าง ความมืดมิด
ปกคลุมอยู่เหนือทะเลลึก (ของแผ่นดิน)
และลมพายุแรงกล้าพัดอยู่เหนือน้ำ (ของ
แผ่นดิน)... the earth was a formless
void (tohu va bohu = ภาษากรีก
Chaos) : there was darkness over
the deep (ภาษากรีก abyssos), with
a divine wind sweeping over the
waters.” ส่วนว่าฟ้า (heaven) นั้น พระ
คัมภีร์มิได้ระบุว่าเป็นอย่างไรนักวิทยาศาสตร์
ที่มีความเชื่อจะตีความว่า พระเจ้าได้ทรง
สร้างธาตุ 4 ให้พร้อมเป็นหมอกเพลิงและ
ทรงประกอบประหม่อมานานแสนนานให้ธาตุ
4 ค่อยๆ มีพลังที่ทรงกำหนดไว้แต่แรก
จวบจนเมื่อประมาณ 15,000 ล้านปีมา
แล้ว ธาตุทั้ง 4 พร้อมพลังเต็มเปี่ยม
ประลองพลังพร้อมกันเป็นกลุ่มหมอกเพลิง
(nebular) อันได้แก่ธาตุทั้ง 4 ปะปนกัน

ไม่เป็นสัดส่วน จึงได้แก่ to hu va bohu
คือมีธาตุดิน (earth ซึ่งภาษาไทยน่าจะ
แปลว่าธาตุดิน) มีธาตุน้ำ (waters ในรูป
พหูพจน์ซึ่งภาษาไทยควรแปลว่าธาตุน้ำ) มี
ธาตุลม (heaven ซึ่งหมายถึงช่องว่างหรือ
space ในภาษาอังกฤษนั่นเอง และธาตุไฟ
(divine wind)อันเป็นพลัง (energy)
สร้างสรรค์ที่แทรก (sweeping) ไปในทุก
ซอกของสารไร้รูปดั้งเดิมเพื่อควบคุมให้ทุก
อย่างเป็นไปตามแผนการแห่งการสร้าง โดย
พัฒนาทุกสัดส่วนให้มีคุณภาพพร้อมที่จะ
ตอบสนองพระประสงค์ในการสร้าง 6
วาระที่จะตามมาด้วยพระญาณเอื้ออาทร
(Providence) ดูแล (caring) อย่างใกล้ชิด
โดยมีจุดหมายปลายทางที่การสร้างมนุษย์
ให้บรรลु Parusia วาระสุดท้ายนิรันดร์ที่
จะรวมทุกสิ่งๆในพระคริสต์ในที่สุด ซึ่ง
มั่นใจได้ว่าจะไม่มีอะไรที่ดีแม้แต่เท่าของโย
จะไม่ได้รับพระพร

ดังนั้น คำว่าฟ้าและดินของคัมภีร์
ไบเบิลจึงหมายถึงธาตุ 4 ที่ปนกันอย่าง
สับสนนั่นเอง

วาระที่ 1 เมื่อธาตุทั้ง 4 ได้พัฒนา
พลังพอเพียงพร้อมที่จะประสานพลัง
กันได้แล้ว พลังของธาตุทั้ง 4 ก็
รวมพลังทั้งหมดปะทะกันเกิด
spark เป็นปรากฏการณ์อันยิ่งใหญ่
เอาฤกษ์การสร้างที่นักดาราศาสตร์ให้
ชื่อว่ามหากัมปนาท (Big Bang)

เมื่อประมาณ 15,000 ล้านปีมาแล้ว ซึ่งภาษาคัมภีร์บันทึกไว้ว่า “จงมีความสว่าง...ทรงแยกความสว่างจากความมืด” ซึ่งแสดงว่า

- 1) ความสว่างของวาระที่ 1 มิได้มาจากดวงอาทิตย์ซึ่งจะทรงสร้างในวันที่ 4 แต่มาจากสปาร์คเริ่มต้น (original spark) ซึ่งให้แสงสว่าง ความร้อนและพลังต่างๆ เหลือคณา และยังคงมีผลทำการมาจนทุกวันนี้ เป็นพลังงานเอกภพ
- 2) อาณาบริเวณของมหากัมปนาทเป็นเพียงส่วนหนึ่งของสารไร้รูปดั้งเดิมที่ได้ทรงสร้างไว้ บริเวณที่เกิดมหากัมปนาทคือบริเวณของแสงสว่างที่คัมภีร์เรียกว่าวัน (Day) ส่วนที่เหลือและยังไม่ได้เกิดปรากฏการณ์สปาร์ค ยังคงอยู่ในแดนมืดมืดต่อไป ซึ่งคัมภีร์เรียกว่าคืน (night) สักวันหนึ่งจะเกิดอาการสปาร์คหรือไม่แล้วแต่แผนการณ์ของพระเจ้า และอาณาบริเวณมืดมืดนั้นมีเท่าใดก็คงมีแต่พระองค์เท่านั้นที่รู้ เอกภพของเราอาจเป็นเพียงเศษผงธุลีในงานสร้างจริงๆ ของพระองค์ก็ได้
- 3) กลางคืนและกลางวันอย่างที่เรารู้จักกันในทุกวันนี้จะเริ่มมีจริงก็ต่อเมื่อทรงสร้างดวงอาทิตย์ในวาระที่ 4 เป็นต้นมา

วาระที่ 2 ทรงสร้างเพื่อนแข็งแรงที่เราเห็นเป็นกรอบฟ้าหรือแผ่นฟ้า สีนํ้าเงินเหมือนกระเพาะความหิวมาเพื่อแยกน้ำที่มีอยู่แล้วเป็นส่วนเหนือกรอบฟ้ามิให้ตกลงมาท่วมพื้นโลกตลอดกาล แต่ให้ร่วงตกลงมาเป็นครั้งคราวเพื่อให้พื้นดินชุ่มชื้นหล่อเลี้ยงพรรณไม้ต่างๆที่จะทรงสร้างขึ้นในวาระที่ 3 คัมภีร์ใช้ภาษาชาวบ้านบันทึกซึ่งอธิบายตามทฤษฎีวิทยาศาสตร์ได้ว่า หลังจากเหตุการณ์มหากัมปนาทประมาณ 5,000 ล้านปีคือเมื่อ 10,000 ล้านปีมาแล้ว หมอกเพลิงกลุ่มหนึ่งก็เย็นพอที่จับตัวกันเป็นลูกข่างมหิมาหมุนรอบตัวเองเป็นดาราจักร (galaxy) ทางช้างเผือกซึ่งต่อมาก็แตกตัวเป็นลูกข่างย่อยหมุนรอบตัวเองประมาณ 100,000 ลูก ซึ่ง 1 ในนั้นคือดวงอาทิตย์ของเรา เมื่อโลกหลุดออกจากดวงอาทิตย์เมื่อประมาณ 5,000 ล้านปีมาแล้วนั้นในชั้นแรกก็เป็นเพียงหมอกเพลิงกลุ่มหนึ่งที่ร้อนระอุ ครั้นหมุนรอบตัวเองไปได้สักประมาณ 500 ล้านปี หมอกเพลิงส่วนที่เย็นลงต่ำกว่า 100°C ก็แยกตัวแบ่งส่วนพอให้เห็นเป็นของแข็ง ของเหลวและไอนํ้าผิวโลกยิ่งเย็นลงก็ยิ่งทำให้ฝนตกมากขึ้นแล้วแต่ทิศทางลม เหตุการณ์นี้มี

จุดเริ่มต้น จึงดูเหมือนกับว่ามีเขื่อนกั้นน้ำที่มีมากในรูปของเมฆฝนบนท้องฟ้าให้ตกๆ หยดๆ ไม่มีใครจะบันทึกลปรากฏการณ์นี้ได้นอกจากพระผู้สร้าง จึงนับได้ว่าเป็นวาระที่ 2 ของการสร้างโลกเมื่อประมาณ 2,000 ล้านปีมาแล้ว

วาระที่ 3 ในช่วงแรกของวาระที่ 2 เมื่อประมาณ 2,000 ล้านปีมาแล้ว ฝนตกทั่วไปอย่างไม่ลืมหูลืมตา ทั่วผิวโลกมีแต่น้ำไหล ทำให้ดูเหมือนกับว่าทุกพื้นที่ตั้งแต่ยอดเขาลงมา มีน้ำปกคลุม ครั้นตกไปได้ระยะหนึ่ง ไอน้ำในอากาศก็เริ่มจะเบาบางลง ฝนจึงค่อยๆ หยดตกมากขึ้นตามลำดับ เปิดโอกาสให้ที่สูงเริ่มขาดน้ำปกคลุม ซึ่งขยายวงกว้างออกไป ส่วนน้ำที่หาทางไหลลงสู่ที่ต่ำกว่าก็ไปจนตรอก ณ ที่ต่ำสุดที่ไหลต่อไปไม่ได้ก็จะหยุดไหลและรวมตัวกันเป็นพื้นน้ำ จึงดูเหมือนว่ามีผู้จัดระเบียบแบ่งเขตทะเลมหาสมุทรออกจากดิน ดินที่น้ำไม่ท่วมประจำ หรือท่วมประจำเพียงเล็กน้อยก็กลายเป็นที่เกิดพืชพันธุ์ ธัญญาหารต่างๆ ราวกับชิงกันเกิดจนเบียดเสียดเหยียดยัด ผู้ที่ทำเช่นนั้นได้จะเป็นใครอื่นไปไม่ได้นอกจากพระผู้สร้าง เหตุเกิดเมื่อประมาณ 1000 ล้านปีมาแล้ว

วาระที่ 4 พระคัมภีร์ระบุว่า พระเจ้าทรงสร้างดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์และดวงดาวทั้งหลายในท้องฟ้า เพื่อประดับท้องฟ้าให้งดงามและเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ที่จะทรงสร้างในวาระสุดท้าย นักวิทยาศาสตร์กระบวนทรรศน์ที่ 4 ถือว่าไม่มีความขัดแย้งจริงกับการสร้างต้นไม้นี้ในวาระที่ 3 เพราะพระคัมภีร์เล่าตามที่ชาวบ้านจะเข้าใจได้ จึงไม่ใช่สำนักวิชาการ พระคัมภีร์จึงให้ความจริงตามประสบการณ์ที่สมมุติว่ามีผู้สังเกตการสร้างในโลกขณะนั้น ก็จะรู้สึกตามที่คัมภีร์เล่าว่า ในตอนที่มีดวงอาทิตย์อยู่ก่อนและโลกหลุดออกจากดวงอาทิตย์เมื่อประมาณ 5,000 ล้านปีมาแล้วจนถึงเวลาที่พื้นดินเริ่มให้กำเนิดแก่พันธุ์ไม้เล็กใหญ่ในปลายระยะที่ 3 จนถึงระยะที่ 3 นั้น แม้ในท้องฟ้าจะมีดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์และดวงดาวพร้อมสรรพ แล้วก็จริง แต่บรรยากาศของโลกยังเต็มไปด้วยไอน้ำหนาแน่นจนมองไม่เห็นว่ามีอะไรในท้องฟ้า จึงมีอะไรก็เหมือนไม่มี ต้องรอจนกว่าไอน้ำในบรรยากาศของโลกจะแจ่มใสพอให้เริ่มเห็นอะไรในท้องฟ้าได้ ผู้นิพนธ์พระคัมภีร์จึงเอาปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นจริงนี้มาเล่าเป็นภาษาชาวบ้าน

นับได้ว่าเริ่มวาระที่ 4 เมื่อประมาณ 1,000 ล้านปีมาแล้ว

วาระที่ 5 ตั้งแต่ประมาณ 100 ล้านปีมาแล้วเป็นต้นมา พระเจ้าทรงสร้างสัตว์น้ำ สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์บก สัตว์จตุรบาท ก็เป็นไปตามขั้นตอนของวิทยาศาสตร์อย่างดีเยี่ยม

วาระที่ 6 คัมภีร์ปฐมกาลบทที่ 1 ข้อ 27 วรรคที่ 3 กล่าวว่า “Male and female He created them” ซึ่งน่าจะหมายถึงการสร้างมนุษย์ชำนาญ (Homo Habilis) เมื่อประมาณ 4 ล้านปีมาแล้ว ส่วนปฐมกาลบทที่ 2 ข้อ 7 ที่กล่าวว่า “พระยาห์เวห์พระเจ้าทรงเอาฝุ่นจากพื้นดินมาปั้นมนุษย์และทรงเป่าลมแห่งชีวิตเข้าไปในรูจมูกของเขา มนุษย์นั้นจึงมีชีวิตขึ้น น่าจะหมายถึงการสร้างมนุษย์ฉลาด (Homo Sapiens)

ทั้งหมดนี้เป็นความพยายามของนักวิชาการกระบวนทรรศน์ที่ 4 ที่มีความเชื่อ เมื่ออธิบายได้ปุ้ปร่องก็สบายใจที่เห็นว่า ความเชื่อกับเหตุผลไม่มีอะไรขัดแย้งกัน (แต่ทั้งนี้มิใช่เจตนาของพระสมณสาสน์ศรัทธากับเหตุผล ซึ่งชักชวนให้ผู้ถือกระบวนทรรศน์ที่ 5 ไม่ว่าจะนับถือศาสนาต่างกัน หรือต่างนิกายกัน หรือศาสนาและนิกายเดียวกัน ให้ทำศาสนสัมพันธ์เป็นตัวอย่าง

อย่างไรก็ตามความไม่ขัดแย้งของผู้ถือกระบวนทรรศน์ที่ 4 ก็คือ ไม่ขัดแย้งในมโนธรรมของตัวเองเท่านั้น เขาจะภูมิใจว่าเขาทำได้ และอยากให้ทุกคนทำอย่างเขา ใครไม่เชื่อเขาเขาจะไม่พอใจ กลายเป็นว่าเขาทำศาสนสัมพันธ์ไม่ได้แม้กับผู้นับถือศาสนานิกายเดียวกัน กับผู้นับถือศาสนาต่างนิกาย และกับผู้นับถือต่างศาสนา แต่เขาชอบทำศาสนิกสัมพันธ์เพราะอยากจะหาคนเห็นด้วยกับเขาและยกย่องเขา ยิ่งกว่านั้นผู้ถือกระบวนทรรศน์ที่ 4 ที่ไม่มีความเชื่อ ย่อมมีแนวโน้มที่จะถือว่าความเชื่อเรื่องโลกหน้าทุกรูปแบบเป็นความมกมาย น่าสงสัยสารสมเพช บางคนยอมรับฟังโดยมารยาท บางคนแสดงความหวังดีด้วยการพยายามสั่งสอนด้วยอาการยกตนข่มทุกคนที่เชื่อเรื่องโลกหน้า และบางคนอาจจะคิดว่าการหามนับถือศาสนาเป็นความหวังดีต่อมนุษยชาติ

5. กระบวนทรรศน์ที่ 5 คนกระบวนทรรศน์ที่ 5 ไม่ยึดมั่นถือมั่นเท่านั้นที่พร้อมที่จะทำศาสนสัมพันธ์และคริสต์ศาสนสัมพันธ์ได้ตามเจตนาของพระสมณสาสน์ศรัทธากับเหตุผล

สังคายนาวาติกันที่ 2 ว่าอย่างไร

คำแถลง Nostra Aetate ข้อ 2 เสนอเป็นนโยบายให้ทำศาสนสัมพันธ์โดยกำหนดเงื่อนไขที่มีลักษณะเป็นกระดานหกต่อกันดังนี้

1. “พระศาสนจักรคาทอลิกไม่ปิดบังสิ่งใดที่จริงและศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาต่าง ๆ พระศาสนจักรรับพิจารณาด้วยความเคารพอย่างจริงใจซึ่งวิธีปฏิบัติและดำรงชีวิตตลอดจนกฎและพระธรรมคำสอนเหล่านี้ถึงแม้จะผิดกับที่ตนเองปฏิบัติและสอนหลายประการ แต่บ่อยครั้งก็นำแสงจากองค์ความจริงมาให้ ซึ่งฉายส่องความสว่างแก่มนุษยทุกคน”

2. “อย่างไรก็ตามพระศาสนจักรประกาศและมีพันธะที่จะไม่หยุดยั้งประกาศองค์พระคริสตเจ้าซึ่งทรงเป็นหนทางความจริงและชีวิต”

เงื่อนไข 2 ข้อนี้นี้เป็นกระดานหกต่อกันก็เพราะข้อเท็จจริงที่ว่า หากคิดทำศาสนสัมพันธ์เพื่อประกาศองค์พระคริสต์มากเท่าใด ศาสนสัมพันธ์ก็ได้ผลน้อยลงเท่านั้น และหากคิดประกาศองค์พระคริสต์เพื่อผลทางศาสนสัมพันธ์มากเท่าใด ผลประกาศพระคริสต์ก็จะเจือจางลงมากเท่านั้น ถ้าทำแยกกันก็ไม่มีเจตนาทำศาสนสัมพันธ์ จึงต้องใช้ความเฉลียวฉลาดรอบคอบในอัตราส่วนที่พอดี ก็จะได้ทั้งศาสนสัมพันธ์และการประกาศพระคริสต์อย่างเหมาะสมในกิจกรรมเดียวกัน

นอกจากนั้นปัญหาสำคัญสำหรับฝ่ายคาทอลิกยังมาจากการตีความคำว่า “สิ่งจริงและศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาต่าง ๆ” ซึ่งขึ้นอยู่กับกระบวนทัศน์ของผู้ตีความอย่างมาก

และมีผลไปถึงผลลัพธ์จากการทำศาสนสัมพันธ์อย่างยิ่ง

ชาวคาทอลิกกระบวนทรรศน์ที่ 1 จะไม่ยอมรับสิ่งจริงและศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่มีระบุไว้ในคัมภีร์ของตน

ชาวคาทอลิกกระบวนทรรศน์ที่ 2 จะไม่ยอมรับสิ่งจริงและศักดิ์สิทธิ์ที่วิญญาณรักษของตนไม่รับรอง

ชาวคาทอลิกกระบวนทรรศน์ที่ 3 ย่อมอดไม่ได้ที่จะรู้สึกว่าการยกย่องอะไรก็ตามของศาสนาอื่นเป็นการทรยศต่อพระเป็นเจ้า

ชาวคาทอลิกกระบวนทรรศน์ที่ 4 อดไม่ได้ที่จะเชื่อว่าความเชื่อของตนเท่านั้นมีเหตุผล

ชาวคาทอลิกกระบวนทรรศน์ที่ 5 เท่านั้นที่จะยอมรับรับคำสอนของสังคายนาว่าติกันที่ 2 ได้อย่างไม่ตะขิดตะขวงใจ โดยใช้วิจารณ์ญาณแยกในศาสนาต่าง ๆ ว่ามีส่วนที่พัฒนาคุณภาพชีวิตได้จริง รับเป็นผลงานของพระจิตเจ้าในศาสนาอื่น ส่วนที่ไม่พัฒนาคุณภาพชีวิตก็มองข้ามไปอย่างมีมารยาทโดยถือว่าเข้าเกณฑ์เสรีภาพในมโนธรรมซึ่งสังคายนาสั่งให้เคารพในฐานะเป็นเสรีภาพในมโนธรรมซึ่งแม้แต่พระเป็นเจ้าก็ยังเคารพหากเป็นความสำคัญผิดที่ดี (good faith) แต่ถ้าเป็นความสำคัญผิดที่เลว (bad faith) ก็พึงใช้ความฉลาดรอบคอบในการชี้แนะอย่างบัวไม่ช้ำน้ำไม่ขุ่น

สรุป

คงไม่มีข้อสรุปใดในเรื่องนี้จะเหมาะไปกว่าข้อเตือนสติจากปิตาจารย์แห่งสังคายนาวาติกันที่ 2 ที่ได้แสดงความห่วงใยและความเห็นใจผู้ปฏิบัติไว้อย่างกว้างๆ ในพระธรรมนูญว่าด้วยพระศาสนจักรในโลกปัจจุบัน ข้อ 62 ว่า

“ขอให้สัตบุรุษอยู่อย่างใกล้ชิดกับมนุษย์ในสมัยของตน ขอให้พยายามเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงวิถีคิดและความรู้สึกของพวกเขาที่แสดงออกมาทางวัฒนธรรม ขอให้สัตบุรุษเอาความรู้วิชาการและทฤษฎีใหม่ๆ ตลอดจนความรู้ถึงสิ่งที่ค้นพบใหม่ๆ มารวมเข้ากับจารีตประเพณีของพระคริสตธรรม เพื่อให้การนับถือศาสนาและการมีศีลธรรมของตนเดินเป็นคู่กันไปกับความรู้ทางวิทยาศาสตร์และวิชาการที่เจริญก้าวหน้าทุกวัน และดังนั้นเขาจะสามารถพิสูจน์และตีความหมายทุกสิ่งได้ด้วยความรู้สึกที่เป็นแบบคริสตชนอย่างแท้จริง” (ข้อ 6)

“ความยากลำบากจากปัญหาเหล่านี้มิใช่จะทำความเสียหายให้แก่ชีวิตของความเชื่อทุกที่ไป แต่ตรงกันข้ามอาจจะกระตุ้นจิตใจให้เข้าใจความเชื่ออย่างถูกต้องและลึกซึ้งยิ่งขึ้นไปอีกก็ได้ เพราะสิ่งที่วิทยาศาสตร์ประวัติศาสตร์และปรัชญาค้นคว้าและค้นพบล่าสุดมานี้ ทำให้เกิดปัญหาใหม่ๆ ซึ่งมีผลกระทบถึงชีวิต ทำให้พวกนักเทววิทยาต้องทำการค้นคว้าหาความเข้าใจใหม่ๆ ต่อไป ยิ่งกว่านั้น บรรดานักเทววิทยายังถูกขอร้องให้หาวิธีที่เหมาะสมยิ่งขึ้นสำหรับถ่ายทอดคำสอนไปถึงมนุษย์ในสมัยของเขา เพราะความเชื่อหรือข้อความจริงเองเป็นอย่างหนึ่ง วิธีที่จะอธิบายข้อความจริงนั้นให้มีความหมายและใจความอย่างเดียวกันนั้นเป็นอีกอย่างหนึ่ง ในการอภิบาลสัตบุรุษขอให้รู้อย่างพอเพียง และให้ใช้มิใช่แต่หลักเทววิทยาอย่างตรงไปตรงมาเท่านั้น แต่ให้รู้และใช้สิ่งที่ค้นพบในวิชาทางโลกด้วย” (ข้อ 2)

บรรณานุกรม

กิริติ บุญเจือ. ชุดปรัชญาสวนสุนันทา. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 2559.

ประยุทธ์ ศรีเจริญ. เอกสารสังคายนาวาติกันที่ 2. กรุงเทพฯ: แผนกคริสตศาสนธรรม อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ, 2556.

“ปรัชญาธรรมมาภิบาล” ในอปทนิวิธ, วารสารรายปักษ์ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พระคัมภีร์คาทอลิกแห่งประเทศไทย. พระคัมภีร์ไบเบิล. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการพระคัมภีร์คาทอลิกแห่งประเทศไทย.

คริสตศาสนจักรสัมพันธ์: ประวัติและแนวทาง

บาทหลวง ดร.เกรียงยศ ปิยวัฒน์, S.J.

(บทศาสนาสัมพันธ์และคริสตศาสนสัมพันธ์)

คริสตศาสนจักรสัมพันธ์ หรือทางโปรเตสแตนต์ ใช้คำว่า คริสตจักรสากลสัมพันธ์ภาพ, และเอกภาพสัมพันธ์ เป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างคริสตชนหมู่คณะนิกายต่างๆ เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ พระบุตรทรงปรารถนาความเป็นเอกภาพนี้ ก่อนสิ้นพระชนม์ทรงภาวนาถึงพระบิดา เพื่อบรรดาศิษย์ของพระองค์ว่า “ขอให้ทุกคนเป็นหนึ่งเดียวกัน เหมือนดังพระองค์อยู่ในข้าพเจ้า และข้าพเจ้าอยู่ในพระองค์ ขอให้เขาทั้งหลายเป็นหนึ่งเดียวกันในเราทั้งสอง เพื่อโลกจะได้เชื่อว่า พระองค์ทรงส่งข้าพเจ้า” (ยน. 17:21)

ถึงแม้พระเยซูเจ้าทรงมีพระประสงค์เช่นนี้ แต่ในประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา บรรดาศิษย์ของพระองค์ก็แตกแยกกัน ความแตกแยกดังกล่าววนนอกจากขัดกับพระประสงค์ของพระเยซูเจ้าแล้ว ยังทำให้คริสตชนขาดความน่าเชื่อถือ เมื่อประกาศพระวรสารแห่งความรักของพระองค์ คริสตชนไม่ได้ปฏิบัติตามที่ตนเทศน์สอน ไม่ได้ดำเนินชีวิตเป็นพยานในการรักกันและกัน การทำเช่นนี้เป็นการขาดความสัมพันธ์อันดี และความเป็นเอกภาพในหมู่คณะคริสตจักรต่างๆ เหล่านั้น

ในบทความนี้ จึงนำเสนอประวัติในการก่อกำเนิดขบวนการคริสตศาสนจักรสัมพันธ์ ที่ตระหนักในปัญหาดังกล่าว และมุ่งเสริมสร้างความเป็นเอกภาพในหมู่คณะคริสตจักรต่างๆ ต่อจากนั้นจะกล่าวถึงการเข้ามีส่วนร่วมในขบวนการนี้ของพระศาสนจักรคาทอลิกและแนวทางคริสตศาสนจักรสัมพันธ์ที่ทางคาทอลิกเสนอ

ประวัติขบวนการคริสตศาสนจักรสัมพันธ์ในยุคร่วมสมัย

คริสตศาสนจักรสัมพันธ์ของยุคร่วมสมัย เริ่มจากการประชุมธรรมทูตโลกที่กรุงเอเดินเบิร์ก ประเทศสก็อตแลนด์ในปี

ค.ศ.1910 (Maffei, Ecumenical Dialogue, 1). ผู้เข้าร่วมประชุมมาจากหมู่คณะธรรมทูตและคริสตจักรต่างๆ ของโปรเตสแตนต์และแองกลิกัน การประชุมครั้งนี้มีจุดหมายเพื่อวางแผนฟื้นฟูงานเผยแผ่พระวาจาในโลกด้วยความเร่งด่วนใหม่ ถึงแม้หัวข้อในการประชุมจะเน้นเรื่องความเร่งด่วนของงานธรรมทูต, การประกาศพระวรสาร, ชีวิตของคริสตจักรในดินแดนแพร่ธรรม, ฯลฯ แต่มีหัวข้อที่เกี่ยวกับการร่วมมือระหว่างคริสตจักรต่างๆ และการรณรงค์เพื่อให้เกิดเอกภาพในหมู่คริสตจักรต่างๆ นั้น หัวข้อดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับงานคริสตศาสนจักรสัมพันธ์โดยตรง

การประชุมธรรมทูตที่เอดินเบิร์กถือว่าเป็นการเริ่มต้นของขบวนการคริสตศาสนจักรสัมพันธ์ เนื่องจากในการพิจารณาบทพจนานุกรมศาสตร์ของการแพร่ธรรม เกิดความตระหนักขึ้นเป็นครั้งแรกว่า การแบ่งแยกท่ามกลางคริสตจักรต่างๆ เป็นอุปสรรคใหญ่ต่อการเผยแผ่พระวาจาอย่างมีประสิทธิภาพบ่อยครั้งในดินแดนแพร่ธรรมหมู่คณะธรรมทูตที่มีความเชื่อต่างกันจะแข่งขันกันในการเผยแผ่พระวาจา เพื่อให้ได้สมาชิกเข้าในหมู่คริสตจักรของตน การทำเช่นนี้ทำให้ความน่าเชื่อถือและประสิทธิภาพของการประกาศพระวรสารลดน้อยลงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้การแบ่งแยกในหมู่คริสตจักรก่อให้เกิดผลเสียตามมาทันทีและเฉียบพลัน ดังนั้น ในบริบทของการแพร่ธรรม ความปรารถนาในการเป็นเอกภาพในหมู่คริสตจักรจึงเป็นไปได้และอยู่ในรูปแบบเฉพาะด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การประชุมที่เอดินเบิร์กจึงเสนอเป้าหมายเชิงปฏิบัติที่ต้องเสริมสร้างความร่วมมือของหมู่คณะธรรมทูตเพื่อหลีกเลี่ยงการเผยแผ่พระวาจาที่ซ้ำซ้อนกันของหมู่คณะที่มีความเชื่อต่างกันและการแข่งขันกันในการเผยแผ่พระวาจานั้นเมื่อพิจารณาบทพจนานุกรมถึงรากลึกของสถานการณ์ดังกล่าว ก็จะพบการแบ่งแยกภายในคริสตจักรต่างๆ และคำถามที่จะหาหนทางในการรณรงค์เพื่อให้เกิดเอกภาพในหมู่คริสตจักรต่างๆ นั้น

ผลสืบเนื่องจากการประชุม ทำให้คณะกรรมการที่รับผิดชอบเรื่องคริสตศาสนจักรสัมพันธ์ ก่อกำเนิดสภาธรรมทูตนานาชาติขึ้นในปี ค.ศ.1921 นับเป็นการก้าวจากการพบปะเพื่อเปรียบเทียบหัวข้อที่เจาะจงเป็นครั้งคราว เข้าสู่การสถาปนาองค์กรที่ช่วยให้การเสวนาในหมู่คริสตจักรได้

“การประชุมสภาสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 ได้แสดงทัศนคติที่เปลี่ยนไปของพระศาสนจักรคาทอลิกต่อคริสตจักรอื่นๆ ก่อให้เกิดพื้นฐานความสัมพันธ์ของพระศาสนจักรคาทอลิกกับคริสตจักรและหมู่คณะทางคริสตจักรอื่น และเป็นการเปิดกว้างไม่จำกัดว่าพระศาสนจักรคาทอลิกเท่านั้นที่เป็นอย่างเดียวกับพระศาสนจักรของพระคริสต์”

พัฒนาขึ้นอย่างมั่นคง นอกจากสภามหามานานาชาติแล้วผลการประชุมที่เอดินเบิร์กยังก่อให้เกิดอีก 2 ขบวนการต่อมา

ขบวนการแรก คือ ขบวนการเพื่อชีวิตและงาน ซึ่งมีจุดประสงค์ในการรณรงค์ให้เกิดความร่วมมือระหว่างคริสตจักรต่างๆ ในภาคปฏิบัติ ในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องกับพระธรรมคำสอน เช่น ปัญหาต่างๆ ที่เร่ร่อนในสังคม ขบวนการนี้มีการประชุมระดับโลกครั้งแรกที่กรุงสต็อกโฮล์ม ในปี ค.ศ.1925 ขบวนการดังกล่าวมุ่งรณรงค์ความสัมพันธ์ระหว่างคริสตจักรต่างๆ และยืนยันคริสตจริยศาสตร์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสังคมในยุคสมัยใหม่ กิจกรรมต่างๆ ที่ทำร่วมกันในด้านสังคมนี้ มีรากฐานบนพันธกิจของคริสตจักร และในการทำกิจกรรมเหล่านี้ทำให้เอกภาพของคริสตจักรเจริญขึ้น (Maffei, Ecumenical Dialogue, 4).

ขบวนการที่สอง คือ ขบวนการเพื่อความเชื่อและระเบียบ ขบวนการนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะเผชิญหน้ากับการปฏิเสธข้อคำสอนของคริสตจักรต่างๆ การปฏิเสธข้อคำสอนที่อยู่ในบทแสดงความเชื่อและในระเบียบของคริสตจักร ขบวนการนี้มีการประชุมโลกเพื่อความเชื่อและระเบียบที่เมืองโลซานน์ (Lausanne) ในปี ค.ศ.1927

ทั้งขบวนการเพื่อชีวิตและงานและขบวนการเพื่อความเชื่อและระเบียบ ต่างเป็นหนทางบางส่วนในการแก้ปัญหาคริสต

ศาสนจักรสัมพันธ์ ดังนั้นการรวมกันของ 2 ขบวนการนี้จึงเป็นสิ่งจำเป็น ก่อนหน้านั้นในปี ค.ศ.1920 พระสังฆราชแห่งกรุงคอนสแตนติโนเปิลได้เรียกร้องให้ประเทศที่เป็นคริสต์ทั้งหลาย จัดตั้งองค์กรที่รวบรวมคริสตจักรต่างๆ เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในหมู่คริสตชนด้วยกัน เหมือนกับที่มืองค์การสหประชาชาติรวมประเทศต่างๆ ในระดับนานาชาติเข้าด้วยกัน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับขบวนการคริสตจักรสัมพันธ์ได้รับเอาแนวความคิดนี้มา ทำให้ความคิดนี้เป็นจริงในปี ค.ศ. 1937 เมื่อขบวนการเพื่อชีวิตและงาน และขบวนการเพื่อชีวิตและระเบียบตัดสินใจที่จะรวมกันเพื่อก่อตั้งเป็นสภาคริสตจักรโลก (The world Council of Churches - WCC) แต่การรวมตัวกันนี้ถูกเลื่อนออกไปเนื่องจากเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้น หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สภาโลกทั้งสองขบวนการได้รวมกันเป็นสภาคริสตจักรโลกที่กรุงอัมสเตอร์ดัมในปี ค.ศ.1948

สภาคริสตจักรโลกเป็นเพียงองค์กรภราดรภาพของคริสตจักรทั้งหลาย ทำหน้าที่เป็นเวทีให้คริสตจักรต่างๆ มีโอกาสมาพูดคุยอภิปรายข้อมูลสมมติฐานทางด้านเทววิทยาที่แตกต่างกัน และเหตุผลทางด้านสังคมวิทยาที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน อันจะมีผลต่อการส่งเสริมเอกภาพและงานธรรมทูตต่อไป ในเวลาต่อมาสภามหามานานาชาติได้

เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสภาคริสตจักรโลก ในปี ค.ศ.1961 เมื่อมีการจัดประชุมใหญ่ของสภาคริสตจักรโลก ครั้งที่ 3 ที่กรุงนิวเดลี

พระศาสนจักรคาทอลิกกับขบวนการ คริสตศาสนจักรสัมพันธ์

พระศาสนจักรคาทอลิกไม่ได้เข้าร่วมขบวนการคริสตศาสนจักรสัมพันธ์ตั้งแต่แรก เพราะมีมุมมองเรื่องเอกภาพของคริสตจักรที่ต่างออกไป พระศาสนจักรคาทอลิกมีมุมมองว่า ความเป็นเอกภาพของคริสตจักรจะ

สำเร็จได้ด้วยการที่คริสตจักรต่างๆ ที่แยกตัวออกไป กลับเข้ามาเป็นหนึ่งเดียวกับพระศาสนจักรหนึ่งเดียวเที่ยงแท้แน่ๆ จุดยืนของพระศาสนจักรคือ พระศาสนจักรคาทอลิกเท่านั้นที่เป็นอย่างเดียวกับ (identified with) พระศาสนจักรของพระคริสต์ เพราะได้ครอบครองแก่นแท้ต่างๆ ของพระคริสต์ไว้ (Maffei, Eumeniced Dialogue, 23). จุดยืนนี้ทำให้พระศาสนจักรไม่สามารถมองหมู่คณะที่แยกตัวออกไปเป็นคู่ร่วมในการเสนาได้

แต่การประชุมสภาสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 แสดงทัศนคติที่เปลี่ยนไปของพระศาสนจักรคาทอลิกต่อคริสตจักรอื่นๆ ในพระธรรมนูญเรื่องพระศาสนจักร - *Lumen Gentium* ข้อ 8 ได้กล่าวว่า พระศาสนจักรของพระคริสต์ดำรงอยู่ใน (subsists in) พระศาสนจักรคาทอลิก และพระศาสนจักรยอมรับส่วนที่เป็นความศักดิ์สิทธิ์และเป็นความจริงนอกพระศาสนจักร (Maffeis, *Ecumenical Dialogue*, 26). การยอมรับนี้ ก่อให้เกิดพื้นฐานความสนิทสัมพันธ์ของพระศาสนจักรคาทอลิกกับคริสตจักรและหมู่คณะทางคริสตจักรอื่น แม้จะเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่สมบูรณ์ก็ตาม ทัศนคติที่เปลี่ยนไปของพระศาสนจักรคาทอลิกนี้ เป็นการเปิดกว้างไม่จำกัดว่าพระศาสนจักรคาทอลิกเท่านั้นที่เป็นอย่างเดียวกับพระศาสนจักรของพระคริสต์ แต่พระศาสนจักรก็ยังยืนยันว่าพระศาสนจักรคาทอลิกเป็นที่พระศาสนจักรของพระคริสต์ดำรงอยู่ทางประวัติศาสตร์ เพราะมีคุณสมบัติทั้งหมดที่

จำเป็นและเป็นหนทางแห่งความรอดที่พระเยซูคริสต์ประทานให้

การเป็นคริสตจักรของหมู่คณะต่างๆ เหล่านั้นมีรากฐานมาจาก การมีส่วนร่วมที่เป็นความศักดิ์สิทธิ์และเป็นความจริง ซึ่งเป็นการทำงานของพระศาสนจักรของพระคริสต์ในหมู่คณะทางคริสตจักรเหล่านั้น (Maffeis, *Ecumenical Dialogue*, 27, 28) ส่วนที่เป็นความศักดิ์สิทธิ์และเป็นความจริงที่อยู่นอกพระศาสนจักรคาทอลิก เชื่อมโยงในหมู่คณะเหล่านี้เข้าด้วยกัน และทำให้เป็นคริสตจักรและหมู่คณะทางคริสตจักร

การประชุมสภาสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 ได้ออกพระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยสากลสัมพันธ์ภาพ *Unitatis Redintegratio*–UR ยืนยันว่า ผู้ที่เชื่อในพระคริสต์เจ้า และได้รับพิธีบัพติศมา มีความสนิทสัมพันธ์กับพระศาสนจักรคาทอลิก ถึงแม้จะเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่สมบูรณ์ (UR, 3 อ้างอิงใน Maffeis, *Ecumenical Dialogue*,

28). พระสมณกฤษฎีกา ข้อ 3 นี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า พระศาสนจักรคาทอลิกได้เปลี่ยนแปลงการตัดสินใจคณะคริสตจักรที่ไม่ใช่คาทอลิก นี่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงวิสัยทัศน์เดิมที่มุ่งแต่ช่วงของการปฏิเสธและช่วงของความแตกต่าง

นอกจากการเปลี่ยนแปลงความคิดเรื่องคริสตจักรนี้แล้ว การประชุมสภาสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 ยังแสดงถึงการเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์อย่างเป็นรูปธรรมกับคริสตจักรและหมู่คณะความเชื่อคริสต์แบบอื่น พระสันตปาปาจอห์นที่ 23 เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์นี้ ท่านมีความสนใจในเรื่องเอกภาพคริสตชนตั้งแต่เริ่มแรกที่ท่านขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นพระสันตะปาปา ท่านขอให้คริสตชนที่ไม่ใช่คาทอลิกกลับมาสนิทสัมพันธ์กับพระศาสนจักรคาทอลิก ด้วยท่าทีที่อบอุ่นเป็นพิเศษ ปราศจากความหยิ่งยโส การที่พระองค์แสดงออกเช่นนี้ ทำให้คริสตชนที่

ไม่ใช่คาทอลิกมีความเชื่อมั่นในพระทัยที่ปรารถนาความเป็นเอกภาพของพระองค์

เมื่อพระองค์ทรงเรียกให้มีการประชุมสภาสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 พระองค์ทรงเชิญผู้แทนของคริสตจักรต่าง ๆ เข้าเป็นผู้สังเกตการณ์ ก่อนหน้านั้นทรงจัดตั้งสำนักเลขาธิการเพื่อการรณรงค์เอกภาพคริสตชนขึ้น แล้วทรงให้สำนักเลขาธิการดังกล่าวเตรียมเรื่องคริสตศาสนจักรสัมพันธ์สำหรับการประชุมสภาสังคายนาฯ ในระหว่างการประชุมสภาสังคายนาฯ สำนักเลขาธิการนี้ทำหน้าที่ดูแลผู้แทนของหมู่คณะคริสตจักรต่าง ๆ ให้สามารถติดตามการดำเนินไปของการประชุมสภาครั้งนี้ได้อย่างดี หลังจากสิ้นสุดการประชุมสภาสังคายนาฯ แล้วสำนักเลขาธิการฯ ยังติดตามให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคริสตจักรนั้นกับพระศาสนจักรคาทอลิกต่อไป

แนวทางในการทำคริสตศาสนสัมพันธ์ตามที่พระสมณกฤษฎีกาแนะนำ

**“การภาวนาเป็นองค์ประกอบสำคัญ
ในการรณรงค์เพื่อเอกภาพคริสตชน”**

พระสมณกฤษฎีกาว่าด้วยสากลสัมพันธ์ภาพได้ให้แนวทางในการทำคริสตศาสนจักรสัมพันธ์แก่พระศาสนจักรและคริสตชนคาทอลิกดังนี้

1. ให้คริสตชนคาทอลิกอย่ารีรอที่จะแสดงความสนใจ ความเอาใจใส่ต่อน้องที่แยกตัวออกไป โดยเป็นฝ่ายก้าวไปหาเขาก่อน
2. พระศาสนจักรต้องฟื้นฟูตัวเองในความซื่อสัตย์ต่อกระแสเรียกการเป็นคริสตชนคาทอลิก เพราะการขาดวินัยและความบกพร่องทางศีลธรรมของสมาชิกของพระศาสนจักร เป็นสาเหตุให้เกิดการแบ่งแยกในอดีต (UR, 6, Cassidy, Ecumenism and Interreligious Dialogue, 15)
3. คริสตชนคาทอลิกต้องเปลี่ยนใจ หากไม่มีการเปลี่ยนแปลงภายในจิตใจ ก็ไม่มีการทำคริสตศาสนจักรสัมพันธ์อย่างแท้จริง คริสตชนคาทอลิกผู้เลื่อมใสทุกคนถูกเรียกให้ดำเนินชีวิตอย่างศักดิ์สิทธิ์ แล้วให้คริสตชนขอพระพรพรานของพระเจ้า ช่วยให้สามารถปฏิบัติตัวเองอย่างแท้จริง มีความสุภาพและถ่อมตัวในการรับใช้ผู้อื่น (UR, 7)
4. ให้มีการภาวนาสวนตัวและส่วนรวม ร่วมไปกับการฟื้นฟูพระ

ศาสนจักร การภาวนาเป็นองค์ประกอบสำคัญในการรณรงค์เพื่อเอกภาพคริสตชน เพราะเป็นหนทางสำคัญที่จะได้รับพระพรพรานของความเป็นเอกภาพ (UR, 8)

5. ในการเสวนาในความจริง คู่ร่วมเสวนาต้องพบกันบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกัน ทุกคนที่เกี่ยวข้องในการเสวนาเพื่อคริสตศาสนจักรสัมพันธ์ต้องเข้าใจในสิ่งต่อไปนี้ คือ ภาพรวมของคู่ร่วมเสวนา, ข้อคำถาม, ประวัติศาสตร์, ชีวิตฝ่ายจิต, ชีวิตด้านพิธีกรรม, จิตวิทยาทางศาสนา และภูมิหลังทั่วไปของเขา (UR, 9)

6. การสอนวิชาเทววิทยาและความรู้สาขาอื่นๆ โดยเฉพาะที่เป็นเชิงประวัติศาสตร์ ต้องสอนโดยการคำนึงถึงมุมมองด้านคริสตศาสนจักรสัมพันธ์ เพื่อจะได้สอดคล้องและถูกต้องกับข้อเท็จจริงต่างๆ ในการอบรมผู้ที่จะเป็นพระสงฆ์ต้องหลีกเลี่ยงการแบ่งขั้วทางหมู่คณะนิกายและเทววิทยาที่สอนแบบนี้ (UR, 10)

7. ให้มีการร่วมมือกันทางคริสตศาสนจักรสัมพันธ์ เมื่อคริสตชนทั้งหลายร่วมกันเป็นพยานถึงความหวังที่มีร่วมกันเช่น การยุติการใช้ความรุนแรงในสังคม ฯลฯ การเป็นพยานร่วมกันนี้แสดงถึงความสัมพันธ์

ระหว่างคริสตชนที่เป็นหนึ่งเดียวกัน
(UR, 12)

นอกจากแนวทางจากพระสมณ
กฤษฎิกานี้แล้ว พระศาสนจักรยังออก
เอกสารหลายฉบับที่ให้แนวทางในการทำ
คริสตศาสนจักรสัมพันธ์ เช่น หนังสือ
แนะนำในการทำคริสตศาสนจักรสัมพันธ์
(Ecumenical Directory), พระสมณสาส์น
ของสมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์นปอลที่
2 “เพื่อให้ทุกคนเป็นหนึ่งเดียวกัน” –
Ut Unum Sint, พระสมณสาส์น “พระ
ศาสนจักรในเอเชีย” – Ecclesia in Asia
ในที่นี้ขอเพิ่มเติมแนวทางการทำคริสต
ศาสนจักรสัมพันธ์จากพระสมณสาส์น
“พระศาสนจักรในเอเชีย” ดังนี้

1. ให้พระสังฆราชแต่ละประเทศใน
เอเชียเชิญบรรดาคริสตจักรต่างๆ มา
จัดให้มีองค์กรร่วมกัน ซึ่งส่งเสริม
ความเป็นเอกภาพคริสตชน
2. ให้มีการเฉลิมฉลองสัปดาห์แห่ง
การภาวนาเพื่อเอกภาพคริสตชน
ตามทีระดับสากลจัดในสัปดาห์ที่
2-3 ของเดือนมกราคม
3. ให้พระสังฆราชจัดตั้งศูนย์การ
ภาวนาและเสวนาในสังฆมณฑลของ
ตน
4. ให้บ้านเณร บ้านอบรมนักบวช
และสถาบันการศึกษาต่างๆ จัดให้มี
การอบรมเรื่อง การเสวนากับคริสต์
นิกายต่างๆ อย่างเหมาะสม

แนวทางดังกล่าวหลายอย่างได้นำมา
ปฏิบัติแล้วในประเทศไทยปัจจุบัน โดยทาง
ฝ่ายคาทอลิกมีคณะกรรมการศาสนสัมพันธ์
และคริสตศาสนจักรสัมพันธ์เป็นหน่วยงาน
หลัก คณะกรรมการนี้ได้เชิญผู้แทนจากหมู่
คณะต่างๆ ของโปรเตสแตนต์เข้ามาร่วม
ประชุมจัดเตรียมกิจกรรมต่างๆ ที่ส่งเสริม
ความเป็นเอกภาพของคริสตชน สิ่งที่ได้ทำ
เช่น การภาวนาเพื่อเอกภาพ, การเปิดสอน
วิชาคริสตศาสนจักรสัมพันธ์ในสถาบันที่
อบรมผู้รับใช้, การแลกเปลี่ยนอาจารย์
ระหว่างสถาบันดังกล่าว กิจกรรมที่โดดเด่น
คือ การจัดสัมมนาศึกษาข้อเชื่อให้แก่
นักศึกษาปีสุดท้ายของ 5 สถาบันคือ
สถาบันกรุงเทพคริสตธรรม, สถาบัน
พระคริสตธรรมแม่คิลวารี, วิทยาลัยแสง
ธรรม, สถาบันพระคริสตธรรมลูเธอร์ และ
โรงเรียนคริสตศาสตร์แบปติสต์ (ซึ่งเข้ามา
ร่วมระยะหลัง)

สุดท้าย งานคริสตศาสนจักรสัมพันธ์
เป็นงานที่คริสตชนทุกหมู่คณะนิกายต้องให้
ความสำคัญ เพื่อจะมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
โดยตระหนักว่าเราต่างอยู่บนรากฐาน
ความเชื่อหลักเดียวกัน เป็นศิษย์ที่พระเยซู
คริสต์ทรงปรารถนาให้เป็นหนึ่งเดียวกัน ใน
ขณะเดียวกันเรายอมรับความแตกต่างด้าน
ความเชื่อและประเพณีปฏิบัติของกันและกัน
เพื่อจะร่วมมือกันในการประกาศพระวาจา
และเป็นพยานต่อความรักของพระองค์ใน
สังคม

- Cassidy, Edward Idris. Ecumenical and Interreligious Dialogue: Unitatis Red-integratio, Nostra Aetate. New York, Mah-wah NJ: Paulist Press, 2005.
- Maffeis, Angelo. Ecumenical Dialogue. Tr.by Lorelei Fuchs. Collegeville, Minnesota: Liturgical Press, 2005.

Fundamentalism and Relativism

มูชุนายก เทียนชัย สมานจิต

(บทกวีประจักษ์)

เรื่องที่ยากจะแบ่งปันให้อ่านในครั้งนี้อาจจะหนักสมองพอสมควร แต่เป็นเรื่องที่น่าสนใจ เป็นปัญหาในศาสนา และสังคมปัจจุบัน เป็นรายงานการประชุมของคณะกรรมการเทววิทยาของ FABC (สหพันธ์สภาพระสังฆราชเอเชีย) เลขที่ 135 ที่จัดขึ้นที่บ้านผู้หว่าน สามพราน ระหว่างวันที่ 24-26 เมษายน 2012 ในหัวข้อ “Youth in Asia : Challenges of Fundamentalism” ผู้เข้าประชุมมีพระสังฆราชเอเชีย 26 ท่าน จาก 8

ประเทศ คือ อินโดนีเซีย, มาเลเซีย, ฟิลิปปินส์, บังคลาเทศ, อินเดีย, เกาหลี, เมียนมาร์ และไทย

ในหลายส่วนของทวีปเอเชีย Fundamentalism ก่อให้เกิดอันตรายในหลายๆ ด้าน: ด้านศาสนา ศีลธรรมและการเมือง แม้แต่ทางโลก ผลักดันให้ผู้ติดสอยห้อยตามไปสู่สภาพสุดขั้ว (สุดโต่ง) และเป็นอุปสรรค ซึ่งลงเอยด้วยความรุนแรงและการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ ซึ่งเรื่องนี้ถือว่าเป็นสิ่งตรงกันข้ามกับแนวความคิดตามจารีต

ประเพณีของชาวเอเชีย ซึ่งเจริญชีวิตอยู่ด้วยความกลมกลืนในวัฒนธรรมและศาสนาที่หลากหลายของเอเชีย ในเวลาเดียวกัน สภาพสุดขั้วของปัจเจกนิยม โลกานิยม อเทวนิยมทางวิทยาศาสตร์ และการใช้เสรีภาพที่บิดเบือนได้ผลักดันคนจำนวนมากให้ยอมรับ Relativism มิใช่ในเรื่องศีลธรรมเท่านั้น หากในทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเจริญชีวิตของมนุษย์ ทำให้ความจริงแบบวัตถุวิสัย (Objective) กลายเป็นความจริงที่ไม่อาจลู่ถึงได้ Fundamentalism และ Relativism เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของเรา สภาพสุดขั้วนี้มีเพียงแต่มีผลกระทบต่อเยาวชนในเอเชียเท่านั้น หากต่อประชาชนจำนวนมากในทุกๆ ทวีป ทวีปเอเชียแม้มีวัฒนธรรมและศาสนาที่หลากหลายก็ได้รับผลกระทบจากปรากฏการณ์ที่มุ่งทำลายนี้ ผู้อ่านจะมีปฏิกิริยาทันทีต่อสภาพสุดขั้วทั้งสองนี้ คือเป็น Fundamentalist ซึ่งต่อสู้กับ Relativist หรือเป็น Relativist ที่ต่อสู้กับ Fundamentalist สิ่งทีเพียงระวังหรือทางออกก็คือต้องรักษาทางสายกลาง คุณภาพหลักหนึ่งสุดขั้วทั้งสองนี้ เรื่องสุดท้ายก็จะพูดถึงเยาวชนของเราทั้งวัด และพูดถึง Fundamentalism ทางโลกร่วมสมัย และอเทวนิยมซึ่งกลายเป็นค่านิยมสมัยใหม่ของเยาวชนจำนวนมากในโลกปัจจุบัน หวังว่าผู้อ่านมีเพียงจะเข้าใจอย่างลึกซึ้งถึง

Fundamentalism และ Relativism หากยังเข้าใจด้วยว่าลัทธิสุดขั้วทั้งสองนี้มีอิทธิพลอย่างไรต่อเยาวชนเอเชียในปัจจุบัน

บัดนี้ให้เราทำความรู้จักกับ Fundamentalism (มูลฐานนิยม) และ Relativism (สัมพัทธนิยม) กัน

Fundamentalism คือ ทฤษฎีที่พร้อมจะทำสงครามเพื่อมูลฐานความเชื่อ เราคงคุ้นเคยกับผู้ที่เคร่งหรือคลั่งศาสนาอย่างสุดขั้ว ยึดติดกับความเชื่อดั้งเดิมที่ถ่ายทอดกันมาตามจารีต ประเพณี Catholic Fundamentalism ไม่ยอมรับฟังเสียงของคนอื่นที่คิดและปฏิบัติแตกต่างกับตน Catholic Fundamentalist แตกต่างจากพวกอนุรักษนิยมซึ่งยอมรับการเปลี่ยนแปลง การปรับปรุงและการเรียนรู้จากโลกสมัยใหม่ Fundamentalism เป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์คริสต์ แรกๆ มีความหมายในเชิงบวกมากกว่าในเชิงลบ เป็นปฏิกิริยาต่อโลกานิยม นวสมัยนิยม และหลังนวสมัยนิยมเป็นปฏิกิริยาต่อโลกาภิวัตน์นิยม ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ในชาติและระหว่างชาติมีปัญหา โดยทำให้อัตลักษณ์ของชาติและวัฒนธรรมหนึ่งๆ เข้มแข็ง

ส่วน Relativism (สัมพัทธนิยม) ในบทเทศน์บูชามีสชาวันเลือกตั้งสมเด็จพระสันตะปาปา (ซึ่งเรียกว่าบทเทศน์เผด็จการของสัมพัทธนิยม) พระคาร์ดินัลร็อดริเกซเกอร์กล่าวกับบรรดาพระคาร์ดินัล

ผู้เลือกตั้งว่าความเชื่อของเรามีรากฐานอยู่บนบทข้าพเจ้าเชื่อของพระศาสนจักร บ่อยครั้งถูกตราว่าเป็นมูลฐานนิยม ส่วนสัมพัทธ์นิยมนั้น “ถูกคลื่นซัดโคลงเคลงลอยตามกระแสคำสอนทุกอย่าง” (อพช. 4:14) ซึ่งดูเหมือนเป็นท่าทีเดียวที่เหมาะสมกับสมัยใหม่ สัมพัทธ์นิยมกำลังเป็นเผด็จการที่ไม่ยอมรับสิ่งใดแน่นอนนอกจากตัวเอง พระองค์ยังกล่าวอีกว่าอุปสรรคปัจจุบันในการอบรมในสังคมและวัฒนธรรม ก็คือสัมพัทธ์นิยมที่ไม่ยอมรับสิ่งใดเลยที่แน่นอนนอกจากตัวเอง ภายใต้คำเสรีภาพ เขากลับเป็นคุกกังตัวเอง และแยกคนอื่นจากกันและกัน สมเด็จพระสันตะปาปาเบเนดิกต์ยังกล่าวถึง “เผด็จการของสัมพัทธ์นิยม” ว่า “ถ้าใครคนหนึ่งเลือกสิ่งใดแบบปัจเจกวิสัย ก็ใช้ได้ถูกต้องเท่ากันหมายความว่าไม่มีความจริงทางจริยธรรมแบบวัตถุวิสัย เพราะเรามีความเห็นแตกต่างกัน”

เราสามารถโต้แย้งสัมพัทธ์นิยม ที่ยืนยันว่าในโลกนี้ไม่มีอะไรสมบูรณ์ (Absolute) ไม่มีอะไรจริงตามวัตถุวิสัย (Objective) รวมทั้งสัมพัทธ์นิยมด้วย

1. พวกสัมพัทธ์นิยม กล่าวหาคนอื่นผิดไม่ได้ เพราะสำหรับเขาไม่มีความจริง (Objective) ที่เป็นจริงในตัวของมัน การทำผิดจึงไม่มี
2. พวกสัมพัทธ์นิยม ไม่สามารถบ่งถึงปัญหาความชั่วร้าย เพราะ

สำหรับพวกสัมพัทธ์นิยมไม่มีความชั่วร้าย ความชั่วร้ายไม่มีในโลก

3. พวกสัมพัทธ์นิยมไม่สามารถตำหนิใคร หรือรับคำสรรเสริญ เพราะสำหรับสัมพัทธ์นิยม ไม่มีมาตรการสำหรับตัดสินว่าใครชั่วร้าย ควรตำหนิ หรือใครดีควรยกย่อง

4. พวกสัมพัทธ์นิยม ไม่สามารถตำหนิความไม่ดีไม่งามของความอยุติธรรม เพราะสำหรับสัมพัทธ์นิยม ความไม่ดีไม่งามหรือความอยุติธรรมไม่มี

5. พวกสัมพัทธ์นิยมไม่สามารถปรับปรุงจริยธรรมของตน เพราะจริยธรรมเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ไม่มีมาตรการอะไรบอกว่า อะไรผิด อะไรถูก อะไรดีกว่า อะไรเลวกว่า เพราะในการปรับปรุงแก้ไข ต้องยอมรับว่ามีอะไรที่ดีกว่าที่เป็นความจริง Objective

6. พวกสัมพัทธ์นิยมไม่สามารถถกเถียงเรื่องจริยธรรมอย่างมีความหมาย เพราะจริยธรรมสำหรับเขาเป็นเรื่องของแต่ละบุคคล ซึ่งแตกต่างกัน สำหรับคนหนึ่งว่าถูก แต่สำหรับคนอื่นว่าไม่ถูกก็ได้

7. พวกสัมพัทธ์นิยมไม่สามารถบังคับให้มีการอดกลั้น ในเมื่อไม่มีมาตรการว่าอะไรผิดอะไรถูก ความ

อดกลั้นจึงไม่มี เพื่อที่จะมีการอดกลั้นก็ต้องรู้ว่าอะไรเร็วหรืออย่างน้อยเร็วกว่า/ดีกว่า และเร็วกว่าจึงไม่มีในโลกของสัมพัทธนิยม

Relativism and Pluralism (พหุนิยม)

บางสำนักเชื่อว่า ว่า Relativism และ Pluralism มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทำให้ Fundamentalism คริสต์ประณาม Pluralism ทางศาสนาว่าเป็น Relativism ในเอเชียเราไม่ถือว่า Pluralism เป็น Relativism ซึ่งไม่ยอมรับว่ามีความจริงแบบวัตถุวิสัย (Objective) ส่วน Pluralism ถือว่ามีความจริงแบบวัตถุวิสัย จากประสบการณ์ที่มีชีวิตอยู่ท่ามกลางประชาชนที่นับถือศาสนาต่างกัน เรายอมรับว่ามีความจริงในจารีตประเพณีทางศาสนาต่างๆ มีความเคารพต่อความจริง แม้เรายืนยันความเชื่อต่างกัน แต่เราก็มีความเข้าใจและความเชื่อมากมายที่เรายึดถือร่วมกัน เช่น การป้องกันชีวิต ความศักดิ์สิทธิ์ของการสมรส คุณค่าของครอบครัว ความยุติธรรม การเลือกอยู่ฝ่ายคนยากจน ฯลฯ Pluralism ในเอเชียให้อิทธิพลยิ่งใหญ่เพื่อทำการเสวนา เพื่อทำงานร่วมกันเพื่อสร้างอาณาจักรของพระเจ้า จึงต้องไม่ถือว่า Pluralism ทางศาสนาเป็นอุปสรรคซึ่งต้องขจัด สำหรับบางกลุ่มถือว่าต้องล้างบาปผู้ที่ไม่ใช่คริสตชน การกระทำเช่นนี้ก็คือการ

ไม่ยอมรับความจริงแบบวัตถุวิสัย ซึ่งทุกๆ จารีตประเพณีทางศาสนามีประสบการณ์อยู่ไม่อย่างใดก็อย่างหนึ่ง

อิทธิพลของ Relativism ต่อเยาวชนในปัจจุบัน

ยังไม่มีการศึกษาอย่างจริงจังหรือมีข้อมูลว่า Relativism มีอิทธิพลอย่างไรต่อเยาวชนทางบวกหรือทางลบ แต่จากการทำงานอภิบาลกับเยาวชน เราทราบว่ารूपแบบของ Relativism ที่มีอิทธิพลต่อเยาวชนทุกวันนี้ คือ Relativism ทางศีลธรรม/ จริยธรรม มีเหตุจูงใจที่เกี่ยวข้องน่าสนใจ 5 อย่างดังนี้

1. Quest for Independence

การแสวงหาอิสรภาพ เยาวชนอาจจะไม่เป็นพวก Relativism ร้อยเปอร์เซ็นต์ แต่มีการสำรวจว่าวัฒนธรรมของเราเชื่อว่าความจริงเป็น Relative (อะไรก็ได้, สุดแล้วแต่) แต่ละคนเชื่อว่าความคิดความเข้าใจของตนนั้นแหละคือความจริง นี่คือปัญหาจากเยาว์วัยที่ขึ้นต่อผู้อื่น กำลังเติบโตเข้าสู่วัยรุ่นแห่งอิสรภาพ เยาวชนต้องการแสวงหาอัตลักษณ์ของตัวเอง ทำทลายอำนาจการแสวงหาอิสรภาพ นี่คือการต้องการยืนยันตัวเองในสังคม ฉะนั้นการยืนยันอิสรภาพนี้ในการคิดในการ

ดำเนินชีวิตแบบแยกย่อยโดยไม่คำนึงว่าเป็น Relative แต่ก็แสดงออกถึงร่องรอยของ Relativism

2. Tolerance ความอดกลั้นอดทน
บางสำนักบอกว่าความอดกลั้นอดทนนี้มีส่วนช่วยให้เกิด Relativism เมื่อเราถูกเรียกร้องให้อดกลั้นอดทนก็หมายความว่า เรามีเพียงยอมรับการกระทำของผู้อื่นเท่านั้น หากความคิดของผู้อื่นด้วย ความอดกลั้นอดทนบางครั้งก็มีอิทธิพลต่อความจริงแบบวัตถุนิยม เช่น เราสอนเยาวชนให้มีความเคารพ มีการยอมรับ ไม่มีการปะทะกัน ในสังคมที่มีวัฒนธรรมหลากหลาย การอดกลั้นดีกว่าการไม่อดกลั้น ในเมื่อ Relativism ทางจริยธรรมไม่เชื่อในความเชื่อและการปฏิบัติทางจริยธรรมของตนว่าจริงกว่าความเชื่อของคนอื่น เขาจึงอดกลั้นได้ซึ่งจริยธรรมแบบวัตถุนิยมทำไม่ได้ ดังนั้น Relativism ทางจริยธรรมถือว่าดีกว่าจริยธรรมแบบวัตถุนิยม

3. Secularization โลกานิยม
บางสำนักกล่าวว่าโลกานิยมเป็นผลของ Relativism ในเมื่อ Relativism อ้างว่าไม่มีความจริงสูงสุด (Absolute) สิ่งแรกที่จะต้องโยนทิ้งก็คือศาสนาที่เป็นสถาบัน การนิยมโลก เลิกเชื่อและปฏิบัติศาสนา

หันเหตนจากพระเป็นเจ้า และไม่ไปวัดต่อไป การละทิ้งศาสนาไปสู่สังคมโลกานิยม แต่ละบุคคลเชื่อว่าตนสามารถตัดสินใจเองว่าอะไรดีอะไรชั่วเยาวชนทุกวันนี้ได้รับอิทธิพลมากจากความคิดเช่นนี้ วิธีชีวิตแบบนี้เป็นที่ดึงดูด เพราะไม่มีกฎเกณฑ์ทางจริยธรรมแบบวัตถุนิยม และไม่มีใครจะกล่าวหาว่าใครผิด ในเมื่อแต่ละคนมีสิทธิที่จะเชื่อสิ่งที่ตนเองถือว่าเป็นความจริง

4. Globalized Morality จริยธรรมโลกาภิวัตน์ ความเสียหายที่เกิดจากจริยธรรม Relativism ก็คือ ความจริง ความถูกต้อง ความผิด และความยุติธรรมทุกอย่าง Relative หมด เพียงเพราะคนกลุ่มหนึ่งคิดว่าบางสิ่งถูกต้อง แต่ที่จริงมิได้เป็นเช่นนั้นทุกวันนี้เพื่อนมีอิทธิพลเหนือเพื่อนอย่างง่ายดาย เพราะต้องการเป็นที่ยอมรับในหมู่เพื่อน เพื่อนในที่นี้ไม่ได้หมายถึงผู้อยู่ใกล้ชิดติดต่อกันโดยตรงเท่านั้น หากยังหมายถึงเครื่องมือสื่อสารต่างๆ เช่น โทรศัพท์ ซึ่งมีอิทธิพลต่อเยาวชนมากในการสื่อความจริงแบบวัตถุนิยมอย่างไรประสบการณ์ที่เรามักได้ยินจากเยาวชนก็คือ “ถ้าคนอื่นเขาทำได้ทำไมเราจึงทำไม่ได้” จริยธรรม

โลกาภิวัตน์ก็คือ เสียงส่วนใหญ่กว่า
ชนะ

5. Loss of Cultural Identity

การสูญเสียอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม
การได้ข่าง่ายๆ การเดินทาง การ
อพยพย้ายถิ่น ทำให้คุณค่าทาง
จริยธรรม ซึ่งบางวัฒนธรรมถือกันมา
ต้องสูญเสียไป เพราะความก้าวหน้า
ที่ละทิ้งสิ่งในอดีตและยอมรับวิถีชีวิต
ใหม่ เช่น การอยู่ด้วยกันก่อน
แต่งงาน การมีเพศสัมพันธ์ก่อน
แต่งงาน กำลังมีแนวโน้มอย่าง
รวดเร็วในเอเชีย สำหรับเยาวชน
จำนวนมาก ความบริสุทธิ์
พรหมจรรย์ที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม
ก็ไม่มีคุณค่าต่อไปแล้ว ความคิดแบบ
Relativism ที่ว่าแต่ละคนสามารถ
เลือกสิ่งที่ตนคิดว่าดี ทำให้เยาวชน
จำนวนมากคิดว่านั้นคือวิถีดำเนินชีวิต
แบบใหม่

สรุป คำถามที่เราได้ยืນมากที่สุดก็คือ
อะไรจะรักษาเอียวย่า Relativism? มีทาง
รักษาไหม? สมเด็จพระสันตะปาปาเบเนดิกต์
ที่ 16 ตรัสว่า Relativism เป็นปัญหา
สำคัญของความเชื่อของเราในปัจจุบัน และ
มีโซ่ปัญหาที่เรียกร้องความเข้าใจลึกซึ้งทาง
สติปัญญาเท่านั้น หากเรียกร้องคำตอบด้าน
อภิบาล เพื่อช่วยเหลือเยาวชนที่เราเอาใจใส่
ในการต่อสู้กับ Relativism โดยไม่เสีย

ความสำนึกในพระเจ้าที่ทรงเป็นความจริงใน
(ยอห์น 18:38) ปอนทือสปีลาตถามพระเยซู
ว่า: “ความจริงคืออะไร” นี่เป็นความจริงที่
Relativist ถามเรา หน้าที่ของเราจะต้อง
เปิดเผยความจริงนี้ สำหรับเราพระเยซูเจ้า
ทรงเป็นความจริง (ยอห์น 14:16) ในฐานะ
ชุมชนบาป เราสามารถเสนอความจริงสูงสุด
คือ พระเยซูคริสต์เจ้า แต่เราต้องเสนอ
ความจริงแบบที่เหมาะสมกับชีวิตของเยาวชน
ของเรา นี่คือนสิ่งที่ทำลายเรา เราต้องใช้
วิจักษณ์ญาณดูว่าวิธีใดดีที่สุดและสัมฤทธิ์ผล
ที่สุดในการทำให้พระเยซูเจ้ามีชีวิตชีวาใน
ความสุขใสแห่งความจริงที่พระองค์สามารถ
ซาบซึ้งเข้าไปในทุกด้านแห่งชีวิตของเรา

เราไม่อยากจะเสนอด้านลบของ Rela-
tivism เป็นโอกาสทำลายให้พระศาสนจักร
มองดูตัวเองอีกครั้งหนึ่งในด้านความเข้าใจ
และการปฏิบัติที่ยึดถือกันมาหลายศตวรรษ
เสียงบ่นตลอดเวลาของเยาวชนทุกวันนี้คือ
คำสั่งสอนของพระศาสนจักรล้าสมัย ความ
เชื่อไม่ตรงกับชีวิตประจำวันของเขา การแบ่ง
แยกความเชื่อกับประสบการณ์ชีวิตกำลังทวี
มากขึ้น

ฉะนั้น Relativism ทำลายเราทั้ง
ผู้อภิบาล และนักเทววิทยาให้พิจารณาตัว
เองมากขึ้นในการพัฒนาเทววิทยาไปสู่ความ
ดีสูงสุด โดยไม่ตกหลุมเป็นเทววิทยาที่ทำให้
รู้สึกดี (Feel Good Theology) ใน
เอเชีย ซึ่งมีการผสมผสานของศาสนาและ

วัฒนธรรม เรามีสิ่งมากมายเสนอให้
ศาสนจักรสากล

1. Fundamentalism เป็นปฏิกิริยา
ต่อ Secularism, Modernism
และ Postmodernism มีการต่อสู้
กันระหว่างความเชื่อในศาสนาและ
เหตุผลของมนุษย์ สังคมปัจจุบันมี
วิกฤตการณ์ทางศาสนาแบบโลกาภิวัตน์
แต่ในเวลาเดียวกันวิทยาศาสตร์
เทคโนโลยีและลัทธิเหตุผลนิยมก็ไม่สามารถ
แก้ปัญหาของมนุษย์โดยเฉพาะปัญหาต่างๆ
ของความหมายในชีวิตส่วนตัวและส่วนรวม
ไม่สามารถตอบสนองการแสวงหาของ
มนุษย์ที่มุ่งไปสู่จุดหมายสุดท้าย
นอกจากนั้นพร้อมกับความล้มเหลว
ของ Modernism (นอสมัยนิยม)
และระบบสื่อสารที่รวดเร็ว และการ
อพยพย้ายถิ่นของประชาชนที่มี
วัฒนธรรมหนึ่งไปสู่อีกวัฒนธรรมหนึ่ง
ทำให้เกิดสถานการณ์ใหม่ในโลกที่นำไปสู่
Postmodernism (หลังนอสมัยนิยม)
ซึ่งเปรียบเทียบเหมือนนาฬิกาที่
ล่องลอยอยู่ในความสับสนวุ่นวาย
การล่มสลายของค่านิยมตาม
ธรรมเนียมประเพณีนำไปสู่ความ
คลุมเครือทางจริยธรรมและความ
สับสนของค่านิยม ขบวนการใหม่ทาง
ศาสนาก็เป็นการแสวงหาโครงสร้าง

ใหม่ของความหมายและค่านิยม คือ
Fundamentalism กำลังเฟื่องฟูอยู่
ในสถานการณ์เช่นนี้

2. Fundamentalism เป็น
ปฏิกิริยาต่อ Globalization Global-
ization มีแนวโน้มทำให้เกิดปัญหา
ระหว่างความสัมพันธ์ของชาติหนึ่งกับ
นานาชาติ วัฒนธรรมโลกาภิวัตน์ที่
เกิดขึ้นก็เป็นสัญญาณว่าค่านิยมระดับ
ท้องถิ่นและระดับชาติกำลังถูกคุกคาม
ด้านอัตลักษณ์ ผลที่ตามมาคือ
เกิดขบวนการ Fundamentalist
เพื่อให้อัตลักษณ์ของชาติและ
วัฒนธรรมหนึ่งๆ เข้มแข็ง

3. หน้าตาทางการเมืองของ Fun-
damentalism ความพยายามคืน
ของชาตินิยมมากมาย ทำให้เกิดการ
อบรบในหลายๆ ชาติของเอเชีย
เพื่อให้อัตลักษณ์ของชาติเหล่านี้
เข้มแข็ง การให้ความรู้ทางวัฒนธรรม
และศาสนากำลังดำเนินการอยู่ขณะนี้
ในเอเชีย วัฒนธรรมและศาสนาของ
เอเชียซึ่งเน้นความสำคัญของ
ครอบครัวหมู่คณะ ธรรมเนียม
ประเพณีและสังคม พบกับความยาก
ลำบากมากในการปรับตัวเข้ากัน การ
พัฒนาใหม่ๆ นอกจากนั้นยังมีความ
กลัวว่าค่านิยมทางศาสนาของตนจะ
ถูกลดคุณค่าหรือถูกทำลายโดยพลัง

ของการทำให้เป็นแบบตะวันตกและโลกาภิวัตน์ ความกังวลที่เกิดจากการขัดแย้งนี้ ทำให้เกิดฐานที่ทำให้ Fundamentalism เจริญรุ่งโรจน์ในเอเชีย เกิดการประทับใจว่าแต่ละประเทศมีศาสนาของตน และศาสนาเป็นศาสนาของประเทศต่างๆ ในเอเชียซึ่งผู้คนส่วนใหญ่นับถือ เพื่อให้อัตลักษณ์ของชาติเข้มแข็งและเพื่อมีอำนาจในโลก ศาสนาก็ถูกนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนั้น Nationalism (ชาตินิยม) และ Fundamentalism จึงมีความสัมพันธ์กัน ศาสนาถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองเพื่อทำให้อัตลักษณ์ของชาติเข้มแข็ง เรื่องของศาสนาจึงถูกหล่อหลอมกับอนาคตทางการเมืองและสังคมของชาติ อัตลักษณ์ทางศาสนาถูกใช้เป็นโล่ป้องกันการโจมตีอย่างรุนแรงของ Globalization Fundamentalism มีแนวโน้มไปสู่พรรคการเมืองเผด็จการกระหายการยกย่องตนเองและศักดิ์ศรี ทำให้คนอื่นไม่มีความสำคัญ และตั้งอัตลักษณ์ของตัวเอง

สาระสำคัญที่เกี่ยวกับ Fundamentalism และ Relativism

1. Kairos (เวลาของพระเจ้า,

ความถูกต้อง) ของ Vatican II มีความก้าวหน้าตลอดเวลาไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียวของมนุษยชาติ อันเนื่องมาจากปัจจัยของอารยธรรมสมัยใหม่ โดยเฉพาะความก้าวหน้ามากมายด้านเทคโนโลยี พร้อมกับผลที่ตามมาในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ศิลธรรม และศาสนา ความเจริญก้าวหน้านี้มีผลทำให้มนุษย์ที่มีวัฒนธรรม และศาสนาต่างกันเข้ามารวมกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิด ดังนั้นพหุนิยมทางศาสนาจึงมีมากขึ้นในชุมชนทางการเมืองที่มีอยู่ แม้ในชุมชนที่กำลังพัฒนา ในสภาพการณ์เช่นนี้ เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์แห่งสันติภาพและความปรองดอง และผดุงไว้ต่อไปในมนุษยชาติทั้งหมด จำเป็นจะต้องมีเสรีภาพในการนับถือศาสนาในทุกๆ แห่งโดยมีรัฐธรรมนูญรับประกันอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความเคารพต่อหน้าที่และสิทธิของมนุษย์ในการดำเนินชีวิตทางศาสนาของเขาอย่างเสรีในสังคม เรื่องนี้ทำให้เกิดประเด็นบางอย่างซึ่งพระศาสนจักรเผชิญใน Vatican II อย่างหลีกเลี่ยงมิได้ โดยเฉพาะ 2 เรื่อง คือ:

1.1) ความเกี่ยวพันด้านมานุษยวิทยา แนวความคิดใหม่เรื่องเสรีภาพในการนับถือศาสนาในเอกสารของ Vatican II ได้รับการสนับสนุน เพราะเป็นการแสดงออกซึ่งศักดิ์ศรีของบุคคล เป็นการปฏิบัติความรับผิดชอบ เป็นการยืนยันความเกี่ยว

พจน์ที่สำคัญ 5 ข้อ ดังต่อไปนี้

ก. มนุษย์ทุกคนมีสิทธิในเสรีภาพของการนับถือศาสนา เพราะเขาเป็นบุคคลหนึ่ง

ข. วัตถุประสงค์ของเนื้อหาสาระของสิทธินี้ก็คือเสรีภาพจากการบีบบังคับจากบุคคล หรือกลุ่มทางสังคม หรืออำนาจมนุษย์ใดๆ

ค. เสรีภาพจากการใช้อำนาจบังคับนี้มี 2 ความหมาย คือ (1) ในเรื่องศาสนาไม่มีผู้ใดต้องถูกบังคับให้กระทำการใดที่ตรงกันข้ามกับความเชื่อของตน และ (2) ไม่มีผู้ใดต้องถูกรังไไว้ไม่ให้กระทำตามความเชื่อของตน ไม่ว่าจะเป็นการส่วนตัวหรือเป็นการสาธารณะ ไม่ว่าคนเดียวหรือพร้อมกับผู้อื่น

ง. สิทธินี้มีพื้นฐานอยู่ในศักดิ์ศรีของบุคคลมนุษย์

จ. นี่คือนิติสิทธิของบุคคล ซึ่งจะต้องได้รับการรับรู้ว่าเป็นสิทธิของพลเมืองในรัฐธรรมนูญของสังคมการเมือง

1.2) บทสรุปสั้นๆ ทางประวัติศาสตร์ของเรื่องนี้ สิทธิต่างๆ มีพื้นฐานอยู่บนศักดิ์ศรีของบุคคลมนุษย์ บนค่านิยมทางจิตใจ นั่นคือ ความจริงและความดี ความจริงมีสิทธิทุกอย่าง ความผิดไม่มีสิทธิเลย ปัจจัยที่สองในคำสอนนี้ ก็คือการคำนึงเป็นพิเศษถึงความดีส่วนรวม และหน้าที่ตอบ

สนองของรัฐ ดังนี้ ศาสนาที่แท้จริงเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของความดีส่วนรวม เพราะความจริงทางศาสนาเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดเอกภาพทางการเมืองและความจริงนี้เป็นบ่อเกิดของศีลธรรม ซึ่งต้องมีปฏิกิริยาทางบวกต่อทุกภาคส่วนของชุมชน โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับทางโลก

พฤติกรรมทางประวัติศาสตร์เหล่านี้มีส่วนช่วยในการตัดสินใจของบรรดาปิตาจารย์สมาชิกของสภาสังคายนาวาติกันที่ 2 ในการประกาศว่าเสรีภาพในการนับถือศาสนาเป็นสิทธิของบุคคล สมณสาสน์ของสมเด็จพระสันตะปาปาเน้นว่าศักดิ์ศรีของบุคคลมนุษย์เป็นสิทธิอันล่วงละเมิดมิได้ในเรื่องต่างๆ สมณสาสน์ “Pacem in terris” และสมณเตือนใจ “Evangelii Nuntiandi” ก็พูดถึงการเคารพเสรีภาพของมโนธรรมในการประกาศพระวรสาร “เป็นความผิดแน่นอนที่จะบังคับสิ่งใดสิ่งหนึ่งในมโนธรรมของพี่น้อง” สมเด็จพระสันตปาปา ยอห์น ปอลที่ 2 ในสาสน์วันสันติภาพสากลปี 1998 กล่าวว่า “เสรีภาพในการนับถือศาสนาเป็นข้อเรียกร้องที่จำเป็นของศักดิ์ศรีของบุคคลมนุษย์... เสรีภาพของแต่ละบุคคลและหมู่คณะเป็นการนับถือและปฏิบัติศาสนาเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ”

ในเมื่อแต่ละบุคคลมีสิทธิ ก็หมายความว่าคนอื่นๆ ก็ต้องถูกบังคับให้รับรู้และ

เคารพสิทธินี้ พระศาสนจักรรับรู้เสมอ สิทธิของมนุษย์ที่ต้องไม่ถูกบังคับให้นับถือ ศาสนาคริสต์

การพบปะกับคริสตจักรนิกายต่างๆ และ ศาสนาต่างๆ

ด้วยความเคารพต่อคริสตจักรอื่นๆ สังคายนาวาติกันที่ 2 ใช้คำ “Subsistit in” (ดำรงอยู่ใน) เพื่อพยายามทำให้การ ยืนยันข้อคำสอน 2 อย่างกลมกลืนกัน คือ (1) พระศาสนจักรของพระคริสต์เจ้ายัง ดำรงอยู่อย่างสมบูรณ์เต็มที่ก็แต่ในพระ ศาสนจักรคาทอลิกเท่านั้น และ (2) มี ปัจจัยมากมายแห่งความศักดิ์สิทธิ์และความ จริงอยู่นอกขอบเขตของพระศาสนจักร คาทอลิก จะเป็นพระศาสนจักรเฉพาะหรือ คริสตจักรอื่นๆ ซึ่งยังไม่เป็นหนึ่งเดียวกับ พระศาสนจักรคาทอลิกอย่างเต็มที่ (คำนิยาม เหล่านี้เข้าใจว่านำมาจากพระศาสนจักร คาทอลิก) “ความรอดอันครบบริบูรณ์นั้น ย่อมมาจากพระคริสต์เจ้าเท่านั้น... แม้ว่า พระศาสนจักรจะยอมรับด้วยความเต็มใจ ซึ่งสิ่งที่ดีและศักดิ์สิทธิ์ในหลักธรรมคำสอน ของศาสนาพุทธ ฮินดู และอิสลาม ว่าเป็นการสะท้อนความจริงที่ให้ความสว่างแก่ มวลมนุษย์ แต่ก็มิได้ทำให้หน้าที่และความ ตั้งใจที่จะประกาศโดยไม่หยุดหย่อนว่า พระ เยซูคริสต์เจ้า ทรงเป็นหนทาง ความจริง และชีวิต” หมดยุติไป ความจริงที่ว่า ผู้นับถือศาสนาอื่น สามารถรับพระพร

ทานของพระเป็นเจ้า และได้รับความรอด จากพระคริสต์เจ้า นอกเหนือจากหนทาง ธรรมดาที่พระองค์ได้กำหนดไว้แล้ว มิได้ ลบล้างการเรียกร้องสู่ความเชื่อและการรับ ศीलล้างบาปซึ่งพระเป็นเจ้าทรงมีพระประสงค์ จะทรงประทานให้แก่มวลมนุษย์แต่อย่างใด” (พระศาสนจักรในเอเชีย ข้อ 31)

ทัศนะของพระศาสนจักรคาทอลิกเกี่ยวกับ Fundamentalism และ Relativism

การยืนยันที่เป็นแก่นของทัศนะ พระศาสนจักร Roman Catholic

1. การบรรลุถึงความจริงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ พร้อมกับข้อผูกมัดทั้งหมดต่อ ความจริงนั้นในทุกระดับ พระ ศาสนจักรมีความจริงเป็นกรรมสิทธิ์ และผูกมัดตัวเองต่อความจริงนั้นอย่าง แน่นแฟ้น และไม่ยอมรับ Relativism ทุกชนิดอย่างแน่วแน่
2. บุคคลมนุษย์ที่มีลักษณะเฉพาะตัว หาใครเสมอเหมือนมิได้ ควรได้รับการเคารพ และไม่ถูกใช้เป็นเครื่องมือ หรือหาผลประโยชน์

คำตอบของพระศาสนจักร Roman Catholic ต่อการท้าทายของบริบท เอเชีย: ซึ่งได้แก่ ความหลากหลาย ของศาสนา ความแตกต่างของ วัฒนธรรมชาติพันธุ์ และความไม่เท่า เทียมกันทางเศรษฐกิจ

ก. ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายของศาสนา ต้องมีความรักดี ซื่อสัตย์ทุกอย่างต่อประสบการณ์ของตัวเองในฐานะเป็นคาทอลิก และมีความเคารพต่อบุคคลที่มีความเชื่ออื่น ความรักดีที่ไม่มีความรักดีต่อข้อผูกมัดแห่งความเชื่อของตน อาจทำให้เกิดการประนีประนอม และมีกลิ่นของการรวมนิกาย Syncretism และ Relativism

ข. ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายของวัฒนธรรม เมื่อยอมรับว่า วัฒนธรรมผสมผสานของชาติเอเชียหลาย ๆ ชาติ สิ่งที่เรียกร้องก็คือ การมีรากฐานอยู่ในวัฒนธรรมของตัวเอง (ซึ่งเป็นของประธานจากพระเจ้า) และการเปิดตัวสู่วัฒนธรรมของผู้อื่น โดยปราศจากจุดต่างพร้อยของการเป็นผู้อยู่เหนือกว่าหรือการแบ่งแยก

ค. ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นมูลเหตุของความหายนะของทวีป ได้มีการเคลื่อนไหวเพื่อแก้ไขความไม่สมดุลนี้ แต่บางครั้งก็พบกับการต่อต้านในการเรียกร้องสิทธิ ก่อให้เกิดความตึงเครียดและความรุนแรง Globalization ก็มีส่วนด้วย ทวีปมีการเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็วบน Road

Map เรื่องอุตสาหกรรมและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

พันธกิจของพระศาสนจักร Roman Catholic เกี่ยวกับความชั่วร้ายนี้ ก็คือต้องพยายามหาการอยู่ร่วมกันที่ผดุงไว้ซึ่งหน้าที่ประกาศซึ่งวิพากษ์วิจารณ์ เมื่อต้องเผชิญหน้ากับสิ่งใดๆ ที่ตรงกันข้ามกับข่าวดี และในเวลาเดียวกันก็สามารถรักศัตรู ผู้ที่รับผิดชอบต่อสภาพการณ์เช่นนี้ในการต่อต้านความชั่วร้าย ก็สามารถสวมกอดผู้กระทำความชั่วร้ายด้วย

ข้อเรียกร้องในการเสวนาด้วยชีวิต

บริบทเอเชียเรียกร้องการเสวนาด้วยชีวิต นี่คือการสัมพันธ์ระหว่างประชาชนชาวเอเชียซึ่งมีวัฒนธรรมและความเชื่อแตกต่างกัน พระอัครสังฆราช Ignatius of Semarang แห่งอินโดนีเซีย ได้อธิบายไว้อย่างจับใจว่า “ในเอเชียประชาชนเชื่อในสิ่งที่เขาเห็น ประชาชนให้คุณค่ากับคนและความสัมพันธ์มากกว่าข้อคำสอน”

การมีชีวิตจิตที่เป็นประจักษ์พยาน

ความเชื่อคาทอลิกของเราต้องการความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตประชาชนในเอเชีย แหล่งธรรมประเพณีวิปัสสนาที่ยิ่งใหญ่ ต้องการเห็นคริสตชนเป็นเหมือนศิษย์ของพระเยซูคริสตเจ้า ซึ่งสะท้อนพระบุคคลของพระอาจารย์ พันธกิจของพระศาสนจักรในเอเชียก็คือ ทำให้วิถีชีวิตของบุคคลตกผลึกเป็นภาพลักษณ์ของพระเจ้า

Fundamentalism and Relativism: ทำไมเยาวชนละทิ้งพระศาสนจักร

การประกาศพระวรสารเป็นหน้าที่สำคัญและเร่งด่วนที่พระศาสนจักรในเอเชียเผชิญอยู่ เอเชียซึ่งยังมีประชากรที่ไม่เป็นคริสตชนอยู่เป็นจำนวนมาก เพื่อให้พันธกิจนี้สำเร็จ หน้าที่ของเยาวชนมีความสำคัญมาก พระศาสนจักรต้องการพูดกับเยาวชนเป็นการเร่งด่วนถึงความรับผิดชอบในการประกาศพระวรสารอย่างแข็งขัน

ในเอเชียปัจจุบันนี้ เราสามารถเป็นพยานต่อปรากฏการณ์ที่เยาวชนจำนวนมากกำลังทิ้งพระศาสนจักร โดยเฉพาะในเอเชียตะวันออก เช่น เกาหลีใต้ ทำไมเยาวชนเหล่านี้กำลังทิ้งพระศาสนจักร อะไรเป็นสาเหตุสำคัญอยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์ทางศาสนาและสังคมนี้ พระศาสนจักรสามารถตอบคำถามนี้ได้อย่างไร

ในการสัมมนาครั้งนี้เราพูดถึง Fundamentalism และ Relativism เป็นสาเหตุอยู่เบื้องหลังการทิ้งพระศาสนจักรของเยาวชน เราพยายามจะให้คำตอบทางเทววิทยาและทางงานอภิบาลต่อปัญหาเหล่านี้

มี Fundamentalism 2 ชนิดที่แตกต่างกัน: Religious และ Anti-religious (Scientific)

Fundamentalism 2 ชนิดที่ต่างกันนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างไร หนึ่งใน

ตัวประกอบร่วมกันก็คือ อิทธิพลอันตรายเหนือเยาวชน แม้ทั้งสองจะแตกต่างกันในการยอมรับหรือปฏิเสธว่ามีพระเจ้า แต่ทั้งสองก็มีอิทธิพลที่มีพลังเหนือเยาวชน คือดึงเขาออกจากพระศาสนจักร และเป็นสาเหตุให้เขาละทิ้งความเชื่อ

ด้านหนึ่ง เราสามารถชี้ว่า เยาวชนกำลังทิ้งพระศาสนจักร เพราะ Religious Fundamentalism บ่อยๆ ครั้ง ทำให้เยาวชนไม่ประทับใจในด้านบวกทางศาสนา เราพูดได้ว่า Religious Fundamentalism ไม่ว่าในศาสนาฮิว ศาสนาคริสต์ และในศาสนาอิสลามมีรากเหง้าอยู่ในความกลัวเล็กๆ แรกๆ เป็นขบวนการป้องกันตัวเอง ต่อมาก็กลายเป็นก้าวร้าวและรุนแรง

อีกด้านหนึ่ง Religious Fundamentalism ถกเถียงกันเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อและวิทยาศาสตร์ ทำให้เกิด New Atheism หรือ New Secular Fundamentalism ซึ่งเป็นวิทยาศาสตร์ที่ต่อสู้ดิ้นรนเพื่อตัวเอง New Atheism คือ Fundamentalism ชนิดใหม่ซึ่งปัจจุบันเรียกว่า “Scientism” ซึ่งไม่ยอมรับความเชื่อทางศาสนาทุกอย่างถือว่าเป็นเรื่องมงาย New Atheism มีพื้นฐานอยู่บน Scientism ซึ่งตรงกันข้ามกับ Christian Fundamentalism ซึ่งถือว่าผู้ที่ไม่เชื่อจะต้องตกนรก พวกนี้จะกล่าวโดยเต็มปากว่า “ไม่ต้องกังวลเรื่องอนาคต จงเจริญชีวิตอย่าง

เพลิดเพลิน เพราะไม่มีพระเจ้าแล้ว” สำหรับ New Atheists เหล่านี้ ศาสนาไร้เหตุผล เป็นอันตราย มีพิษ เป็นความชั่วร้าย โดยเฉพาะศาสนาคริสต์ใช้วิธีอธิบายแบบโบราณ ซึ่งวิทยาศาสตร์สมัยใหม่ไม่ยอมรับ มีหน้าที่สำคัญคือขัดขวางความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และสังคม

อิทธิพลของ Fundamentalism ต่อเยาวชนที่กำลังทิ้งพระศาสนจักร

คำตอบส่วนใหญ่ต่องาน Atheistic เหล่านี้ออกมาจากหลายๆ กลุ่มคริสตชนทั่วโลก รวมทั้งเอเชีย โดยเฉพาะในเกาหลีใต้ ซึ่งเป็นประเทศพัฒนาในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี งานของ Scientific Atheist ได้รับการตอบรับที่เห็นอกเห็นใจจากคนเป็นอันมาก ในเวลาเดียวกันในเกาหลีใต้ก็มีกระแสที่แรงมากของ Fundamentalism คริสตชน สถานการณ์เช่นนี้ทำให้เกิดการขัดข้องขึ้นระหว่างกระแสทั้งสองนี้ ด้านหนึ่งประชาชนที่ยึดมั่นกับ Scientific Atheistic Fundamentalism มักจะรังเกียจกลุ่ม Fundamentalism คริสตชน ส่วนอีกด้านหนึ่งประชาชนที่ยึดถือ Fundamentalism คริสตชนก็พยายามประณาม New Atheist Scientism โดยไม่คำนึงถึงมิติทางวิทยาศาสตร์

ในบริบททางวัฒนธรรมและสังคมสมัยใหม่ของเกาหลีใต้ New Atheist Scientism สามารถถูกต่อต้านใจเยาวชนมาก

ทีเดียว ซึ่งมีชีวิตทรมานด้วยข่าวสารเทคโนโลยีของยุควิทยาศาสตร์สมัยใหม่ คมด่าใน Computer, TV, iPads และ Smart Phone ไม่สนใจเรื่อง Metaphysics ไม่คิดถึงสวรรค์ต่อไปแล้ว เขาถูกรอบงำโดยวัตถุนิยม และ Relativism ที่มีพื้นฐานอยู่บน Scientism สำหรับเขาไม่มีสวรรค์ ไม่มีอะไร Transcendent (เหนือพื้นพิภพ) และที่สุดไม่มีพระเจ้า (เทียบเพลงสดุดี 14: คนโง่กล่าวว่า ไม่มีพระเจ้า ณ เบื้องบน)

คำตอบทางเทววิทยาและทางอภิบาล ต่อ Fundamentalism

หน้าที่เร่งด่วนที่สุดก็คือใช้วิจารณ์ญาณว่า การบิดเบือนความเชื่อโดย Atheists ใหม่เหล่านี้ที่ทำให้เยาวชนติดเชื่อเกิดขึ้นที่ใด และเยาวชนที่ทิ้งพระศาสนจักรมีคำวิพากษ์วิจารณ์ที่ถูกต้องอย่างไร

ด้านหนึ่งนักเทววิทยาของพระศาสนจักรในเอเชียควรใช้ความพยายามให้เข้าใจอย่างลึกซึ้งและดีขึ้นเกี่ยวกับความรู้ด้านสังคมสมัยใหม่และปรัชญาว่าด้วยลักษณะและขอบเขตความรู้ของ Postmodernism เพื่อจัดการกับอิทธิพลของมันเหนือวัฒนธรรมของเยาวชน ที่จริงไม่มีอะไรแตกต่างกันนักระหว่าง Religious and Antireligious Fundamentalism

เราต้องพยายามฟังดูว่าทำไมเยาวชนกำลังทิ้งพระศาสนจักร เราควรถามเยาวชน

ว่าทำไมเขาจึงละทิ้งความเชื่อและไม่ยอมรับพระศาสนจักรในด้านไหน เราตระหนักถึงความต้องการของเขาด้านสติปัญญาและจิตใจหรือไม่ เราต้องถามตัวเองว่า เขาจะทนทั้งพระศาสนจักรเพราะขาดความเข้าใจบางอย่างหรือขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับความเชื่อของคริสตชน อาจารย์สอนเทววิทยาจริยธรรมที่มหาวิทยาลัย Boston กล่าวว่า “ในเมื่อการโจมตีของฝ่าย Atheists ใหม่ แสดงให้เห็นว่า เขาไม่มีความรู้เรื่องความเชื่อของคริสตชน ก็มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเรียกร้องให้เขามีความรู้มากขึ้น ธรรมชาติประเพณีคาทอลิกของเราเดินสายกลางระหว่าง Religious Positivism of Fundamentalists and Scientism of New Atheists เราต้องเสนอทัศนคติที่ครบครันและสมดุลของความเชื่อคริสตชน ศาสนาต่างๆ ของเอเชีย และวิทยาศาสตร์สมัยใหม่แก่เยาวชนของเรา เราต้องสอนเขาให้มี Bilingual Ability ความสามารถ 2 อย่าง คือความสามารถที่อยู่ได้กับทั้งศาสนาและวิทยาศาสตร์อย่างสบายไม่ลำบากใจ เพื่อที่จะสามารถเป็นประจักษ์พยานคริสตชนในยุควิทยาศาสตร์สมัยใหม่ที่จริงการทำให้เกิดการปรองดองระหว่างวิทยาศาสตร์และความเชื่อคริสตชน ถือว่าเป็นหนึ่งในพันธกิจที่เร่งด่วนที่สุดในปัจจุบัน Two Dimensions of Relativism ในเอเชียมีรายงานว่าจำนวนเยาวชนในพระ

ศาสนจักรกำลังลดลงเรื่อยๆ เหตุผลสำคัญหนึ่งของปรากฏการณ์ทางศาสนาและสังคมก็คือ Relativism และ Extreme Individualism กับ Materialism ในทัศนะของ Relativism ปรากฏว่าไม่มีมาตรการสูงสุดอีกแล้วสำหรับค่านิยมทางจริยธรรม สมเด็จพระสันตะปาปา เบเนดิกต์ที่ 16 (2005) มาก่อนเป็นพระสันตะปาปา พระองค์ทรงเตือนให้ระวังทัศนคติทางจริยธรรม และค่านิยม Relativism ซึ่งได้ค่อยๆ แผ่เข้าไปในวัฒนธรรมของเยาวชนหลายๆ ที่เป็นของ Generation “Whatever” และของ “Culture of Nice” ที่ท่วมท้นและเป็นอัมพาตด้วยการไหลบ่าของข่าวสารและความรู้ใหม่ๆ อาศัยเครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ เช่น Smart Phones เยาวชนไม่มีเวลาไตร่ตรองถึงความหมายลึกๆ ของชีวิต หันเหไปจากคำสั่งสอนมิใช่ของพระศาสนจักรคาทอลิกเท่านั้น หากยังของธรรมชาติประเพณีและจริยธรรมเอเชียอีกด้วย สถิติแสดงชัดว่า Relativism โดยเฉพาะเกี่ยวกับค่านิยมทางศีลธรรมกำลังแพร่หลายอย่างกว้างขวางในหมู่เยาวชนคาทอลิก

สรุปง่ายๆ มี 2 มิติของ Relativism คือ Philosophical และ Social and Cultural Ethos ในด้านปรัชญา Relativism ได้แก่อกลุ่มที่เชื่อว่าไม่มี Absolute truth ส่วนในด้าน Social and Cultural Ethos ถือว่าเป็น Moral Relativism,

เป็น Culture of Complacence, เป็น Relative Understanding of Justice, เป็นท่าทีของเยาวชนที่ถือว่าอะไรถูกต้อง トラบเท่าที่ตัวเองรู้สึกว่าได้ (Relative) เพื่อตอบคำถามที่ว่าทำไมเยาวชนทั้งพระศาสนจักร เราสามารถตอบได้ว่า เยาวชนบางคนทั้งพระศาสนจักรเพราะเขาได้พบความจริงอื่นเป็นทางเลือกนอกจากความจริงของคริสตศาสนา ส่วนอีกบางคนทั้งพระศาสนจักร เพราะความเชื่อของเขาไม่หยั่งรากลึกไม่แข็งแรงพอ ดังนั้นจึงโน้มเอียงไปหาค่านิยมอื่นๆ ทางโลก และวิถีดำเนินชีวิตเพื่อหาความสุข เช่น บ้างเจกนิยมและวัตถุนิยม

ข้อเสนอ: วิธีแก้ปัญหาจากประวัติศาสตร์

สำหรับผู้มาด้วยความเชื่อแรกๆ ในส่วนนี้ของโลก การตัดสินใจสมัครเป็นคริสตชนเป็นการตัดสินใจที่กล้าหาญเด็ดเดี่ยว ต้องเผชิญต่อการกดขี่ข่มเหงและการเบียดเบียนจากผู้มีอำนาจทางบ้านเมือง การกระทำทารุณจากสมาชิกของสังคม แม้จากครอบครัวและมิตรสหาย ท่านเหล่านั้นถือว่าคุณค่าที่ถือสืบต่อกันมาทางประเพณีและทางศาสนาดั้งเดิมเป็น Relative และยอมรับพระเยซูเจ้าแต่ผู้เดียว เป็น Absolute เป็นพระเจ้าผู้ไถ่ต่อองค์เดียว พร้อมทั้งข้อคำสอนในพระคัมภีร์ และข้อคำสอนอื่นๆ ของพระศาสนจักรคาทอลิก วิธีเดียว

ที่จะเอาชนะเนื้อหาสาระของ Relativism ที่ทำให้เยาวชนทั้งพระศาสนจักร ก็คือให้หันไปดูเหตุผลว่าบรรพชนของเราที่มีความเชื่อในเอเชียในอดีตหันมานับถือพระเจ้าและพระศาสนจักรคาทอลิก และทำให้ศาสนบริการของพระศาสนจักรมีการเคลื่อนไหวก้าวหน้าอยู่เสมอ และเข้มแข็งขึ้นด้วยความปิติยินดีที่จะเจริญชีวิตในความเชื่อแบบคริสตชนเฉพาะพระพักตร์พระเยซูเจ้าผู้ทรงกลับคืนพระชนม์ชีพ นี่คือนสิ่งที่บรรพชนของเราได้เลือกที่จะทำ แม้จะต้องเสียทุกสิ่ง แม้กระทั่งชีวิตของตน เช่น กลุ่มเกาหลี่แรกๆ ที่กลับใจเป็นคาทอลิก ต้องเสี่ยงชีวิต ถูกฆ่าตาย หลายท่านได้รับการประกาศสถาปนาเป็นนักบุญอย่างเป็นทางการแล้ว ท่านเหล่านั้นเป็นผู้คงแก่เรียนในลัทธิขงจื้อ ได้กลับใจเป็นคาทอลิกที่ศรัทธาร้อนรน เป็นประจักษ์พยานด้วยความเชื่อและยอมสละชีวิต ท่านได้ศึกษาคำสอนคาทอลิกในหนังสือภาษาจีนอย่างจริงจัง ที่เขียนโดย Matteo Ricci (1552-1610) ได้พบความจริง และความรักของพระเจ้าในนั้น

Banal Relativism in young people's way of life: Culture of whatever ซึ่งตรงกันข้ามกับภาพพจน์ด้านสังคมระหว่างปี 1970-1980 ซึ่งเยาวชนถือว่าประเด็นสำคัญคือ ค่านิยมของความเป็นยูติธรรม สันติภาพ คัดค้านของความเป็นมนุษย์และสิทธิมนุษยชน ปัจจุบันเยาวชน

ใส่ใจมุ่งหาปัจเจกนิยม บริโคนิยมแทนที่จะสนใจเรื่องที่สำคัญกว่าที่รุ่นพ่อแม่สนใจ การเคารพต่อชีวิต คักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ถูกลดคุณค่า มีสถิติการฆ่าตัวตาย การทำแท้งสูงขึ้น ธรรมเนียมประเพณีของเอเชียที่เป็นมาตรฐานการดำเนินชีวิตตลอดเวลาหลายร้อยปี เช่นการเคารพผู้สูงอายุ การแบ่งปันช่วยเหลือในชุมชน ไม่เป็นที่ยอมรับของเยาวชน และผู้ใหญ่ก็ไม่ทราบจะทำอย่างไรกับเยาวชนที่ไม่ฟังปรารภเหล่านั้น เป็นการยากที่จะถกเถียงกันเกี่ยวกับทัศนะทางศีลธรรม และความยุติธรรมในหมู่เยาวชนเหล่านี้ ในเมื่อทัศนะทางศีลธรรม และค่านิยมเป็นเรื่องของปัจเจก เป็นเรื่องส่วนบุคคล อะไรถูกต้อง? เป็นคำถามที่นำเยาวชนทุกวันนี้ไปถึงไหนแล้วไม่ทราบสำหรับพวกเขาสิ่งที่สำคัญคือ ขอให้เขารู้สึกดี พอใจ และปลอดภัย

สิ่งที่เขาเห็นพ้องต้องกันมากๆ ก็คือเงินเป็นทุกสิ่ง เช่น เยาวชนในเกาหลีใต้ถูกครอบงำด้วยรูปร่างหน้าตา คัลยกรรมเพื่อความงาม กระเป๋าหุรหาวฟุ่มเฟือย เสื้อผ้าตามแฟชั่น เป็นเรื่องสำคัญในการสนทนาของพวกเขาแทบทุกวัน ความงามผิวเผินซึ่งแสดงออกซึ่งความร่ำรวยและการมีอิทธิพลกลายเป็นรูปบูชาของเยาวชน ในเมื่อปัจเจกนิยมมีกำลังเข้มแข็งขึ้น เป็นการยากที่จะถกเถียงถึงสิ่งเหล่านี้ในฐานะเป็นความดีส่วนรวมและเป็นประชาชนที่เจริญชีวิตในชุมชน

เร็วๆ นี้ความรุนแรงในโรงเรียน เช่น การรังแกกันเป็นยอดข่าวในหนังสือพิมพ์และสื่อของแต่ละวัน จนรัฐบาลเกาหลีใต้ต้องตัดเงินเข้าระบบความรุนแรงในโรงเรียน อะไรเกิดขึ้นกับเยาวชนเหล่านี้ เราไม่ทราบเหตุผลแท้จริงของความประพฤติเช่นนี้ บางทีพวกเขารู้สึกว่าไม่มีค่านิยมที่แท้จริงซึ่งเขาจะยึดถือและเข้าไปฟังได้ เราจะอนุมานอธิบายดังนี้ได้ไหม ทศนคติทั่วโลกแบบ Relative ของเยาวชน พร้อมกับ Materialism และ Individualism เป็นอาการแสดงออกของความเปล่าเปลี่ยว ความหมดหวัง และความทุกข์ทรมาน

คำถามเรื่องความเชื่อ: จะอธิบายอย่างไรเกี่ยวกับ Relativism ในฐานะเป็น Socio-Cultural Ethos ไม่ต้องสงสัยเลยว่าเยาวชนในพระศาสนจักรได้รับผลกระทบจาก Ethos นี้ของ Relativism และ Materialism ในฐานะเป็น Socio Cultural Ethos อาจยังไม่นำเยาวชนคาทอลิกออกจากพระศาสนจักรทันที เขาอาจยังอยู่ในพระศาสนจักร แต่อาจทำให้อัตลักษณ์แตกร้าวและเมล็ดพันธุ์ที่ทรงพลังหว่านลงในจิตใจ ที่สุดท้ายจะทำให้เขาทิ้งความเชื่อและพระศาสนจักร

เรื่องนี้ทำให้เกิดคำถามว่า “สำหรับเยาวชน เป็นคริสตชนโดยเฉพาะเป็นคาทอลิก หมายความว่าอะไร? พวกเขายอมรับความเชื่อและให้นิยามความเชื่อของ

เขาอย่างไรในชีวิต? พวกเราในฐานะเป็นชุมชนสามารถทำอะไรเพื่อเยาวชนเอเชียในพระศาสนจักรบ้าง กล่าวกันว่าเยาวชนคริสต์ปัจจุบันให้นิยามความเชื่อของเขาค่อนข้างเย็นชา ขาดความกระตือรือร้น เขาอาจจะเชื่อว่าพระเจ้ายังมีอยู่ เขาอาจจะเชื่อในพระตรีเอกภาพและข้อคำสอนหลักๆ ของคริสต์ศาสนา แต่กระนั้นเขารู้สึกว่าพระเจ้าไม่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะในชีวิตส่วนตัวของเขา เป้าหมายสำคัญของชีวิตของเขา ก็คือ มีความสุข และรู้สึกที่ดีเกี่ยวกับตัวเอง

คำตอบทาง Pastoral: นำความเชื่อสู่ชีวิต และนำชีวิตสู่ความเชื่อ เพื่อเอาชนะ Relativism ด้าน Socio-Cultural Ethos เราต้องมาคิดกันใหม่เกี่ยวกับหน้าที่อภิบาลเยาวชนและการสอนคำสอน เราน่าจะเชิญชวนเยาวชนให้นำชีวิตของเขาสู่ความเชื่อ และนำความเชื่อสู่ชีวิต เป็นการอธิบายเทววิทยาด้วยเหตุผลเพื่อหาความจริง ซึ่งหมายความว่าเราควรช่วยเขาให้เจริญชีวิตในความเชื่อ และมีอัตลักษณ์ของคาทอลิก การอบรมศึกษาด้านศาสนาควรเป็นอะไรนอกเหนือที่เป็นแต่เพียงการถ่ายทอดหรือการซ้ำคำสอนของพระศาสนจักรเท่านั้น การกระทำที่เป็นพลวัต เช่นการศึกษาพระ

คัมภีร์อย่างสม่ำเสมอ การภาวนาในที่ประชุม และการปฏิบัติ Lectio Divina อาจเป็นความคิดที่ตืออย่างหนึ่ง การพบปะส่วนบุคคลมีความหมายในการอบรมศึกษาทางศาสนาของคาทอลิกแน่นอนการพัฒนามาตรฐานที่ดีของการอบรมและอุปกรณ์การสอนเป็นสิ่งสำคัญ แต่เยาวชนจะประทับใจมากกว่าโดยอาศัยการพูดคุยกับบางคนที่เจริญชีวิตอย่างสุภาพแท้จริง หรืออย่างน้อยพยายามเจริญชีวิตตามความเชื่อของเขา บนความยินดีและสันติในความรักของพระเจ้า ในบริบทของตน โดยอัตโนมัติมันนำไปสู่คำถามที่ว่า เราเป็นอะไรในฐานะคาทอลิก บางทีเราที่เป็นผู้ใหญ่ได้รับผลกระทบของทัศนคติแบบ Relativistic อย่างมากในหลายด้านของชีวิต เยาวชนอาจเป็นภาพสะท้อนของสิ่งที่ผู้ใหญ่เป็นในสายตาของเยาวชน เราอาจดูเหมือนว่าไม่เจริญชีวิตอย่างร่าเริงยินดีและอย่างมีความหมาย ในแสงสว่างแห่งพระวรสารในชีวิตประจำวัน हमกมุ่นอยู่กับการแสวงหาความสำเร็จทางโลกและความปลอดภัย ดังนั้นถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องตื่นและภาวนาด้วยกันในฐานะผู้อภิบาล อาจารย์ บิดามารดา และผู้นำของพระศาสนจักร

(ภาพศาสนาฉบับพิเศษและคริสตศาสนสัมพันธ์)

คริสตศาสนสัมพันธ์: ร่วมมือช่วยสร้างพระศาสนจักร

บาทหลวงปริชา ธรรมนิยม, O.M.I.

ทุกๆ ปี วันที่ 18 ถึง 25 มกราคม คือ “อาทิตย์แห่งการภาวนาเพื่อเอกภาพ” คริสตศาสนิกชนออร์ทอดอกซ์ โปรเตสแตนต์ และคาทอลิก มาร่วมใจกันภาวนาเพื่อความเป็นหนึ่งเดียวกันหรือเอกภาพของพระศาสนจักร ทุกคนได้รับเชิญให้มารำลึกถึงบทภาวนาที่องค์พระเยซู ได้ทรงสอนแก่บรรดาอัครธรรมทูตของพระองค์ “เพื่อให้ทุกคนเป็นหนึ่งเดียวกัน เช่นเดียวกับที่พระองค์ทรงอยู่ในลูก และลูกอยู่ในพระองค์ โลกจะได้เชื่อว่าพระองค์ทรงลูกมา” (เทียบ ยอห์น 16:21)

นี่คือช่วงเวลาและปรากฏการณ์ที่เอื้อต่อประสบการณ์อันล้ำเลิศ

ในอดีต ตามธรรมดา อาทิตย์แห่งการภาวนาเพื่อเอกภาพของคริสตศาสนิกชนนี้ ปฏิบัติกันระหว่างการฉลองรำลึกถึงการประกาศยืนยันความเชื่อของนักบุญเปโตร จนถึง การเปลี่ยนจิตใจ การกลับใจของนักบุญเปาโล ปีนี้เป็นสัปดาห์ที่ 67 (หรือ 68) ของการภาวนานี้

คำว่า คริสตศาสนสัมพันธ์ (Ecumenism) ณ ที่นี้ ขอหมายถึงความพยายามของคริสตศาสนิกชนเพื่อสามารถ

ให้ลู่ถึงเอกภาพจริงของนิยายหรือกลุ่มต่างๆ ในพระศาสนจักรในปัจจุบัน (ขอไม่ลงลึกไปในมุมมองทางเทววิทยา)

ศัพท์นี้ใช้บอกความเกี่ยวพันระหว่างพระศาสนจักร/นิยาย หรือกลุ่มผู้มีแนวหลักความเชื่อแตกต่างกัน แต่ยึดมั่นในจิตสำนึกของความเป็นส่วนหนึ่งของ (belonging) พระศาสนจักรสากล รวมถึงมีความพร้อมจะก้าวเข้าสู่เอกภาพของพระศาสนจักรหนึ่งเดียว (ควรหลีกเลี่ยงการกล่าวปะปนกันระหว่าง “คริสตศาสนสัมพันธ์” กับ “ศาสนสัมพันธ์” เพราะว่ามีกฎเกณฑ์และข้อกำหนดบางประการสำหรับสองกิจกรรมนี้ ที่พวกเรายังคงต้องเคารพ และบทความนี้ขอผ่านเลยไป)

ต้นกำเนิด

คุณพ่อเปาโล กูตูริเอร์* (Paul COUTURIER, 1881/2424–1953/2496) ชาวเมืองลียง (Lyon) เป็นหนึ่งในผู้ริเริ่มการภาวนานี้ (*ผู้ถอดความและเรียบเรียงใคร่ขอนำเสนอคุณพ่อก่อนนี้ เท่าที่ได้ค้นคว้ามา ยังมีที่ว่างสำหรับท่านผู้รู้ท่านอื่นผู้สามารถโต้แย้งหรือช่วยแบ่งปันได้)

คุณพ่อเกิดในปี 1881/2424 ได้รับการบวชเป็นพระสงฆ์ (Society of St.Irenaeus) ในปี 1906/2449 ในปี 1923/2466 ขณะที่ท่านได้รับการขอร้องให้ช่วยผู้อพยพกว่าหนึ่งหมื่นคน จากการหนีให้พ้นภัยการปฏิวัติในรัสเซียเมื่อปี

1917/2460 คุณพ่อได้สัมผัสกับชุมทรัพย์ทางชีวิตธรรมจิต (Spirituality) ในหลักและข้อความเชื่อของคริสตศาสนิกชนออร์ทอดอกซ์ (บทความนี้ขออนุญาตใช้ทางเปียง โดยไม่ขอกล่าวถึงความพยายามหลากหลายในเรื่องเกี่ยวกับคริสตศาสนสัมพันธ์ของ อาทิ Reverend Spencer Jones, Father Paul Wattson, Father Ignatius Spencer)

ในปี 1932/2475 คุณพ่อได้ใช้เวลาเข้าเฝ้าพบปะจิตใจในอารามเบเนดิกตินที่ Amay ประเทศเบลเยียม ณ ที่นี้เอง คุณพ่อกูตูริเอร์ได้ค้นพบงานมากมายด้านชีวิตธรรมจิตของพระคาร์ดินัลชาวเบลเยียม โจเซฟ เดซีเร แมร์ซีเอร์ (Joseph Désiré MERCIER) และงานหลากหลายของสงฆ์ซาเลเซียนผู้มีชื่อเสียงชาวฝรั่งเศสท่านหนึ่ง (Dom Lam-bert Beauduin) ทั้งสองท่านนี้ได้เป็นผู้ริเริ่มแรกของงานด้านคริสตศาสนสัมพันธ์ภายในพระศาสนจักรคาทอลิก

การเดินทางสองครั้งไปยังอังกฤษ (1937/2480 และ 1938/2481) ของคุณพ่อกูตูริเอร์ เติมเต็มงานด้านคริสตศาสนสัมพันธ์ของท่านให้สมบูรณ์ขึ้น ด้วยการได้ค้นพบและสัมผัสคริสตศาสนิกชนแอลลิกัน รวมถึงการได้เสวนากับภราดาโรเจอร์ (Frère Roger SCHUTZ=เทียบ Taizé)

คุณพ่อดัยยาร์ด เดอ ชาร์แดง (Teilhard de Chardin) เป็นอีกท่านหนึ่ง ผู้สร้างแรงโน้มน้าวจิตใจคุณพ่อกุตูอิเอร์ เหตุเพราะทั้งสองถนัดในวิทยาศาสตร์ แนวความคิดของคุณพ่อ เดอ ชาร์แดง ที่อธิบายว่า เอกภาพของมนุษยชาติกับการสร้างโลกปรากฏในเอกภาพขององค์พระคริสต์กับพระศาสนจักรตรงตาตรึงใจคุณพ่อกุตูอิเอร์มาก ผลสะท้อนเชิงเหตุเชิงผลสำหรับคุณพ่อก็คือ เอกภาพของคริสตศาสนิกชน คือเครื่องชี้ถึงเอกภาพของมนุษยชาติ และการภาวนาเพื่อความสมบูรณ์แบบของศาสนา (ทุกศาสนา) จะพาทุกคนไปสู่ความเข้าใจแบบใหม่ถึงองค์พระเจ้า อันจะนำไปสู่การเข้าใจและยอมรับองค์พระคริสต์

1939/2482 เป็นปีแห่งปฐมฤกษ์

ในเดือนมกราคม 1933/2476 คุณพ่อกุตูอิเอร์ได้จัดให้มีพิธีวารการศึกษาและภาวนาเพื่อเอกภาพของคริสตศาสนิกชนกระทำกันที่ลียง (Lyon) ในปี 1934/2477 ได้กลายเป็นอัฐมวารของการภาวนา จากวันที่ 18 ถึงวันที่ 25 มกราคม แต่เนื้อแท้ของการภาวนานี้ยังสงวนไว้สำหรับคาทอลิกเท่านั้น

แต่จากปี 1935/2478 คุณพ่อกุตูอิเอร์ได้โน้มน้าวการภาวนานี้ไปในแนวเอกภาพของคริสตศาสนิกชนทุกท่าน

(ออร์โธดอกซ์ อังลิกัน และกลุ่มต่างๆ ของโปรเตสแตนต์) คุณพ่อได้พยายามเป็นผู้ประสานงานในเรื่องนี้กับสมาชิกของต่างประเทศศาสนจักร/นิกาย

ในปี 1939/2482 จากอัฐมวารของการภาวนานี้ได้กลายมาเป็น “สัปดาห์แห่งการภาวนาเพื่อเอกภาพของคริสตศาสนิกชน” เพื่อวอนขอเอกภาพที่พระเจ้าทรงต้องการ สุดท้ายแต่วิธีการที่พระองค์ทรงมีพระประสงค์การภาวนาในเจตนารมณ์และคุณลักษณะเช่นนี้ได้แพร่ไปทั่วโลก ตั้งแต่ปี 1968/2511 มีคณะกรรมการของพระศาสนจักรคอยเตรียมการสัปดาห์พิเศษนี้ โดยจะใช้หัวข้อเรื่องจากเนื้อความของพระคัมภีร์เสมอ

สมเด็จพระสันตะบิดร เบเนดิกต์ ที่ 16 ทรงร่วมแสดงความยินดีไปยังพระศาสนจักรออร์โธดอกซ์แห่งมอสโก พระองค์ทรงกล่าวแสดงความยินดีต่อ “ว่าที่พระอัยกาซีริล” ที่ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งผู้นำคนใหม่ของพระศาสนจักรออร์โธดอกซ์แห่งมอสโก นอกจากนี้ทรงแสดงความคาดหวังว่า “ว่าที่พระอัยกาซีริล” จะสานต่องานคริสตศาสนสัมพันธ์กับคาทอลิกเพื่อนำทั้ง 2 พระศาสนจักรบรรลุปเป้าหมายแห่งความเป็นหนึ่งเดียวกัน

พระสันตะบิดรได้ตรัสว่า “ขอพระเจ้าผู้ทรงสรรพานุภาพอวยพรความพยายามของท่าน ที่ต้องการรักษาเอกภาพภายใน

พระศาสนจักรออร์ทอดอกซ์ รวมทั้งการแสวงหาความเป็นหนึ่งซึ่งเป็นจุดหมายร่วมกันของพระศาสนจักรคาทอลิกและพระศาสนจักรออร์ทอดอกซ์ “ข้าพเจ้าเชื่อว่าเราจะสามารถเดินร่วมทางกันต่อไปได้บนหนทางแห่งความเข้าใจที่มีให้แก่กัน แน่แน่นอนว่า เราปรารถนาให้อุปสรรคต่างๆ ที่มันยังคงเกิดขึ้นได้สูญสลายไป แต่กระนั้น เราก็พร้อมและเต็มใจจะแบกรับมันไว้ เพื่อแสดงออกถึงการเป็นประจักษ์พยานแห่งคุณค่าของการเป็นคริสตศาสนิกชน ในเวลาเดียวกัน เราก็ไม่ลืมวัตถุประสงค์ขั้นสูงสุดที่มีร่วมกัน นั่นคือ การตระหนักถึงพระสัญญาขององค์พระเยซูคริสต์ และการร่วมเป็นหนึ่งในเดียวบริบูรณ์กับบรรดาอัครธรรมทูตของพระองค์”

“พระศาสนจักรโรมันคาทอลิก คาดหวังและจะสวดภาวนาให้พระอัยกาองค์ใหม่เต็มเปี่ยมไปด้วยพระพร และขอพระเจ้าทรงนำทางท่านด้วย ประทานความเข้มแข็งและปรีชาญาณด้วยเถิด”

พระองค์ตรัสปิดท้ายว่า “ว่าที่พระอัยกาสิริล” 62 พรรษา เคยเข้าเฝ้ามาแล้ว 3 ครั้ง ครั้งแรกเกิดขึ้นเมื่อปี 2005 วันที่ได้รับเลือกเป็นสันตะบิดร ครั้งที่สองเมื่อปี 2006 ทรงอนุญาตให้เข้าเฝ้าเป็นส่วนพระองค์ ครั้งล่าสุดเมื่อเดือนธันวาคม 2007 เป็นการเข้าเฝ้าในฐานะผู้แทนพระอัยกาเล็กซิส ที่ 2 อดีตประมุขผู้ล่วงลับแห่งพระศาสนจักรออร์ทอดอกซ์ มอสโก

สมเด็จพระสันตะบิดรฟรานซิสทรงเคยย้ำว่าการที่คริสตศาสนิกชนนิกายหนึ่งบังคับคริสตศาสนิกชนต่างนิกายให้มารับนับถือนิกายเดียวกับตนเอง จัดเป็น “ยาพิษแก่ที่ทำลายงานคริสตศาสนสัมพันธ์” พระองค์ทรงสอนความเป็นหนึ่งเดียวกันของคริสตศาสนิกชนนิกายต่างๆ ว่าต้องเริ่มด้วยการทำงาน ภาวนาร่วมกัน และรับใช้เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน แค่นี้เราก็เป็นหนึ่งเดียวกันแล้ว พระองค์ทรงชี้ว่าความแตกต่างทางเทวศาสตร์ พิธีกรรม ชีวิตจิต และกฎเกณฑ์ของคริสตศาสนิกชนนิกายต่างๆ คือ ทรัพย์สินสมบัติแห่งความเป็นหนึ่งเดียวกันของพระศาสนจักร

สมเด็จพระสันตะบิดรฟรานซิส ทรงต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุมของสมณสภาเพื่อการส่งเสริมเอกภาพคริสตชน และทรงให้ข้อคิดดังนี้

ข้าพเจ้าขอให้ข้อคิด 3 เรื่อง เกี่ยวกับแบบอย่างการเป็นหนึ่งเดียวกันอย่างสมบูรณ์แบบผิดๆ มันเริ่มต้นด้วยความเชื่อที่ว่า เราจะเป็นหนึ่งเดียวกันได้โดยผ่านทาง การเจรจาต่อรอง และผ่านทางความพยายามของมนุษย์เท่านั้น

- สิ่งแรก ความเป็นหนึ่งเดียวกันคือของขวัญจากพระเจ้า ส่วนงานของเรา คือต้องน้อมรับของขวัญนี้ และทำให้มันปรากฏเด่นชัดในสายตาของทุกคน แทนที่จะมุ่งเน้นถึงความ

สำเร็จตามเป้าหมาย เราควรแสวงหาความเป็นหนึ่งเดียวกัน ว่าเป็นเหมือนกับเส้นทางที่เราต้องและเดินร่วมกันไปด้วยความอดทน มุ่งมั่นใส่ความพยายามลงไป และอุทิศตนอย่างจริงจัง ที่สำคัญเราต้องตระหนักว่าเราเป็นคนบาป แต่พระเจ้าทรงมีเมตตาอย่างหาที่สุดมิได้แก่เราทุกคน จำไว้ว่า ถ้าเราทำงานร่วมกัน สวดภาวนาร่วมกัน และรับใช้เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน พวกเราก็เป็นหนึ่งเดียวกันแล้ว

- สิ่งที่สองที่เป็นแบบอย่างผิดๆ ก็คือ แบบอย่างที่ว่าทุกอย่างต้องเป็นเหมือนกันหมด เมื่อความแตกต่างทางเทวศาสตร์ พิธีกรรม ชีวิตธรรมจิต และกฎหลากหลาย มีบ่อเกิดที่ลุ่มลึกจากประเพณีต่างๆ สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่ภัยคุกคาม ตรงกันข้าม มันคือทรัพย์สินสมบัติสำหรับความเป็นหนึ่งเดียวกันของพระศาสนจักร การที่เราพยายามกำจัดข้อแตกต่างเหล่านี้เหมือนที่เคยเกิดขึ้นในอดีต จัดเป็นการกระทำที่ต่อต้านองค์พระจิตผู้ทรงหล่อเลี้ยงคริสตศาสนิกชนด้วยพระพรหลากหลาย

- สิ่งสุดท้ายที่เป็นแบบอย่างผิดๆ แนวคิดที่ว่าความเป็นหนึ่งเดียว คือการรวมศาสนจักรหนึ่งเข้ากับอีกอัน

หนึ่ง ไม่มีใครปฏิเสธประวัติศาสตร์ความเชื่อของตนเอง และต้องไม่มีใครมาบังคับคริสตศาสนิกชนต่างนิกายให้เปลี่ยนมานับถือนิกายของตน

คุณพ่อไพศาล อาณามวัฒน์ เคยสรุปในการบรรยายเรื่อง “ความจำเป็นเรื่องศาสนสัมพันธ์” ว่าเพื่อความเข้าใจเรื่องศาสนสัมพันธ์ ควรศึกษาภูมิหลังที่สำคัญที่ผ่านมาทางประวัติศาสตร์ คือ ความแตกต่างระหว่างชาติ ภาษา เผ่าพันธุ์ ศาสนาลัทธิ นิกายต่างๆ ของบางยุค แม้ในปัจจุบันก็ยังมีการสู้รบ เบียดเบียน ทำร้ายทำลาย ประหัตประหารซึ่งกันและกันอยู่ถือว่าขัดกับหลักธรรมคำสอนของพระศาสดาและศาสนา ซึ่งมุ่งสั่งสอนแต่ความดี ความรัก ความเมตตากรุณา ความสามัคคี การให้อภัย และสันติสุข องค์พระเยซูไม่ทรงเห็นด้วยกับการเบียดเบียนศาสนา

คริสตศาสนายุคแรกต้องเผชิญการเบียดเบียนที่กรุงโรม (300 ปี) จากจักรพรรดิโรมัน จนที่สุดจักรพรรดิคอนสแตนตินกลับใจเป็นคริสต์ การเบียดเบียนจึงยุติ และศาสนาคริสต์ได้แพร่หลายในยุโรป ความแบ่งแยกภายในคริสตศาสนา นิกายออร์ทอดอกซ์ (ค.ศ.1054) นิกายลูเธอรัน นิกายแองกลิกัน (กลางศตวรรษที่ 16) และกลุ่มโปรเตสแตนต์ต่างๆ ยังคงมีให้เห็นปรากฏการณ์อยู่

สภาพความเป็นจริงของคริสตชนคาทอลิกในประเทศไทย คริสตศาสนิกชนทั้งคาทอลิกและโปรเตสแตนต์อธิษฐานภาวนาร่วมกันเพื่อเอกภาพของคริสตศาสนิกชน จัดโครงการศึกษาข้อความเชื่อ ศึกษาพระคัมภีร์ และโครงการนักขับร้องประสานเสียงคริสตชน

TAIZÉ ใกล้เมืองลียงในประเทศฝรั่งเศสเป็นจุดกำเนิดอีกแห่งหนึ่งที่พี่น้องคริสตศาสนิกชนคาทอลิก ออร์ทอดอกซ์ และโปรเตสแตนต์ เจริญชีวิตภาวนาและทำงานด้วยกัน เป็นสักขีพยานแห่งความเป็นหนึ่งเดียว (เทียบ Frère Roger SCHUTZ)

ด้วยแรงบันดาลใจและแรงผลักดันของสังคายนาวาติกันที่ 2 ได้มีความมุ่งมั่นตอบสนองคำสอนของพระศาสนจักร โดยการพยายามวิเคราะห์สภาพความเป็นจริงที่ผ่านมา และหาวิธีทำให้อุปสรรคหลายประการเบาบางน่าแบกรับมากขึ้น พระศาสนจักรยุคปัจจุบันได้เสนอท่าทีใหม่ คือ สภาสังคายนาวาติกันที่ 2 (ค.ศ.1962-1965) เชิญชวน สนับสนุน ส่งเสริมคริสตศาสนิกชนนิกายต่างๆ ให้กลับมารวมกันใหม่ สร้างความสัมพันธ์และเอกภาพกับทุกนิกาย (เทียบ กฤษฎีกา Unitatis Redintegratio)

สมณสาส์น “พระศาสนจักรในเอเชีย” (Ecclesia in Asia) (9 พ.ย 1999)

ข้อ 30 และเกี่ยวกับการสร้างเอกภาพ “ทุกคนต้องมีความรัก ความตั้งใจดี เพื่อจะได้มองเห็นและยอมรับสิ่งที่ดี และน่าสรรเสริญ... ต้องมีความปรารถนาแท้จริงที่จะปรับปรุง และฟื้นฟูตนเอง”

นักบุญพระสันตะบิดร ยอห์น ปอล ที่ 2 ทรงเตือนคริสตศาสนิกชนในการประกาศศาสนาว่า “เราประกาศศาสนาไม่ใช่เพราะเราถือว่าศาสนาของเราดีกว่าของคนอื่น แต่เราประกาศเพราะความรัก นั่นคือเราแบ่งปันสิ่งดีๆ ของเราให้แก่ผู้อื่น เพราะคนอื่นก็มีสิทธิ์ที่จะได้รับ ที่จะไยยืนยาวดี”

พระสันตะบิดรฟรานซิสได้ตรัสเกี่ยวกับเอกภาพของคริสตศาสนิกชนว่าดังนี้ (24 มกราคม 2017) “เอกภาพไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ถ้าพวกเราไม่เดินไปด้วยกัน ถ้าพวกเราไม่ร่วมใจภาวนาเพื่อกันและกัน ถ้าพวกเราไม่ร่วมมือร่วมใจกันทำหลายๆ สิ่ง หลายๆ อย่างที่พวกเราสามารถทำได้ในโลกนี้”

ในพระดำรัสเทศน์โอกาสสมโภชนักบุญเปาโลกลับใจปีนี้ พระสันตะบิดรฟรานซิสได้ทรงพยายามให้พวกเราไตร่ตรอง กระตุ้นถามที่ว่า “องค์พระคริสต์ถูกแบ่งแยกหรือ?” โดยพระองค์ทรงพาพวกเราไปอยู่ในช่วงเวลาที่นักบุญเปาโลได้เขียนจดหมายฉบับที่ 2 ถึงชาวโครินธ์ โดยทรงเน้นว่า อัครธรรมทูตเปาโลเศร้าใจมากที่เห็นความแบ่งแยกเกิดขึ้นในกลุ่มคริสตศาสนิกชนชาว

โครินธ์ ในสถานการณ์เช่นนี้ นักบุญเปาโล ได้อธิบายในนามขององค์พระเยซูคริสต์ ให้ชาวโครินธ์สร้างความเป็นหนึ่งเดียวทั้งในด้านจิตใจและความรู้สึก ความเป็นหนึ่งเดียวกันที่อัครธรรมทูตกล่าวถึง หาใช่ผลลัพธ์ของปริมาณสถิติตามการคะแนนแบบมนุษย์ แต่คือความเป็นหนึ่งเดียวระหว่างเพื่อนพี่น้อง อันจะเกิดขึ้นได้ ก็ต่อเมื่อโยงความรู้สึกนึกคิดไปทูลองค์พระคริสต์

ขณะที่พวกเราพากันอยู่ในคำวันนี้ พวกเรารู้สึกได้ว่าองค์พระคริสต์ ผู้ไม่มีใครสามารถแบ่งแยกพระองค์ได้นั้น พระองค์ทรงดึงพวกเราเข้าหาพระองค์ เข้าในความรู้สึกของดวงหทัย ไปสู่การมอบตัวมอบตนด้วยความไว้วางใจในพระหัตถ์ของพระบิดาเจ้า ไปสู่การยอมพลีหมดกายใจเพราะเห็นแก่ความรักต่อมนุษยชาติ พระองค์จึงต้องทรงเป็นทุกอย่างที่สร้างเอกภาพ เมื่อเวลานี้พวกเราอยู่ต่อพระพักตร์ของพระองค์ จำเป็นที่ต้องมีสติรู้ว่าเราไม่สามารถยอมรับความแบ่งแยกในพระศาสนจักร เหมือนว่าเป็นปรากฏการณ์ธรรมดาที่หลีกเลี่ยงกันไม่ได้ เหมือนในชีวิตสังคมทั่วๆ ไป ความแบ่งแยกสร้างรอยแผลในร่างกาย ย่ำยีพยานชีวิตที่พวกเราต้องแสดงให้โลกเห็น[...]

องค์พระสันตะปาปาทรงเสริมว่า ถ้าจะพูดอีกแบบ ก็คือว่า ความแบ่งแยกของผู้ที่ถือว่าตนเองเป็นศิษย์ขององค์เจ้าเหนือหัวเยซูคริสต์ (Jesus Christ the Lord) นี้ ย้อนแย้งอย่างเด่นชัดต่อพระประสงค์ของ

องค์พระคริสต์เป็นที่สุดต่อชาวโลก เป็นบ่อเกิดแห่งอคติต่อการประกาศพระวรสารแก่สิ่งสร้างทั้งหมด เพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายนี้ พวกเราต้องเดินไปด้วยกันแบบพี่แบบน้องบนมรรคาแห่งเอกภาพ อาศัยแรงผลักดันขององค์พระจิต องค์เจ้าเหนือหัวทรงคอยพวกเรา เพื่อจะเสด็จร่วมไปกับพวกเรามุ่งสู่เอกภาพ[...]

ไม่มีวันที่องค์พระคริสต์จะถูกแบ่งแยกได้! การยืนยันอย่างมั่นใจนี้ต้องให้กำลังใจพวกเรา และช่วยพยุงพวกเราอาศัยความสุภาพถ่อมตนและความวางใจ ให้เดินในหนทางแห่งการเสริมสร้างเอกภาพอันเป็นที่เห็นได้ของบรรดาผู้ที่เชื่อในองค์พระคริสต์ พ่อใคร่ขอคิดถึงผลงานอันเลิศของนักบุญพระสันตะปาปายอห์นที่ 23 ผู้ได้ทรงเปิดวิถีใหม่ซึ่งแต่ก่อนไม่มีใครคิด นักบุญพระสันตะปาปายอห์น ปอลที่ 2 ได้ทรงเสนอให้การเสวนาในเรื่องคริสตสัมพันธ์เป็นมิตินิยมและใช้กรอบขอบเขตภายในแต่ละกลุ่มความเชื่อ หรือภายในแต่ละพระศาสนจักร พ่อขอเพิ่มพระสันตะปาปา เปาโล ที่ 6 ผู้เป็นบุคคลสำคัญแห่งการเสวนา ซึ่งพวกเราควรรำลึกถึงเหตุการณ์เมื่อห้าปีที่แล้ว เป็นอิเว้นท์ประวัติศาสตร์ที่พวกเราได้เห็นพระองค์สวมกอดพระอัยกา Athenagoras แห่งคอนสแตนติโนเปิล เหตุการณ์และผลงานต่างๆ เหล่านี้ได้กลายมาเป็นส่วนหรือไ ลักษณ์หนึ่งของศาสนบริการของสังฆราชแห่งกรุงโรม[...]

เราสามารถกล่าวได้เช่นกัน ว่าหนทางแห่งคริสตศาสนสัมพันธ์ได้เอื้อให้มีความเข้าใจที่ลุ่มลึกขึ้นในศาสนบริการของผู้สืบทอดอำนาจหน้าที่ของนักบุญเปโตร และพวกเราต้องมีความวางใจไว่ว่าท่านจะสานต่อทางเดินนี้ต่อไปในอนาคต ในขณะที่พวกเราเฝ้าด้วยความกตัญญูรู้คุณถึงรอยเท้าที่องค์เจ้าเหนือหัวเยซูคริสต์ได้ทรงพาพวกเราผ่านมา พวกเราต้องยอมรับรู้ถึงปัญหาความยากลำบากในการทำคริสตศาสนสัมพันธ์ พวกเราจึงต้องวอนขอให้ความรู้สึกนึกคิดขององค์พระคริสต์โอบคลุมพวกเราทุกคน เพื่อจะสามารถเดินไปด้วยกันสู่เอกภาพที่พระองค์มีพระประสงค์ และเดินไปด้วยกัน คือการเริ่มสร้างเอกภาพแล้ว!

และเพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์อันให้ข้อคิดอย่างมากแก่พระศาสนจักร ในวันที่ 31 ตุลาคม 1517/2060 การประท้วงของมาร์ติน ลูเธอร์ พระศาสนจักรในเยอรมันได้ให้หัวข้อเรื่องการภาวนาของปี 2017/2560 ว่า “ความรักขององค์พระคริสต์ผลักดันพวกเรา”

“เพราะว่าความรักขององค์พระคริสต์ผลักดันพวกเรา เราแน่ใจว่า ถ้าคนหนึ่งตายเพื่อทุกคน ก็เหมือนกับว่าทุกคนได้ตายด้วย พระองค์สิ้นพระชนม์แทนทุกคน เพื่อผู้ที่มิชีวิตจะได้ไม่มีชีวิตเพื่อตนเองอีกต่อไป แต่มีชีวิตเพื่อพระองค์ผู้สิ้นพระชนม์ และกลับคืนพระชนม์เพื่อพวกเขา

ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป เราจะไม่พิจารณาผู้ใดตามมาตรฐานมนุษย์อีก แม้ว่าครั้งหนึ่งเราเคยพิจารณาองค์พระคริสต์ตามมาตรฐานมนุษย์ แต่บัดนี้เราไม่พิจารณาพระองค์ตามมาตรฐานนี้อีกต่อไป ดังนั้นถ้าผู้ใดอยู่ในองค์พระคริสต์ ผู้นั้นก็เป็นสิ่งสร้างใหม่ สภาพเก่าผ่านพ้นไป สภาพใหม่เกิดขึ้นแล้ว[...] พระเจ้าทรงทำให้โลกคืนดีกับพระองค์ในองค์พระคริสต์ พระองค์มิได้ทรงเอาผิดมนุษย์ แต่ทรงมอบให้ไปประกาศสารแห่งการคืนดี

ดังนั้น เราจึงเป็นทูตแทนองค์พระคริสต์ [...] เราจึงขอรับรองแทนองค์พระคริสต์ว่า จงยอมคืนดีกับพระเจ้าเถิด เพราะเห็นแก่เรา พระเจ้าทรงทำให้พระองค์ผู้ไม่รู้จักบาปเป็นผู้รับบาป เพื่อว่าในพระองค์เราจะได้กลายเป็นผู้ชอบธรรมของพระเจ้า (เทียบ 2 โครินธ์ 5:14-21)

(ภาพวาดตามแบบฉบับและคริสต์ศาสนิกชน)

แนวคิดการทำงาน ศาสนสัมพันธ์ระหว่าง นิกายคาทอลิกและโปรเตสแตนต์

สภาสังคายนาวาติกันที่ 2 ได้สนับสนุนให้คริสต์ศาสนิกชนนิกายต่างๆ สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และให้พระศาสนจักรทำศาสนสัมพันธ์กับทุกนิกาย ทุกศาสนา โดยเอกสารสำคัญๆ ที่ยืนยันการให้ความสำคัญดังกล่าวดังนี้

1. กฎญีกว่าด้วย “คริสตศาสนสัมพันธ์” (Unitatis Redintegratio) (21 พ.ย 1964) ให้คริสต์ศาสนิกชนทุกนิกายกลับมาสร้างเอกภาพกันใหม่ “ให้เราก้าวไปหาเขาก่อน” (ข้อ 4)

2. คำแถลงว่าด้วย “ความสัมพันธ์กับศาสนาที่ไม่ใช่คริสตศาสนา” (Nostra Aetate) (28 ต.ค 1965) “มนุษย์ทุกชาติเป็นประชาคมเดียวกัน มีต้นกำเนิด

เดียวกัน มีจุดหมายปลายทางเดียวกัน” “พระศาสนจักรประณามการแบ่งแยก การเบียดเบียนรังแกใดๆ เพราะเรื่องชาติ ศาสนา เพราะผิดต่อจิตตารมณ์ของพระเยซูคริสตเจ้า” “แม้พระจิตจะสำแดงพระองค์เป็นพิเศษในพระศาสนจักรและในบรรดาสมาชิกของพระองค์ การประทับอยู่และการกระทำของพระองค์เป็นสากล ไม่ถูกจำกัดด้วยเวลาและพื้นที่ และบังเกิดผลมิใช่แต่กับปัจเจกบุคคลเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงสังคม ประชากร วัฒนธรรม ศาสนา แม้กระทั่งประวัติศาสตร์เองด้วย” (สมณสารเพื่อการเสวนาระหว่างศาสนา ข้อ 19) ในเวลาต่อมาพระศาสนจักรยังได้กล่าวในการทำงานศาสนสัมพันธ์ที่หนักแน่นขึ้นใน

“การเสวนากับคริสตชนและกับศาสนา อื่นนับเป็นส่วนหนึ่งแห่งกระแสเรียก ของพระศาสนจักร”

สมณสาสน์ “พระศาสนจักรในเอเชีย” (Ecclesia in Asia) (9 พ.ย 1999) ข้อ 29 “พระศาสนจักรต้องเสวนากับชนทุกชาติ ทุกกาลเวลาและสถานที่ที่ต้องออกไปพบกับประชาชนโลก ขยายจากโลกคริสตชนไปยังผู้นับถือศาสนาอื่น” “การเสวนากับคริสตชนและกับศาสนาอื่นนับเป็นส่วนหนึ่งแห่งกระแสเรียกของพระศาสนจักร” และข้อ 30 “การเสวนากับคริสตจักรต่างๆ และกับศาสนาอื่นนับเป็นการท้าทายมาก โดยเฉพาะพระศาสนจักรในเอเชีย คริสตศาสนาที่แบ่งแยกกันนับเป็นที่สะดุดและเป็นอุปสรรคต่อการแพร่ธรรมในเอเชีย” “ทุกคนต้องมีความรัก ความตั้งใจดีเพื่อจะได้มองเห็นและยอมรับสิ่งที่ดีและน่าสรรเสริญ ต้องมีความปรารถนาแท้จริงที่จะปรับปรุงและฟื้นฟูตนเอง”

เราจะเห็นได้ว่าพระศาสนจักรคาทอลิกสนใจและใส่ใจเสมอต่อการทำศาสนสัมพันธ์นับเป็นเวลาอันยาวนานหลังจากสภาสังคายนาวาติกันที่ 2 ได้ออก

เอกสารยืนยันการสนับสนุน และส่งเสริมการทำศาสนสัมพันธ์กับทุกศาสนา หรือแม้แต่ในศาสนาคริสต์นิกายอื่นๆ พระศาสนจักรยังคงยืนยันเจตนารมณ์ของพระเยซูในพระวรสารเสมอในการเสวนาบนพื้นฐานแห่งความจริงและความรักจนถึงปัจจุบันสมณสาสน์ “เริ่มต้นสหัสวรรษใหม่” (Novo Millennio Ineunte) (6 ม.ค 2001) ได้กล่าวถึงผลดีของการทำศาสนสัมพันธ์ไว้ว่า “การเสวนากับศาสนาอื่นเป็นสิ่งท้าทายอันยิ่งใหญ่ในสหัสวรรษใหม่นี้ ในบรรยากาศของความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรมและศาสนา เป็นการวางรากฐานที่มั่นคงแห่งสันติภาพ” (ข้อ 54) หากคริสตชนดำเนินตนเรื่อง “ศาสนสัมพันธ์” อย่างถูกต้องและรอบคอบ จะทำให้เกิดผลดีต่อคริสตชนอย่างมากมายกล่าวคือ

1. เกิดความเข้าใจดีต่อกันระหว่างศาสนิกชน เกิดการรับรู้คุณค่าอันดีงามของแต่ละศาสนา เกิดความเคารพต่อศักดิ์ศรี

และสิทธิของกัน เกิดความรู้จักกันและเรียนรู้ข้อคำสอน ประสบการณ์ทางศาสนาของกันและกัน

2. เกิดการยอมรับว่าศาสนาไหนก็มีความดี มีทั้งที่เหมือนกันและแตกต่างกัน ไม่มีศาสนาไหนไม่ดี เป็นหนึ่งเดียวกันในความหลากหลาย (Unity in Diversity) ความแตกต่างต้องไม่ทำให้เราแตกแยกไม่ถือว่าศาสนาของตนดีกว่าของคนอื่น (มีปมเชิง) ไม่มีอคติ ไม่ดูถูกดูแคลน ไม่รังเกียจระแวงสงสัย อันนำไปสู่การทะเลาะวิวาท ดีกว่าต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำอยู่ในโลกแคบของตัวเอง (แต่มีใช้การเอาศาสนามารวมๆ กันแบบ Syncretism)

3. เกิดภราดรภาพ ความจริงใจ ความเป็นมิตร สันติภาพและความร่วมมือร่วมพลังสร้างสรรค์สังคม สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอลที่ 2 ทรงเตือนคริสตชนในการประกาศศาสนาว่า “เราประกาศศาสนามิใช่เพราะเราถือว่าศาสนาของเราดีกว่าของคนอื่น แต่เราประกาศเพราะความรัก นั่นคือเราแบ่งปันสิ่งดีๆ ของเราให้แก่ผู้อื่น เพราะคนอื่นก็มีสิทธิ์ที่จะได้รับ ที่จะไย่ินหัวใจดี”

ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างของความคิดเห็นของผู้ที่ทำงานด้านศาสนสัมพันธ์ระหว่างนิกายคาทอลิกและโปรเตสแตนต์....

ข้าพเจ้าเห็นว่าปัจจุบันการทำงานศาสนสัมพันธ์ระหว่างนิกายคาทอลิกและ

โปรเตสแตนต์ ได้เดินมาถูกทางและเกิดผลเป็นอย่างมาก เริ่มต้นจากเมื่อทั้งสองฝ่ายได้ถ่อมใจมาพบปะกัน มีโอกาสได้พูดคุยสนทนา เรียนรู้ ความแตกต่างและความเหมือน ความคล้ายคลึงของแต่และฝ่าย ทำให้ความเข้าใจที่ไม่ชัดเจนก่อเกิดกระจ่างมากยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นยังมีการนมัสการร่วมกัน มีการทำกิจกรรมร่วมกัน โดยเฉพาะการเข้าสัมนานาข้อเชื่อ ของนักศึกษา และคณาจารย์ จากสถาบันศาสนศาสตร์ต่างๆ ทั้งของคาทอลิกและโปรเตสแตนต์ ได้มีโอกาสได้มาเรียนรู้ หลักข้อเชื่อ ศาสนพิธี ธรรมประเพณี การปฏิบัติ การอุทิศถวายตัวในการรับใช้ของแต่และฝ่าย ทำให้ก่อเกิดประโยชน์และเป็นผลดีอีกทั้งทำให้เกิดความรักความสามัคคี ในท่ามกลางทั้งสองนิกาย สมดังพระวณะพระเจ้าได้กล่าวไว้ว่า” ท่านที่รักทั้งหลาย ขอให้เรารักกันและกัน เพราะว่าความรักมาจากพระเจ้า และทุกคนที่รักก็เกิดจากพระเจ้า และรู้จักพระเจ้า” (1 ยอห์น 4:7)

ศาสนาจารย์ ดร.สุสิทธิ์พรณ ศรีสุนทร
อาจารย์ประจำวิทยาลัยพระคริสตธรรมแมคกิลวารี

คริสตศาสนสัมพันธ์ยุคใหม่ การยืนยันนิมิตของเอกสัมพันธ์ คือการรวมตัวของคริสตชน ต่างนิกาย ต่างคณะ แม้เรามีความแตกต่างด้านศาสนศาสตร์ (เทวศาสตร์) ขอให้พวกเรากลับมาหากัน โดย

**“ถึงแม้พวกเราแตกต่างกันในพิธีกรรม
หรือวิธีปฏิบัติที่ส่งเสริมให้เราเข้าใกล้ชิดกับ
องค์พระผู้เป็นเจ้ามากขึ้น แต่เรามีสิ่งที่เหมือนกัน
และสำคัญที่สุด ซึ่งเป็นแก่นแท้ของความเชื่อ
ของพวกเราคือ พระเยซูคริสต์ที่เป็นศูนย์กลาง
ในชีวิตและพันธกิจของพวกเรา”**

ยี่ดหลักของพระตรีเอกภาพ พวกเราต้องพูดคุยทำความเข้าใจกัน และร่วมมือส่งเสริมการเป็นหนึ่งเดียวกันในพระเยซูคริสต์ ถึงแม้พวกเราแตกต่างกันในพิธีกรรม วิธีปฏิบัติที่ส่งเสริมให้เราเข้าใกล้ชิดกับองค์พระผู้เป็นเจ้ามากขึ้น หรือเรามีวิธีเข้าถึงพระทัยของพระเยซูเจ้าในแต่ละนิกายหรือคณะในรูปแบบที่ต่างกัน แต่เรายังมีหลายสิ่งหลายอย่างเหมือนกันซึ่งสามารถร่วมมือกันได้ เพราะที่เหมือนกันที่สุดคือ เราใช้พระมหาไถ่องค์เดียวกัน ดังนั้น พวกเราต้องพิจารณาว่าเรามีความเหมือนหรือคล้ายกันเรื่องใดบ้างขอให้เราเริ่มต้นจากจุดนั้น เพราะแท้จริงแล้วพวกเรามีสิ่งที่เหมือนกันและสำคัญที่สุด ซึ่งเป็นแก่นแท้ของความเชื่อของพวกเราคือ พระเยซูคริสต์ที่เป็นศูนย์กลางในชีวิตและพันธกิจของพวกเรา ผู้รับใช้

พระเจ้าทั้ง “บาทหลวง และศิษยาภิบาล” บ้านแตรใหญ่และสถาบันพระคริสตธรรมคือกุญแจสำคัญที่ช่วยส่งเสริมจิตวิญญาณของเอกสัมพันธ์ ซึ่งเป็นหน้าที่หนึ่งที่เราให้การศึกษาและฝึกอบรมผู้นำรุ่นใหม่ให้คริสตจักร/พระศาสนจักรไทย นักศึกษาหรือผู้เข้าฝึกฝนอบรมจะได้นำจิตวิญญาณของเอกสัมพันธ์ออกไปตามที่พวกเขาออกไปรับใช้พระเจ้า พวกเขา (บาทหลวง และศิษยาภิบาล) สามารถร่วมมือกันทำพันธกิจในสนามการรับใช้พระเจ้าแทนการต่อต้านหรือทะเลาะกัน เพราะว่าในที่สุดพวกเราสามารถเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเหมือนกับพระบิดา พระบุตร และพระวิญญาณบริสุทธิ์...

ศาสตราจารย์ นันทยา เพ็ชรเกตุ
อาจารย์ประจำสถาบันกรุงเทพคริสตศาสนศาสตร์

ช่วงเวลา 16 ปี ที่ข้าพเจ้าได้ร่วมงานกับอาจารย์และนักศึกษาทั้งของคาทอลิกและโปรเตสแตนต์ ผ่านงานสัมมนาศึกษาข้อเชื่อศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกและโปรเตสแตนต์นั้น ทุกๆ ปี ได้เห็นพัฒนาการความร่วมมือและความเข้าใจกันที่มากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ มีความร่วมมือกันในด้านการศึกษา ศาสนา และความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันที่แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นศิษยาภิบาลซึ่งเป็นผู้ใช้ของโปรเตสแตนต์และศิษย์เก่าของวิทยาลัยแสงธรรมซึ่งเป็นบาทหลวงและนักบวช ได้ออกไปทำงานรับใช้พระเป็นเจ้า พวกเขาได้มีโอกาสพบปะพูดคุย แบ่งปันประสบการณ์ของกันและกันหลายคนได้ออกไปทำงานในฐานะรับใช้ของพระใน ชุมชนด้วยกัน ต่างมีความเข้าใจในการทำงานอภิบาลของแต่ละฝ่ายมากยิ่งขึ้นแสดงให้เห็นถึงพระพรของพระจิตที่สถิตกับผู้ใช้ของทุกฝ่ายที่สามารถทำงานอภิบาลร่วมกันได้ มีความเข้าใจและยอมรับในข้อเชื่อ ของกันและกันมากขึ้น ทำให้งานของพระศาสนจักรดำเนินไปด้วยบรรยากาศแห่งมิตรภาพที่ดีงาม งานสัมมนาศึกษาข้อเชื่อฯ ส่งผลดีต่องานอภิบาลของพระศาสนจักรและสร้างความเข้มแข็งให้แก่บรรดาผู้ใช้ของทุกนิกายที่เข้าร่วมสัมมนาดังกล่าว เพราะผลสรุปของสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นดังคำภาวนาที่คริสตชนได้ภาวนาร่วมกันว่า....

“ข้าแต่พระบิดาของข้าพเจ้าทั้งหลาย พระองค์สถิตในสวรรค์ พระนามพระองค์จึงเป็นที่สักการะ พระอาณาจักรจงมาถึง พระประสงค์จงสำเร็จในแผ่นดินเหมือนในสวรรค์”

ลลิตา กิจประมวล

ผู้ช่วยวิจัย ศูนย์วิจัยศาสนาและวัฒนธรรม
วิทยาลัยแสงธรรม

แนวทางทำงานเอกภาพ

จุดศูนย์กลางของความคิดเรื่องเอกภาพคริสตชนมาจาก พระคัมภีร์ (ยน. 17:21) “ข้าแต่พระบิดา ข้าพเจ้าอธิษฐานภาวนา เพื่อให้ทุกคนเป็นหนึ่งเดียวกันเช่นเดียวกับที่พระองค์ทรงอยู่ในข้าพเจ้า และข้าพเจ้าอยู่ในพระองค์เพื่อให้เขาทั้งหลายอยู่ในพระองค์และในข้าพเจ้า” จากคำสั่งของพระองค์ เป็นหน้าที่ที่คริสตชนทุกคน ต้องนำเข้าสู่หัวใจ จนนำไปสู่การปฏิบัติต่อเพื่อนคริสตชนต่างนิกาย ด้วยความเคารพ รักมองข้ามความแตกต่าง และรอยแผลในอดีตไม่เอาความคิด ความเชื่อ และการปฏิบัติของเราไปตัดสินนิกายอื่น แต่ต้องศึกษาความแตกต่างกันด้วยความเข้าใจ และกลับไปดูพระประสงค์ของพระเยซูเสมอๆ ข้อคำนึงในการยอมรับกันก็คือ ให้ถือว่าความแตกต่างกันเป็นความสวยงามที่เราควรยอมรับกัน เพราะทุกคนต่างรวมกัน

ประกาศพระเยซูคริสต์องค์เดียวกัน ไม่มี
การแบ่งแยกพระองค์ได้ และข้อคำนึงที่
สำคัญที่สุดในการทำงานเอกภาพ ก็คือต้อง
ไม่มีแนวความคิด ที่จะชักชวนนิกายให้
เปลี่ยนนิกายมาเป็นนิกายของตน เพราะนั่น
คือยาพิษของงานเอกภาพคริสตชน

บาทหลวง เสนอ ดำเนินสะดวก

เลขาธิการคณะกรรมการคาทอลิก
เพื่อศาสนสัมพันธ์และคริสตสัมพันธ์
สภาพระสังฆราชแห่งประเทศไทย

คณะกรรมการคาทอลิกเพื่อคริสตสัมพันธ์และคริสตศาสนจักรสัมพันธ์. สมณสารเพื่อการ
เสวนาระหว่างศาสนา. กรุงเทพมหานคร: อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ, 2015.
ไพศาล อานามวัฒน์. “ความจำเป็นเรื่องศาสนสัมพันธ์.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: <http://cidcu.cbct.net/html/i2.html> [ม.ป.ป.]
เอกสารคณะกรรมการคาทอลิกเพื่อศาสนสัมพันธ์และคริสตศาสนจักรสัมพันธ์.

ครั้งแรก.. กับสัมมนาเครือข่าย

วรัญญู นางาม และ ขวัญชัย นาคุดม

(บทสัมภาษณ์นักเขียนและคริสตศาสนนิก)

เมื่อวันศุกร์ที่ 13-15 มกราคม 2560 ผู้เขียนได้เข้าร่วมสัมมนาเครือข่ายทางศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกและโปรเตสแตนต์ ณ ศูนย์อบรมงานอภิบาลบ้านผู้หว่าน สามพราน จังหวัดนครปฐม นับเป็นโอกาสอันดีอีกครั้งหนึ่งที่ผู้เขียนได้รับและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางความเชื่อร่วมกับผู้อื่น จึงเป็นเหมือนการเติมเชื้อไฟในจิตใจ อีกทั้งยังทำให้ได้หันกลับมาทบทวนไตร่ตรองถึงความเชื่อของตนเอง

ก่อนเข้าร่วมการสัมมนา รู้สึกมีความกังวลเรื่องงาน การทำงานมากกว่าสิ่งอื่นๆ เพราะไม่มีประสบการณ์ในการทำงาน สัมมนานี้กันมาก่อน ไม่รู้ว่าต้องทำอะไรบ้าง ผู้เข้าร่วมสัมมนาแม้จะนับถือศาสนาคริสต์เช่นกันแต่ก็ต่างนิกาย ต่างข้อความเชื่อ แล้วเขาจะให้ความร่วมมือดีหรือไม่ จะมีการกระทำหรือคำถามที่นำไปสู่ความขัดแย้งหรือไม่ จะปรับตัวเข้าหากันอย่างไร ตลอดเวลา 2 คืน 3 วัน

นอกจากนี้ ก็คิดกังวลไปในเรื่องของความรู้ ในเรื่องศาสนาของตัวเอง แม้ว่าจะได้เรียน มามากพอสมควรแล้ว แต่กังวลอยู่ว่าอาจ ไม่มีความลึกซึ้งในเรื่องคำสอนหรือเรื่องอื่นๆ ของคาทอลิกเพียงพอ หากถูกถามแล้วให้ คำตอบที่ถูกต้องชัดเจนแก่คนอื่นไม่ได้ คงจะได้รับความอับอายและอาจทำให้เสีย หายไปถึงสถาบันด้วย แต่ในความกังวล เหล่านั้นก็มีมุมของความคิดที่ดีๆ คือ คิด ว่าเป็นโอกาสที่ดีที่จะได้เรียนรู้ ทั้งข้อความ เชื่อ ความคิดมุมมอง และข้อปฏิบัติของ เพื่อนต่างนิกาย ว่าจะมีความเหมือนหรือ แตกต่างกับศาสนาของเราอย่างไร หรือมีสิ่ง ใดที่จะช่วยเหลือส่งเสริมความเชื่อให้ต่างฝ่าย ต่างลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น

สิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมสัมมนา
เนื้อหาสำคัญในการสัมมนาครั้งนี้ คือ รายละเอียดเกี่ยวกับข้อความเชื่อและรายละเอียดต่างๆ ที่เป็นประโยชน์และควรที่จะ เกิดความกระจ่างแจ้งของแต่ละนิกาย เนื้อหาสำคัญได้แก่ 1) ข้อเชื่อ สัญลักษณ์ อัครสาวก 2) พิธีนมัสการ/พิธีบูชา ขอบพระคุณ/พิธีบัพติศมา/พิธีล้างบาป/ สัญลักษณ์ศาสนพิธีในการประกอบพิธีกรรม ทางศาสนา 3) พระคัมภีร์ 4) ข้อเชื่อ เรื่องพระแม่มารีย์ นักบุญ ความสัมพันธ์ ของผู้ลบล้าง 5) การชำระ 6) ศิลปะการ ประกาศข่าวดี และ 7) แนวทางคริสต สัมพันธ์ ซึ่งหลังจากที่มีการสัมมนาแลกเปลี่ยน

เปลี่ยนกันแล้ว ทำให้พบว่า ที่มีทั้งความ เหมือนและความแตกต่างกันของสองนิกาย ทั้งในเรื่องของข้อความเชื่อ วัตถุประสงค์ รูปแบบของพิธีกรรมและศิลปะการประกาศ ข่าวดี ฯลฯ

การเสวนากับคริสตจักรต่างๆ และ กับศาสนาอื่นนั้น เป็นการท้าทายมาก โดยเฉพาะพระศาสนจักรในเอเชีย คริสตศาสนา ที่แบ่งแยกกันนับเป็นที่สะดุดและเป็น อุปสรรคต่อการแพร่ธรรม ดังนั้น ทุกคน ต้องมีความรัก ความตั้งใจดีเพื่อจะได้มอง เห็นและยอมรับสิ่งที่ดีและน่าสรรเสริญ ต้อง มีความปรารถนาแท้จริงที่จะปรับปรุงและ พัฒนาตนเอง ด้วยการเริ่มต้นที่ตนเองก่อน แล้วแผ่ไปถึงบุคคลรอบข้าง แทนที่จะไป เรียกร้องจากคนอื่นให้เป็นผู้เริ่มก่อน การ สัมมนานี้ก่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ว่าการเสวนากับศาสนาอื่นหรือนิกายอื่นนั้น มิใช่เป็นเพียงการส่งเสริมความเข้าใจและ เพิ่มพูนความรู้ให้แก่กันและกัน หากแต่เป็นส่วนหนึ่งแห่งพันธกิจการแพร่ธรรมของ พระศาสนจักร เพราะต่างก็มีโอกาสได้แบ่งปันข้อความเชื่อ ข้อคิด ความรู้และ ประสบการณ์ในเรื่องต่างๆ แก่กันและกัน ก่อให้เกิดความเข้าใจดีต่อกันระหว่างศาสนิก เกิดการรับรู้คุณค่าอันดีงามของแต่ละศาสนา แต่ละนิกาย เกิดความเคารพต่อศักดิ์ศรีและ สิทธิของกัน เกิดการเรียนรู้และทำความรู้จัก ในข้อคำสอน ประสบการณ์ทางศาสนาของ

กันและกัน เกิดมุมมองที่กว้างขึ้น ยอมรับว่า ศาสนาไหนก็มีความดี มีทั้งที่เหมือนกัน และแตกต่างกัน ไม่มีศาสนาไหนไม่ดี UNITY IN DIVERSITY (เป็นหนึ่งเดียวกันในความหลากหลาย) เป็นความแตกต่างที่ไม่แตกแยก ไม่ถือว่าศาสนาของใครจะดีกว่าใคร ไม่อคติ ไม่ดูแคลน ไม่รังเกียจ ไม่ระแวงสงสัย หรือทำสิ่งที่จะนำไปสู่การขัดแย้ง ทะเลาะวิวาท การสร้างความสัมพันธ์ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยเฉพาะในด้านของศาสนา ข้อความเชื่อ ย่อมดีกว่าต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างทำ อยู่ในโลกแคบของตนเอง อีกทั้งเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดภราดรภาพ ความจริงใจ ความเป็นมิตร สันติภาพและความร่วมมือรวมพลังสร้างสรรค์สังคม ด้วยจุดมุ่งหมายหลักร่วมกัน คือ การมีพระ มีศาสนา มีหลักธรรมคำสอน เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจศาสนิกชน ให้ประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี เป็นสิ่งจรรโลงสังคมให้ตั้งามสืบต่อไป

หลังการสัมมนา เหนือสิ่งอื่นใดต้องขอขอบพระคุณพระเจ้า ที่ทรงประทานพระจิตอันเต็มเปี่ยมแก่ผู้เขียนและทุกคนที่เข้าร่วมสัมมนาครั้งนี้ ทำให้ตลอดเวลาที่ได้อยู่ร่วมกัน ได้เรียนรู้แบ่งปันความรักของพระเจ้าให้แก่กันและกันผ่านทางรอยยิ้ม การพูดคุย การเข้าร่วมกิจกรรม การมอบความเป็นมิตรและอภัยภัยไมตรีที่ดีมากต่อกันและกัน ขอขอบคุณบาทหลวง ดร.เกรียงยศ

ปิยะวัฒน์ โอน อาจารย์ผู้สอน และสถาบันแสงธรรม ที่ให้โอกาสผู้เขียนได้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีคุณค่านี้ เมื่อการสัมมนาผ่านไป ทำให้เราได้เปลี่ยนทัศนคติที่มองนิกรายต่างๆ ว่าพวกเขาแปลกแยกออกไป กลับมองเป็นเพื่อนพี่น้องกัน รักกัน เพียงมีหนทางเดินที่แตกต่างกันไปบ้าง แต่เพื่อมุ่งสู่จุดหมายเดียวกันในองค์พระคริสตเจ้า และนั่นเป็นพระพรที่หลากหลายที่พระทรงประทานมาเพื่อทุกคน ทำให้ทุกคนได้แบ่งปันความรักของพระเจ้าในส่วนของตนเอง การเข้าร่วมสัมมนา ทำให้สัมผัสได้ถึงบรรยากาศของการศึกษาเรียนรู้เพื่อนต่างนิกราย หรือจากคณะอื่นๆ นับว่าได้เปิดโลกทัศน์มากยิ่งขึ้น ได้มองเห็นว่า ประวัติศาสตร์ความเป็นมานั้นมีคุณค่าอย่างอนอกอนันต์ เพราะเราเริ่มด้วยการยอมรับเช่นเดียวกันว่า เรามาจากพระเจ้า ผ่านทางพระเยซูเจ้าผู้เสด็จมาในโลก ในเวลาเดียวกันเราก็ต้องให้ความสำคัญเคารพและน้อมรับสำหรับความเชื่อ รวมไปถึงพิธีกรรมหรือข้อปฏิบัติต่างๆ อันมีรายละเอียดปลีกย่อยของกันและกันด้วย แต่ทั้งหมดเพื่อพระเจ้า เพื่อการประกาศข่าวดีแก่เพื่อนมนุษย์ เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

ขอบคุณบรรดาศาสนาจารย์ บรรดาเพื่อนใหม่จากสถาบันต่างๆ ที่เข้าร่วมในการสัมมนาข้อเชื่อ และได้มีความเข้าใจในหลักปฏิบัติ ศาสนพิธีคริสตจักรนิกรายต่างๆ

ทั้งพิธีนมัสการที่มีความหลากหลาย และแตกต่าง การเทศน์สอนที่ใช้พระคัมภีร์เป็นหลักในการอธิบาย ทำให้สะท้อนภาพมาถึงว่าตนเองทำหน้าที่ประกาศเทศน์สอนแบบไหน ดีพอหรือยัง และยังมีอะไรที่ยังต้องพัฒนาอีก ทำให้เกิดแรงบันดาลใจในการทำหน้าที่ประกาศพระวาจาให้ดียิ่งๆ ขึ้นให้สามารถนำพระวาจาอันทรงชีวิตนั้นไปยังเพื่อนพี่น้องทุกคนที่ได้พบเจอและในสังคมรอบข้างที่กว้างออกไป

การส่งเสริมความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีกับเพื่อนคริสตชนต่างนิกาย สภาสังคายนาว่าตักกันที่ 2 (ค.ศ.1962-1965) เชิญชวนสนับสนุนส่งเสริมคริสต์ศาสนิกชนนิกายต่างๆ ให้กลับมารวมกันใหม่ ให้พระศาสนจักรทำศาสนสัมพันธ์กับทุกนิกาย ทุกศาสนา และในกฎญีกาว่าด้วย “คริสตศาสนสัมพันธ์” (Unitatis Redintegratio) (21 พฤศจิกายน 1964) ให้คริสต์ศาสนิกชนทุกนิกายกลับมาสสร้างเอกภาพกันใหม่ “ให้เราก้าวไปหาเขาก่อน” (ข้อ 4) “พระศาสนจักรคาทอลิกไม่ปฏิเสธสิ่งใดที่จริง ที่ศักดิ์สิทธิ์ในศาสนาต่างๆ ซึ่งนำแสงสว่างแห่งองค์ความจริงมาให้” พระศาสนจักรให้มีทัศนคติที่ดีต่อศาสนาอื่นมากขึ้น ไม่เรียกศาสนาเท็จเทียม

จากการได้ใช้เวลาในการไตร่ตรอง ทบทวนตนเอง และการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตลอดช่วงสัมมนา ทำให้ผู้เขียน

เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น กระตุ้นเตือนตนเองว่า จำเป็นต้องออกจากตนเอง ปล่อยวางความคิดของตนไว้บ้าง และก้าวไปหาเพื่อนพี่น้องรอบข้าง เปิดรับฟังแนวคิดมุมมองความเชื่อของเขาเหล่านั้น คือการเริ่มเป็นคนแรกที่จะสร้างเอกภาพให้เกิดเป็นจริงในชีวิต ด้วยการมองทุกนิกายด้วยท่าทีใหม่ ยอมรับและเข้าใจกันมากขึ้น และไม่เพียงเท่านั้น ต้องส่งเสริมให้คนอื่นได้รับรู้หลักการเหล่านี้ด้วย เพื่อการอยู่ร่วมกันด้วยความเคารพและเข้าใจกันมากยิ่งขึ้น

แนวทางในการสานต่อความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นจากการสัมมนา การสานความสัมพันธ์ได้เกิดขึ้นจากแนวทางหลักที่สำคัญ ได้แก่ 1) การมีความร่วมมือกันระหว่างคณาจารย์และนักศึกษาของแต่ละสถาบันในเรื่องการประชุม สัมมนา 2) การมีโอกาสร่วมเรียนรู้/เข้าร่วมศาสนพิธีของแต่ละนิกาย และ การร่วมกิจกรรมต่างๆ หรือการพบปะพูดคุยระหว่างกัน ก่อให้เกิดความเข้าใจเพื่อนพี่น้องต่างนิกายมากขึ้น 3) การติดต่อสื่อสาร พูดคุย แลกเปลี่ยนข้อคำถามในเรื่องต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

สำหรับแนวทางในการสานต่อความสัมพันธ์ต่อไปนั้น ในความคิดเห็นส่วนตัว เห็นควรให้มี 1) การจัดอบรม ประชุม สัมมนา อย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกันและกัน เป็นการแบ่งปัน

ความรู้ให้แกกันและกัน เพิ่มเติมเติมความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ให้กระจ่างชัดมากยิ่งขึ้นไป 2) การพบปะกันในระหว่างสถาบัน เยี่ยมเยียนกันตามโอกาส หรือวันสำคัญทางศาสนาของกันและกัน 3) การจัดกิจกรรมต่างๆ ร่วมกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์กัน อาทิ จัดแข่งขันกีฬา จัดค่ายอาสาพัฒนา ฯลฯ 4) การตั้งกลุ่มที่สามารถติดต่อกันได้ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ค ไลน์ ฯลฯ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ เป็นสื่อกลางในการติดต่อถามไถ่สารทุกข์สุกดิบของกันและกัน เป็นเวทีเล็กๆ สำหรับแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางศาสนา แลก

เปลี่ยนแนวคิดมุมมอง ประสบการณ์ในการทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรมีการจัดสัมมนาให้บ่อยมากขึ้นเท่าที่โอกาสจะเอื้ออำนวย เพื่อให้การสัมมนาข้อเชื่อเกิดความต่อเนื่อง และบังเกิดผลที่ดียั่งยืนในระยะยาว

ทั้งหมดนี้ เพื่อเทิดพระเกียรติแด่พระเจ้า พระผู้สร้างโลก สร้างมนุษย์ ให้มีความแตกต่าง สร้างสิ่งที่แตกต่างดี ๆ ไว้เพื่อมอบให้แกกันและกัน ให้ยินดีออกจากตนเองเพื่อผู้อื่น เพื่อ “สุขใจที่ได้เป็นผู้ให้” เพราะ “การให้ย่อมเป็นสุขมากกว่าการรับ” (กจ 20:35)

เพลง “สุขใจที่ได้เป็นผู้ให้” (เทียบ กจ. 20:35)

1. พระเจ้านำให้เราได้อยู่ร่วมกัน	เพื่อให้เราได้แบ่งปันสิ่งที่มี
ภาวนา เชื่อศรัทธา ทำความดี	รัก รับผิดชอบ นื่องพี่ด้วยชื่นบาน
2. ขอเพียงเรามีใจพร้อมจะให้	ให้ทุกสิ่งด้วยเต็มใจไม่เคียดฉันท
พระจะทรงเพิ่มพูนให้ในทุกวัน	มีเพียงพอเธอนั้นทุกวันไป
**เหมือนเด็กน้อยที่นำของมาแบ่งปัน	ปลาสองตัวบังเพียงห้ำก้อนเท่านี้
พระเยซูรับไว้ด้วยยินดี	ทรงเพิ่มพูนทวีให้ทุกคน
และตัวฉันอยากจะเป็นเหมือนเด็กน้อย	มีความฝันอยากให้โลกนี้สดใส
มาช่วยกันสร้างความสุขในหัวใจ	พร้อมจะให้แก่ทุกคนด้วยยินดี
3. เพราะการให้นั้นเป็นสุขกว่าการรับ	ให้ความรัก ให้โอกาส ให้อย่ยั้ง
ให้แรงใจ ให้ภัย ด้วยรักจริง	ขอทุกสิ่งทำด้วยรักพระเยซู

วิถีแห่งความเข้าใจ ระหว่างศาสนา

ดร.สุภาวดี นัมคณิสร์

(เนเธอร์แลนด์)

บทนำ

ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นในระดับปัจเจกบุคคล ระดับครอบครัว ระดับสังคม ระดับรัฐ ไปจนถึงระดับโลก และถ้าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนี้ไม่ได้รับการแก้ไขอย่างถูกต้อง ผลที่จะตามมาจากความขัดแย้งก็คือความรุนแรงซึ่งจะนำไปสู่ความเสียหายหรือความสูญเสียได้ในที่สุด

ในการอยู่ร่วมกันเป็นรัฐชาตินั้นจำเป็นที่จะต้องมีการอยู่ร่วมกันบางอย่างโดยที่ทุกฝ่ายยินดีที่จะอยู่ร่วมกันเป็นหน่วยเดียว แต่ในบางครั้งความยินดีที่จะอยู่ร่วมกันนี้อาจจะ

ไม่ได้เกิดมาจากความสมัครใจ บางส่วนก็เกิดมาจากภาวะจำยอม ดังนั้น ความขัดแย้งจึงสามารถเกิดขึ้นได้เสมอ

ความขัดแย้งที่สามารถเกิดขึ้นได้ในรัฐชาติโดยภาพรวมๆ แล้วก็มีความขัดแย้งที่สามารถเกิดจากสิ่งต่อไปนี้คือ

1. เชื้อชาติ (Race)
2. เผ่าพันธุ์ (Ethnicity)
3. ศาสนา (Religion)
4. ภาษา (Language)
5. วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียม
6. ประเพณี (Culture and Tradition)

ในบทความนี้จะกล่าวถึงเฉพาะความขัดแย้งทางศาสนาและจะนำเสนอวิธีการที่จะนำไปสู่ความเข้าใจอันดีต่อกันในระหว่างศาสนาอันจะนำไปสู่สันติภาพที่ยั่งยืนต่อไป

มุมมองของผู้นับถือศาสนา

ทฤษฎีสำคัญที่เกี่ยวข้องกับทัศนะที่มีต่อศาสนาของศาสนาทั้งหลายซึ่งเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการมี 3 ทฤษฎี ดังนี้

1. Exclusivism เป็นทัศนะที่เห็นว่า ศาสนาอยู่เพียงศาสนาเดียวเท่านั้นที่มีหลักคำสอนที่ถูกต้อง เป็นจริง และสามารถที่จะนำไปสู่จุดมุ่งหมายสูงสุดทางศาสนา เช่น ความรอด (salvation) หรือการหลุดพ้น (liberation) ได้ ตัวอย่างก็ได้แก่คำกล่าวที่ว่า “นอกพระศาสนจักรไม่มีความรอด”

2. Inclusivism เป็นทัศนะที่ไม่ได้ปฏิเสธความจริงของศาสนาอื่นเสียทีเดียวซึ่งก็ต่างจากทัศนะแรกซึ่ง ทัศนะที่สองนี้เห็นได้ถึงแม้จะมีเพียงศาสนาเดียวที่สามารถเข้าถึงความเป็นจริงสูงสุดได้ แต่ศาสนาอื่นๆ ที่เหลือก็สามารถเข้าถึงความเป็นจริงได้เช่นกัน เพียงแต่ว่าความเป็นจริงที่ศาสนาเหล่านี้เข้าถึงได้นั้นเป็นเพียงบางส่วน ไม่ใช่ความเป็นจริงสูงสุด ดังนั้นเราจึงเห็นได้ว่า ทั้งทัศนะแรกและทัศนะที่สองนั้นจะมีพื้นฐานอยู่บนความคิดในเรื่องของความไม่เท่าเทียมกันของฐานะของศาสนาต่างๆ

3. Pluralism หรือพหุนิยมทางศาสนา (Religious Pluralism) เป็นทัศนะที่เห็นว่าฐานะของศาสนาต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศาสนาที่เป็นกระแสหลักอย่างศาสนาพุทธ คริสต์ ฮินดู เป็นต้น ยอมรับการมีอยู่ของศาสนาต่างๆ ในฐานะที่เท่าเทียมกัน ดังที่ จอห์น ฮิก (John Hick) กล่าวว่า

คำตอบที่เป็นไปได้ประการที่สามต่อคำถามที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างความรอดหรือการหลุดพ้นกับศาสนาที่เพิ่มมากขึ้นนั้นสามารถที่จะเรียกได้ดีที่สุดว่า พหุนิยม ซึ่งตามทัศนะของชาวคริสต์ คำตอบนี้เป็นการยอมรับข้อสรุปเพิ่มเติมจากสำนักอินคลูซิวิซึมที่ได้ชี้แจงไว้ว่า ถ้าเรายอมรับว่า ความรอดหรือการหลุดพ้นนั้นมีอยู่ในศาสนาที่สำคัญทั้งหลาย ทำไมจึงไม่ยอมรับอย่างจริงจังว่า มีหลายวิธีที่จะช่วยให้มนุษย์ได้พบทางรอดเข้าสู่ความเป็นจริงเกี่ยวกับพระเจ้าสูงสุด ดังนั้น พหุนิยมจึงเป็นทัศนะที่เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงการดำรงอยู่ของมนุษย์จากการที่มีตนเองเป็นศูนย์กลางมาสู่การที่มีความจริงเป็นศูนย์กลางนั้นปรากฏในลักษณะและวิถีที่ต่างกันภายในบริบทของศาสนาที่ยิ่งใหญ่ต่างๆ ความ

รอดหรือความหลุดพ้นจึงมิใช่มีเพียงวิธีเดียวเท่านั้น แต่ทว่ายังมีหลายวิธีในความหมายทางเทววิทยาของชาวคริสต์ก็มีพหุนิยมที่เกี่ยวกับวิวรรณ์ของพระเจ้าซึ่งทำให้รูปแบบแห่งความรอดหลายรูปแบบมีความเป็นไปได้ (Hick 1985:34)

จะเห็นได้ว่าทัศนะความเชื่อทางศาสนาแบบพหุนิยมนั้นยอมรับว่าโลกนี้มีศาสนามากมายหลายศาสนา ดังนั้น ความเชื่อทางศาสนาในโลกนี้จึงมิได้มากกว่าหนึ่งความเชื่อซึ่งแต่ละความเชื่อของแต่ละศาสนาต่างก็มีวิธีการในการแก้ไขปัญหาของมนุษย์ไปตามแนวทางของตน ส่วนในเรื่องจุดหมายสูงสุดของศาสนาแบบพหุนิยมนั้นอาจเป็นจุดเดียวกันหรือไม่เป็นจุดเดียวกันก็ได้ กล่าวคือ ลัทธิธรรมสูงสุด (Ultimate reality) ของแต่ละศาสนาอาจเป็นสิ่งเดียวกัน เช่น อาจเป็นพระเจ้าองค์เดียวกันหรือเป็นคนละสิ่งที่ไม่เหมือนกันก็ได้ ประเด็นที่สำคัญของพหุนิยมทางศาสนาจึงอยู่ที่การยอมรับ “ความหลากหลาย” ของศาสนานั้นเอง และความหลากหลายนี้ก็อาจจะจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึง “ความแตกต่าง” ของแต่ละศาสนา และอีกได้กล่าวถึงความแตกต่างระหว่างศาสนาซึ่งสามารถสรุปได้สามประการ ดังนี้คือ ประการที่หนึ่ง ศาสนาแต่ละศาสนามีประสบการณ์ต่อสิ่งสูงสุดต่างกัน

บางศาสนาเป็นบุคคล บางศาสนาเป็นกฎธรรมชาติ ประการที่สอง ศาสนาต่างๆ มีความแตกต่างกันด้วยหลักการทางศาสนาและปรัชญา โดยเฉพาะเงื่อนไขที่แตกต่างกันในเรื่องของการพัฒนาข้อเสนอทางประวัติศาสตร์ และทางวัฒนธรรม และประการที่สาม แต่ละศาสนากำหนดให้ศาสนิกชนของตนมีกฎการปฏิบัติ พิธีกรรมที่ตอบสนองต่อความเชื่อที่ต่างกัน

จากความแตกต่างระหว่างศาสนาตามที่อีกได้กล่าวมานี้ทำให้มองเห็นว่าศาสนาต่างๆ ในโลกนี้มีความแตกต่างและมีเอกลักษณ์เฉพาะในแต่ละศาสนา ดังนั้น ทัศนะแบบพหุนิยมนี้จึงมีความสอดคล้องกับลักษณะโลกาภิวัตน์ของมนุษย์โลก ทั้งนี้ก็เพราะว่าลักษณะหนึ่งของโลกาภิวัตน์ก็คือการยอมรับในความหลากหลายของวัฒนธรรมและความเชื่อทางศาสนา

เราต้องยอมรับความจริงว่าเราไม่สามารถทำให้ทุกคนมีวัฒนธรรมและความเชื่อทางศาสนาเป็นหนึ่งเดียว เมื่อเป็นเช่นนี้เราจึงต้องยอมรับ การมีอยู่ ของความแตกต่างที่มาจากวัฒนธรรมและความเชื่อที่หลากหลายนั้น

ในยุคโลกาภิวัตน์นั้น การติดต่อสื่อสารและการคมนาคมสามารถทำให้ความหลากหลายมาอยู่ใกล้ชิดและมีความสัมพันธ์กันในลักษณะของความ เป็น โลกเดียว (global) แต่ในขณะเดียวกัน นี้เองลักษณะ

ของโลกาภิวัตน์ก็ได้ช่วยเพิ่มพูนความเป็นเอกลักษณะเฉพาะตน เช่น การมีวัฒนธรรมเฉพาะท้องถิ่น (local) อีกด้วย

สังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 กับพหุนิยมทางศาสนา

การเปลี่ยนแปลงที่ถือว่าเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่สะท้อนถึงการปรับตัวครั้งใหญ่ของพระศาสนจักรคาทอลิกก็คือ การสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 ซึ่งมีผลต่อการปรับตัวของพระศาสนจักรทั่วโลก ผลของการสังคายนาถูกประกาศออกมาเป็นคำสอนคาทอลิกเพื่อสังคม คือ สมณสาสน์ความปิติยินดีและความหวัง (Gaudium et Spes) และสมณสาสน์การพัฒนาประชาชาติ (Populorum Progressio) โดยใจความสำคัญของสมณสาสน์ฉบับแรกได้กล่าวถึงแนวทางในการแพร่ธรรมของพระศาสนจักรที่จะต้องก้าวเดินไปพร้อมกับมนุษย์ในโลกปัจจุบันและจะต้องร่วมเผชิญทั้งความยินดี ความเศร้าโศก ความสมหวังและความผิดหวัง (บุญเลื่อน หมั่นทรัพย์. 2553:96) ส่วนสมณสาสน์ฉบับหลังก็มีใจความสำคัญว่า การพัฒนาที่แท้จริงจะต้องเป็นการพัฒนาคนทั้งครบ

สังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 นี้มีความแตกต่างจากสังคายนาครั้งอื่นๆ ในประวัติศาสตร์ เพราะในครั้งนี้ไม่มีการพิจารณาประณามและกล่าวโทษ คำสอนที่

ผิด (Heresy) ใดๆ หากแต่ได้มีการริเริ่ม “การเสวนา” (Dialogue) กับแนวคิดและวิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากของตนด้วยใจที่เปิดกว้างยิ่งขึ้น

พระธรรมนูญว่าด้วยพระศาสนจักรในโลกปัจจุบันซึ่งเป็นเอกสารที่สำคัญที่สุดฉบับหนึ่งของการสังคายนาค้างนี้ก็ได้แสดงออกถึงจุดยืนใหม่ว่า ไม่ว่าจะนับถือศาสนาใดๆ ก็ตาม ก็มีทั้งคนดีและคนชั่ว หลักศาสนาต่างๆ ล้วนสอนให้คนไปสู่จุดหมายสูงสุดของชีวิตทั้งสิ้น และแม้ว่าสังคายนายืนยันว่าจะต้องประกาศเรื่องของพระคริสต์ แต่ในการประกาศศาสนาจะไม่ใช้เป็นลักษณะของการโฆษณาชวนให้เชื่อและไม่ใช่เป็นการบีบบังคับด้วยวิธีทางการเมืองหรือเศรษฐกิจ หากแต่จะเน้นการดำเนินชีวิตที่เป็นแบบอย่างและการเสวนา ทั้งนี้เพราะเรื่องของศาสนาเป็นเรื่องของสิทธิและเสรีภาพของแต่ละบุคคล ชาวคริสต์เชื่อว่า ความเชื่อมาจากพระเจ้า มนุษย์จึงไม่สามารถให้ใครได้

ดังนั้นสังคายนาวาติกันครั้งที่ 2 จึงเป็นการปฏิรูปครั้งที่สำคัญที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์ของศาสนาคริสต์ดังตัวอย่างในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อศาสนาอื่นๆ นอกจากนี้พระศาสนจักรยังยอมรับว่าเอกภาพของพระศาสนจักรมิได้ขึ้นอยู่กับการมีรูปแบบเดียว (Uniformity) ในการแสดงออกทางศาสนา ตัวอย่างเช่น พิธีกรรมต่างๆ หากอยู่ที่ แก่นของความ

เชื่อ ซึ่งจะต้องกลมกลืนเข้ากับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของแต่ละแห่ง ด้วยเหตุนี้เองจึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องกำหนดให้ใช้ภาษาลาติน ดนตรีตะวันตก และรูปแบบของพิธีกรรมอื่นๆ เหมือนกันหมดทั่วโลก

การสังคายนาครั้งนี้ทำให้พระศาสนจักรปรับตัวให้เข้ากับท้องถิ่นและยอมรับความแตกต่างมากขึ้น การปรับตัวที่เห็นอย่างเป็นรูปธรรมดังตัวอย่างเช่น การแปลพระคัมภีร์เป็นภาษาท้องถิ่น การสร้างศาสนสถานและรูปเคารพโดยเลียนแบบสถาปัตยกรรมท้องถิ่นหรือแม้แต่การเสวนากับต่างศาสนา

การเสวนาทางศาสนา (Interfaith Dialogue) จึงเป็นการยอมรับความแตกต่างและความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนของแต่ละศาสนา เป็นการยอมรับความหลากหลายแต่ความหลากหลายและความต่างนี้สามารถนำไปสู่ความเข้าใจ และความร่วมมือจนเกิดเอกภาพขึ้นได้ (Unity and Diversity) ด้วยเหตุนี้เองเราอาจจะกล่าวได้ว่า การเสวนาทางศาสนานั้นไม่ว่าจะเป็นการเสวนาระหว่างบุคคลต่างศาสนาหรือกลุ่มคนในศาสนาเดียวกันแต่ต่างนิกายจึงเป็นวิธีการเรียนรู้ทางศาสนาที่เหมาะสม เพราะเราสามารถเสวนากันได้แม้จะมีความแตกต่างกันทางความคิด ด้วยการแสดงออกมาโดยการพูด การฟัง และการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเข้าใจ ช่วยขจัดความขัดแย้ง

และสร้างสันติสุขให้เกิดขึ้นระหว่างศาสนา

จากพหุนิยมทางศาสนาไปสู่ศาสนสัมพันธ์

ปัจจุบันนี้เราจะพบว่า สงครามที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติ ชนกลุ่มน้อยและศาสนานั้นมีความรุนแรงมากขึ้น หากเราจะลองพิจารณาดูก็จะพบว่า สงครามที่เกี่ยวข้องกับเชื้อชาติและชนกลุ่มน้อยนั้นหลายครั้งจะมีพื้นฐานที่เกี่ยวข้องมาจากความขัดแย้งทางศาสนา ตัวอย่างเช่น ปัญหาความขัดแย้งทางศาสนาที่เกิดขึ้นในพม่า ระหว่างศาสนาพุทธและอิสลามในรัฐยะไข่ ที่คนส่วนใหญ่เป็นชาวพุทธและชนอีกกลุ่มที่เป็นมุสลิมโดยเฉพาะกลุ่มคนที่มีเชื้อสายบังคลาเทศและชาวโรหิงญา นอกจากนี้ยังมีความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในอินเดียซึ่งเป็นปัญหาขัดแย้งระหว่างกลุ่มคนที่นับถือศาสนาฮินดูซึ่งเป็นคนกลุ่มใหญ่กับคนกลุ่มน้อยที่นับถือศาสนาอิสลาม และยังมีการกระทบกระทั่งขัดแย้งระหว่างชาวฮินดูกับชาวซิกข์ในรัฐปัญจาบอีกด้วย

ทัศนะแบบ Exclusivism ที่มีความเชื่อว่า ความจริงในศาสนาของตนเท่านั้นที่เป็นคำตอบที่สมบูรณ์ หรือเป็นทางสายเดียวหรือทางสายเอกที่จะนำไปสู่ความสุขที่แท้จริง หมดทุกข์และพบความรอด สิ่งที่จะตามมาก็คือ ความคิดที่ว่า ภาษา วัฒนธรรม และความเชื่อของผู้อื่นไม่ดีและผิด ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นต้องพูดคุยเรียนรู้ สิ่งที่ต่างไปจากภาษา วัฒนธรรม

ความเชื่อและจุดยืนของตน ความเชื่อในลักษณะนี้จึงเป็นอันตรายอย่างยิ่งในสภาพของโลกาภิวัตน์ที่ทั้งโลกเป็นโลกเดียวกันด้วยความเจริญก้าวหน้าทางคมนาคม ขนส่ง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ส่งผลให้คนที่คิดต่างกัน มีภาษา วัฒนธรรมและความเชื่อที่ต่างกันแต่ต้องมาอยู่ร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ด้วยเหตุนี้เองความขัดแย้งจึงเกิดขึ้นเพราะต่างฝ่ายต่างไม่ยอมพุดคุยหรือทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน

ส่วนทัศนะแบบ Inclusivism ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีความเชื่อว่าศาสนาอื่นก็สามารถเข้าถึงความจริงได้แต่ก็เป็นความจริงเพียงบางส่วนไม่ใช่ความจริงสูงสุดซึ่งก็เท่ากับว่าทัศนะนี้ก็ยังคงตั้งอยู่บนความคิดในเรื่องของความไม่เท่าเทียมกันของฐานะของศาสนาต่าง ๆ

ดังนั้น ทัศนะแบบ Pluralism ซึ่งยอมรับว่า ความเชื่อ จุดยืนทางศาสนา และวิถีวัฒนธรรมในการใช้ชีวิตของผู้อื่นซึ่งต่างจากเรานั้นก็มีคุณค่าและมีประโยชน์ที่จะนำชีวิตของผู้นั้นให้พบความสุขได้เช่นกัน แนวคิดเช่นนี้จึงเป็นแนวทางสร้างสรรค์ที่จะปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างสงบสันติ

คริสต์ศาสนสัมพันธ์: ทำที่และแนวปฏิบัติ

ศาสนสัมพันธ์คือการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ที่นับถือศาสนาอื่น ๆ โดยยึดจิตตารมณ์แห่งความรักเป็นหลักเพื่อเสริม

สร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน รับรู้คุณค่าที่มีในศาสนาของกันและกันและร่วมมือกันสร้างสันติภาพในสังคม

ครั้งหนึ่งสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส ได้ทรงต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุมของสมณสภาเพื่อการส่งเสริมเอกภาพคริสตชน ซึ่งจัดภายใต้หัวข้อ “สิ่งใดคือแบบอย่างของความเป็นหนึ่งเดียวกันอย่างสมบูรณ์” ในโอกาสนี้พระองค์ได้ทรงตรัสให้ข้อคิดที่คริสตชนสามารถจะนำมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติศาสนสัมพันธ์ได้เป็นอย่างดี พระองค์ได้ทรงให้ข้อคิดไว้ดังนี้คือ

1. ความเป็นหนึ่งเดียวกันคือของขวัญจากพระเจ้า ส่วนงานของเราคือต้องต้อนรับของขวัญชิ้นนี้และทำให้มันปรากฏเด่นชัดในสายตาทุกคน แทนที่จะมุ่งเน้นว่าเป้าหมายต้องสำเร็จ เราควรแสวงหาความเป็นหนึ่งเดียวกันว่าเป็นเหมือนกับการเดินทางที่เราต้องเดินร่วมกันไปด้วยความอดทน มุ่งมั่นใส่ความพยายามลงไป และอุทิศตนอย่างจริงจัง ที่สำคัญเราต้องตระหนักว่าเราเป็นคนบาป แต่พระเจ้าทรงมีเมตตาอย่างหาที่สุดมิได้แก่เราทุกคน จำไว้ว่า ถ้าเราทำงานร่วมกันและรับใช้เพื่อนมนุษย์ด้วยกัน พวกเราก็เป็นหนึ่งเดียวกันแล้ว

2. ความแตกต่างทางเทวศาสตร์ พิธีกรรม ชีวิตจิตและกฎเกณฑ์ของคริสตชนนิกายต่าง ๆ คือทรัพย์สินสมบัติแห่งความเป็นหนึ่งเดียวกันของพระศาสนจักร การที่เรา

พยายามกำจัดข้อแตกต่างเหล่านี้เหมือนที่
เกิดขึ้นในอดีตถือเป็นการกระทำที่ต่อต้าน
พระจิตผู้ทรงหล่อเลี้ยงคริสตชนด้วยพระพร
ที่หลากหลายอย่างชัดเจน

3. แนวคิดที่ว่า ความเป็นหนึ่ง
เดียวกันคือการรวมศาสนจักรหนึ่งเข้ากับอีก
อันหนึ่ง ไม่มีใครปฏิเสธประวัติศาสตร์ความ
เชื่อของตนเองและต้องไม่มีใครมาบังคับ
คริสตชนต่างนิกายให้เปลี่ยนมานับถือนิกาย
ของตน การบังคับคนอื่นเปลี่ยนนิกายจัด
เป็นยาพิษสำหรับคริสตศาสนสัมพันธ์อย่าง
แท้จริง

บทสรุป

ท่านพุทธทาสภิกขุ (พระธรรมโกศา
จารย์) ได้รับการยกย่องจากองค์การยูเนสโก
ให้เป็นบุคคลสำคัญของโลกด้านการศึกษา
วัฒนธรรมและสันติภาพ เนื่องในโอกาสครบ
รอบชาตกาล 100 ปี เมื่อวันที่ 27
พฤษภาคม 2549 ท่านมีความเชื่อว่า

พื้นฐานของความขัดแย้งทางสังคมมีสาเหตุ
มาจากการไม่เข้าใจในหลักธรรมของศาสนา
ตนเอง จึงปฏิบัติตนไม่ถูกต้อง ทำให้โลก
เกิดความขัดแย้งแบบต่างๆ ขึ้นมากมาย รวม
ถึงความขัดแย้งทางศาสนา ผู้เขียนเห็นด้วย
กับท่าน ดังนั้น ศาสนิกชนจึงต้องพยายาม
เข้าไปให้ถึงหัวใจของศาสนาของตนเอง เพื่อ
ที่จะเข้าใจคนอื่นที่ต่างจากเราด้วย

สมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิสทรง
เป็นตัวอย่างของบุคคลที่เข้าถึงแก่นแท้ของ
คริสตศาสนา พระองค์ทรงเป็นที่รักของคน
เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าพระองค์จะทรงเสด็จ
ไปประกอบพิธีมิสซา ณ ที่ใดก็จะมีคนเป็น
จำนวนมากรอให้การต้อนรับพระองค์
แม้แต่ที่สหรัฐอเมริกาที่มีประชาชนที่นับถือ
คริสตศาสนานิกายโปรเตสแตนต์เข้าร่วม
พิธีเป็นจำนวนมาก การดำเนินชีวิตที่เป็น
แบบอย่างที่ดี จึงเป็นสิ่งที่ส่งเสริมการสร้าง
ศาสนสัมพันธ์ที่ดีที่สุด

- บุญเลื่อน หมั่นทรัพย์. อยู่กับปวงประชา. กรุงเทพมหานคร: แผนกยุติธรรมและสันติ, 2553.
- พุทธทาสภิกขุ. การทำความเข้าใจระหว่างศาสนา. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: www.buddhadasa.com/BudChrist/Beunderstand1.html. สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2560.
- ยูเนสโกยกย่อง “ท่านพุทธทาสภิกขุ (พระธรรมโกศาจารย์)” คนไทยเป็นบุคคลสำคัญของโลก. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: [www.attth.org/ยูเนสโกยกย่อง- ท่านพุทธ/](http://www.attth.org/ยูเนสโกยกย่อง-ท่านพุทธ/). สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2560.
- โป๊ปฟรังซิส- “การบังคับคริสตชนต่างนิกายให้มานับถือนิกายของตนเป็นยาพิษสำหรับงาน คริสตศาสนสัมพันธ์”. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก: www.popereport.com/2016/11/blog-post_91.html สืบค้นเมื่อ 19 มีนาคม 2560.
- Hick, John. Problems of religious pluralism. London: Macmillan, 1985.

ศาสนสัมพันธ์.. ในครอบครัว

ผศ.ดร.ลัดดาวรรณ ประสูตรแสงจันทร์

(บทนำ)

พระเจ้าทรงสร้างมนุษย์ขึ้นมาตามภาพลักษณ์ของพระองค์ ทรงสร้างให้ชายและหญิง ทรงอวยพรมนุษย์และตรัสว่า “จงเกิดลูกหลานมากมาย” (ปฐม 1:27-28) การแต่งงานจึงเป็นแผนการของพระเจ้าและเป็นการสืบทอดชีวิตมนุษย์ให้ดำรงอยู่ตลอดไป พระองค์ตรัสว่า “ชายจะละบิดามารดาไปสนิทกับภรรยาของตน ทั้งสองจะเป็นเนื้อเดียวกัน” (มธ 19:4-5) การสร้างให้ชายและหญิงเป็นบุคคลที่มีความสนิทสัมพันธ์กันจึงเป็นพระประสงค์แรกของ

พระองค์ การแต่งงานของคู่สามีภรรยาจึงเป็นการตอบสนองพระประสงค์ของพระเจ้า เป็นการยอมรับภารกิจที่เป็นสัญลักษณ์แห่งความรักที่พระเจ้ามีต่อมนุษย์ ในพระสมณสาสน์ *Evangelium Vitae* (ข่าวดีเรื่องชีวิตมนุษย์) มีสอนไว้ว่า ความรักฉันสามีภรรยา ต้องแสดงออกทั้งกายและใจ ต้องเป็นความรักที่ครบ ที่แบ่งปันทุกสิ่งทุกอย่างด้วยใจกว้าง เสียสละไม่เห็นแก่ตัว ซื่อสัตย์และรักเดียวจนกระทั่งตายจากกัน

ภารกิจและพันธสัญญาแห่งความรักนี้ คู่สามีภรรยาจึงต้องมอบให้แก่กันและกัน ตระหนักถึงความสำคัญและความศักดิ์สิทธิ์ ของชีวิตแต่งงาน นำพระพรและความ ศักดิ์สิทธิ์ที่พระเจ้ามอบให้มาสู่ชีวิตคู่และ ครอบครัว ไม่ว่าสามีภรณานั้นจะนับถือ ศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิกเหมือนกัน หรือไม่ก็ตาม

การประพฤติปฏิบัติตามภารกิจและ พันธสัญญาแห่งความรัก มิได้เริ่มต้นเมื่อ ชายหญิงได้เข้าพิธีแต่งงานแบบคาทอลิก และจบลงเมื่อสามีภรรยาได้ให้กำเนิดบุตร ธิดามาเป็นพยานแห่งรัก เป็นโซ่ทองคล้อง ใจ เมืองค์ประกอบครบในสถาบันครอบครัว หากแต่ภารกิจและพันธสัญญานี้เรียกร้องให้ มีการประพฤติปฏิบัติเพื่อดูแลรักษาและเพื่อ ให้เกิดการพัฒนาเติบโตมากยิ่งขึ้น ขึ้น พระ ศาสนจักรคาทอลิกเองก็ให้ความสำคัญกับ การให้ฆราวาสเจริญชีวิตการสมรสตาม กระแสเรียก โดยมีพันธะหน้าที่พิเศษในการ ร่วมมือสร้างสรรค์ประชากรของพระเจ้า โดยทางการสมรสและชีวิตครอบครัวของตน (เทียบกฎหมายพระศาสนจักรมาตรา 226 วรรค 1) และ ทุกคนมีส่วนเฉพาะของตน ในการทำหน้าที่ให้ศักดิ์สิทธิ์โดยรวมพิธีบูชา มิสซา ตามส่วนและวิธีการของตน บิดา มารดามีส่วนในหน้าที่นี้ด้วยวิธีการเฉพาะ ของตน กล่าวคือ การเจริญชีวิตสมรสตาม จิตตารมณ์คริสต์ชน และจัดให้บุตรได้รับ

การอบรมแบบคริสตชน” (กฎหมาย พระศาสนจักร มาตรา 835 วรรค 4) ซึ่งการเจริญชีวิตสมรสและชีวิตครอบครัว ให้เป็นไปตามพระประสงค์ของพระเจ้า และตาม คำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกนั้น มี แนวทาง วิธีการ รูปแบบกิจกรรมที่ดีที่ หลากหลาย ที่แต่ละคนแต่ละครอบครัว สามารถดำเนินชีวิตหรือประพฤติปฏิบัติตาม โดยอาจมีรายละเอียดแตกต่างกันไปตาม บริบทของแต่ละครอบครัว แต่ละชุมชนหรือ แต่ละพระศาสนจักรท้องถิ่น รวมไปถึงการ สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในครอบครัว

ศาสนสัมพันธ์ โดยทั่วไปมักให้ความ หมายและขอบเขตไว้ว่า เป็นการสร้างความ สัมพันธ์อันดีกับผู้ที่นับถือศาสนาอื่น หรือ เป็นความสัมพันธ์ที่ดีที่สร้างสรรค์ทางศาสนา โดยผ่านทางบุคคลหรือหมู่คณะ ที่มีความ เชื่อที่แตกต่างกันหรือนับถือศาสนาอื่น ๆ เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจและการเพิ่มพูนที่ดี ต่อกัน รับรู้คุณค่าที่มีในศาสนาของกันและ กัน อันนำไปสู่ความดีสูงสุดและการสร้าง สันติภาพในสังคมร่วมกัน โดยมุ่งขอบเขตไป ที่บุคคล กลุ่มบุคคล หรือ หมู่คณะใน สังคมรอบ ๆ ตัว ที่นับถือศาสนาอื่น

ในเรื่องการสร้างความสัมพันธ์อันดี ทางศาสนานั้น ผู้เขียนเห็นว่า ก่อนที่จะมุ่ง ไปสร้างความสัมพันธ์อันดีทางศาสนา กับ บุคคลในสังคมรอบข้างนั้น คริสตชนควรให้ ความสำคัญกับการสร้างความสัมพันธ์ทาง

ศาสนาในครอบครัวเป็นอันดับแรกสุด เพราะเป็น “พระศาสนจักรในบ้าน” เป็นกลุ่มบุคคลที่สำคัญที่สุด และจะเป็นแรงขับเคลื่อนให้สามารถนำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมที่แตกต่างกันด้านความเชื่อทางศาสนาได้อย่างดี โดยเริ่มง่าย ๆ ภายในครอบครัวเล็ก ๆ จากตนเอง คู่แต่งงาน และบุตร

การสร้างศาสนสัมพันธ์ในครอบครัวตนเองและคู่แต่งงาน

“พระเจ้าผู้สร้างทรงกำหนดให้การอยู่ร่วมกันของสามีภรรยาเป็นกำเนิดและรากฐานแห่งสังคมของมนุษย์และยังทำให้เป็นรหัสธรรมสำคัญถึงพระคริสตเจ้ากับพระศาสนจักร (อฟ 5:32)

ในส่วนของตนเองนั้น ต้องมีความรัก ความเชื่อ และความหวัง มีความมั่นคงในความเชื่อที่มีต่อพระเจ้า ดำเนินชีวิตตามหลักคำสอนของพระเจ้า และปฏิบัติตามคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิก เป็นประจักษ์พยานด้วยชีวิต ดำเนินชีวิตสมรสด้วยความรัก ใจกว้าง เสียสละไม่เห็นแก่ตัว และซื่อสัตย์

หากคู่แต่งงานเป็นคริสตชนเช่นเดียวกัน ภารกิจที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ การส่งเสริมสนับสนุนให้คู่แต่งงานของตนมีความเชื่อและเป็นพยานด้วยชีวิตเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ หากคู่แต่งงานมีความรู้สึก

นึกคิดและแนวปฏิบัติที่แตกต่างกันไปบ้าง เช่น ความศรัทธา ความสม่ำเสมอในการไปร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณ การแก้บาป รับศีล ฯลฯ ก็ต้องส่งเสริมสนับสนุนโดยให้มีบรรยากาศของความเคารพและอิสรภาพ เช่น การชักชวน จูงใจ (ไม่ใช่วิธีการบังคับขู่เข็ญ) ให้ไปวัด แก้บาปรับศีล ทำบุญ การเข้าร่วมกิจกรรมที่วัดจัดขึ้น การจัดกิจกรรมทางศาสนาในครอบครัว เช่น การสวดสายประคำร่วมกัน หรือช่วยแบ่งเบาภาระที่จะส่งผลกระทบต่อเวลาที่จะใช้ในการปฏิบัติศาสนกิจของตนเองและครอบครัวหรือวัด เพื่อเป็นการเสริมสร้างพัฒนาความสัมพันธ์ทางศาสนาในครอบครัวคริสตชนให้มั่นคงมากยิ่งขึ้น

โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากคู่แต่งงานนับถือศาสนาอื่นหรือนิกายอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก ด้วยแล้ว คู่สมรสจะเป็นบุคคลต่างความเชื่อที่สามารถช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีทางศาสนาได้ง่ายและได้ผลดีมากที่สุด ทั้งในเรื่องของเวลา โอกาส ความรัก ความจริงใจและความไว้วางใจเป็นทุนเดิมมากกว่าบุคคลอื่นในสังคมอยู่แล้ว ไม่มีปัญหาในด้านความรู้สึกลึกซึ้งคิดว่า อีกคนหนึ่งแปลกแยกจนไม่อาจอยู่ในสังคมแวดล้อมเดียวกันได้ และเมื่อตกลงใช้ชีวิตแต่งงานร่วมกันโดยต่างคนต่างนับถือศาสนาของตนเองนั้น เป็นการยอมรับในเบื้องต้นแล้วว่า ศาสนาทุกศาสนา

เป็นสิ่งที่ดี มุ่งสอนให้คนเป็นคนดีทั้งนั้น และในการดำเนินชีวิตต้องมีกิจด้านศาสนาที่แตกต่างกันอย่างแนบแน่น และเมื่อทั้งคู่ตกลงใจที่เข้าร่วมพิธีแต่งงานและใช้ชีวิตร่วมกันแล้ว ทั้งสองคนก็ได้มีโอกาสเป็น “ผู้ประกาศพระวรสาร” และ “ผู้รับประกาศพระวรสาร” ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ถึง ข้อความเชื่อ ข้อความปฏิบัติของแต่ละศาสนาแต่ละนิกาย ที่อาจเหมือนและแตกต่างกันไป แต่สุดท้ายทั้งความเหมือนและความต่างนี้จะสร้างสรรค์ทำให้เกิดมิติใหม่ที่สวยงามและหลากหลาย ที่เห็นเป็นรูปธรรมง่ายๆ เช่น ภรรยาที่นับถือศาสนาพุทธก็อาจไปร่วมพิธีบูชาขอบพระคุณพร้อมสามีที่เป็นคริสตชน หรือ สามีที่นับถือศาสนาคริสต์ก็อาจไปร่วมพิธีเวียนเทียน ทำบุญที่วัดพุทธได้ รวมไปถึงการให้การอบรมด้านศีลธรรมแก่บุตรนั้น บุตรก็จะได้รับการอบรมตามหลักธรรม คำสอนของศาสนาคริสต์และศาสนาพุทธไปพร้อมๆ กัน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นเรื่องที่น่าชื่นชมยินดีเป็นอย่างยิ่งของครอบครัว ของสังคม และพระศาสนจักร ในพระสมณลิขิตเตือนใจ *Amoris Laetitia* (ความปิติยินดีแห่งความรัก) ของสมเด็จพระสันตะปาปาฟรังซิส พระองค์ได้ทรงระบุไว้ว่า “ความชื่นชมยินดีที่มีอยู่ในครอบครัว เป็นความชื่นชมยินดีของพระศาสนจักรด้วย” และสิ่งเหล่านี้ ล้วนเป็นหนทางสว่างของครอบครัวแต่ละครอบครัวอีกด้วย ซึ่งในพระสมณสาสน์ *Familiaris Consortio*

(ครอบครัวคริสตชนในโลกปัจจุบัน) สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอล ที่ 2 ท่านได้ตรัสว่า บรรดาสามีภรรยา บิดามารดา และบุตร ทุกคนต่างได้รับการเรียกร้องให้ค้นหาแสงสว่างแห่งความรอด ซึ่งเป็นคำตอบที่จะช่วยให้เราเป็นอิสระ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นคำเชิญอันอบอุ่นจะให้เราได้กลายเป็นนายอันสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป ของพระเป็นเจ้าโดยอาศัยความรัก ความรักฉันสามีภรณานั้นเป็นการอุทิศตัวที่บุคคลทั้งสองมอบให้แก่กันและกันทั้งกายและใจทั้งครบ

บุตร

บิดามารดาเป็นสองคนแรกที่จะถ่ายทอดความเชื่อ หลักคำสอนทางศาสนาให้กับบุตร โดยผ่านทางวาจาและการปฏิบัติเป็นแบบอย่าง

ความสัมพันธ์ทางศาสนาในครอบครัวจึงมีผลเป็นอย่างมากกับบุตร บุตรที่เติบโตมาโดยการได้รับการประกาศพระวรสาร ได้รับการอบรมด้านศีลธรรม ได้ดำเนินชีวิตคริสตชนตามแบบฉบับที่ดีหรือตามหลักคำสอนของบิดามารดาที่เป็นคริสตชนทั้งคู่หรือบิดามารดาที่ต่างฝ่ายต่างนับถือศาสนาของตน ย่อมเติบโตเป็นบุคคลที่มีหลักธรรมในการดำเนินชีวิตที่ดี มีความพร้อมที่จะได้รับการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ทั้งครบ เป็นบุคคลที่มีใจเปิดกว้าง ยอมรับในความเหมือนและความแตกต่างของศาสนา

แนวทางในการสร้างศาสนสัมพันธ์ใน ครอบครัว

1. คู่แต่งงาน ต้องเป็นผู้ได้รับการ
ประกาศพระวรสาร และเป็นผู้ประกาศ
พระวรสาร ให้แก่บุคคลในครอบครัว และ
บุคคลในสังคมรอบข้าง

2. คู่แต่งงาน ต้องดำเนินชีวิตตาม
ข้อความเชื่อ และหลักคำสอนทางศาสนา
ควรทบทวนหรือแบ่งปัน ข้อความเชื่อ และ
หลักคำสอนทางศาสนาแก่ตนเองหรือคู่
แต่งงานอยู่เสมอ

3. คู่แต่งงาน ต้องมีความรักและ
คอยดูแลให้ความรักแก่กันและกันตลอด
ระยะเวลาการใช้ชีวิตคู่ตามที่ได้ให้สัญญาแก่
กันและกันในวันเข้าพิธีแต่งงาน ทั้งคู่ต้องรัก
และให้เกียรติ เคารพกันและกัน เคารพใน
ตัวคู่แต่งงานและศาสนาที่คู่แต่งงานของ
ตนเองนับถือ ให้คิดและตระหนักไว้เสมอว่า
คู่แต่งงานที่ตนตัดสินใจเลือกด้วยใจเสรีเพื่อ
มาใช้ชีวิตร่วมกันนั้น เป็นผู้ซึ่งพระเจ้าทรงรัก
และประทานพระพรให้เช่นเดียวกับตัวเรา
และ ศาสนาเป็นสิ่งที่ดี ทุกศาสนาล้วนสอน
ให้คนเป็นคนดีทั้งนั้น

4. คู่แต่งงาน ต้องมีความสุข
จริงใจต่อกัน ไม่ยกตนข่มท่าน ไม่คอย
เปรียบเทียบหรือติเตียน ไม่ถือว่าตนเองดี
กว่า ศรัทธากว่าคู่แต่งงาน โดยเฉพาะหาก
เป็นคู่แต่งงานที่นับถือศาสนาต่างกันนั้น
ต้องไม่คิดว่า ศาสนาหรือศาสนิกของ

ตนเองดีกว่า ศักดิ์สิทธิ์กว่า ศาสนาหรือ
ศาสนิกของคู่แต่งงาน

5. คู่แต่งงาน ต้องคิดไตร่ตรองอย่าง
รอบคอบ คำนึงถึงเหตุและผลของคู่แต่งงาน
ในการคิดหรือการกระทำใดๆ ทั้งที่
สอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับความต้องการ
ของเรา เปิดตัวเองเพื่อพูดคุย รับรู้
ประสบการณ์ทางความคิดหรือประสบการณ์
ทางศาสนาของคู่แต่งงาน บนพื้นฐานของ
ความเท่าเทียมและเสมอภาคกัน รวมถึงการ
เปิดใจให้กว้าง ยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์
และความผิดบกพร่องในการดำเนินชีวิตทั้ง
ของตนเองและคู่แต่งงาน

6. คู่แต่งงาน ต้องดูแลอบรมบุตร
ด้วยความรัก ให้บุตรทราบถึงความสำคัญ
ของตน ในฐานะที่เป็นของขวัญจากพระเจ้า
ไม่ใช่เพียงบิดามารดาเท่านั้นที่ให้เขากำเนิด
มา หากแต่เป็นพระประสงค์และพระพรของ
พระเจ้าที่สร้างเขาให้เป็นภาพลักษณ์ของ
พระองค์ โดยผ่านทางบิดามารดาที่มีหน้าที่
ดูแลเลี้ยงดูและให้การศึกษาอบรม สอนให้
บุตรได้เจริญชีวิตตามพระพรพรทานและ
คำสอนของพระองค์ มีความเชื่อ ความรัก
และความไว้วางใจในพระองค์ ประพฤติปฏิบัติ
ตนตามหลักคำสอนของพระเจ้า พระ
ศาสนจักรคาทอลิก และคำสอนของบิดา
มารดา ด้วยจิตใจที่ร้อนรนที่จะประกาศ
พระวรสาร แบ่งปันข่าวดีแก่บุคคลรอบข้าง
ในขณะที่เป็นผู้พร้อมที่จะเปิดใจกว้างสำหรับ

การสร้างความสัมพันธ์อันดีทางศาสนา กับเพื่อนพี่น้องในสังคม

7. คู่แต่งงาน ควรสร้างสรรค์ความสัมพันธ์อันดีในครอบครัว เสริมสร้างจิตตารมณ์การดำเนินชีวิตตามคุณค่าพระวรสารเมื่อเกิดข้อจำกัด อุปสรรค หรือปัญหา ควรหาทางออกที่ดีร่วมกัน แยกแยะปัญหาแนวทางแก้ไขปัญหา และเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาก็เหมาะสมร่วมกันได้ โดยอาศัยหลักธรรมคำสอนของศาสนา

ในพระสมณสาส์น *Evangelii nuntiandi* (การประกาศพระวรสารในโลกปัจจุบัน) สมเด็จพระสันตะปาปาเปาโลที่ 6 ได้ทรงตรัสไว้ว่า ในงานแพร่ธรรมฆราวาส จำเป็นต้องเน้นถึงอิทธิพลของครอบครัวในการประกาศพระวรสารด้วย ...ครอบครัวต้องสำนึกถึงภาระหน้าที่นี้ สมาชิกทุกคนในครอบครัวจึงต้องประกาศพระวรสารและรับพระวรสารด้วย บิดามารดามีใช้เพียงสอนพระวรสารให้กับชีวิตของลูกเท่านั้น แต่ต้องรับการประกาศพระวรสารด้วย ครอบครัวจึงต้องทำตนเป็นผู้ประกาศพระวรสารไปสู่ครอบครัวอื่นๆ ด้วยเช่นเดียวกัน...

ในครอบครัวเล็ก ๆ บิดามารดาและบุตร จึงเป็นกลุ่มบุคคลสำคัญกลุ่มแรกๆ ที่ควรได้รับการประกาศพระวรสาร ได้รับการแบ่งปันข่าวดี หลักคำสอนต่างๆ ทั้งจากพระวรสาร พระสงฆ์นักบวช บุคคลในสังคมรอบข้าง และในระหว่างบิดามารดาและบุตรเอง และเป็นกลุ่มบุคคลสำคัญกลุ่มแรกๆที่จะเป็นผู้ประกาศพระวรสาร ได้แบ่งปันข่าวดีและเป็นผู้ดำเนินการสร้างศาสนสัมพันธ์กับบุคคล กลุ่มบุคคล หมู่คณะ ที่นับถือศาสนาอื่น เป็นเครื่องมือของพระศาสนจักรในการแพร่ธรรม เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจและการเพิ่มพูนที่ดีต่อกัน รับรู้คุณค่าที่มีในศาสนาของกันและกัน อันนำไปสู่ความดีสูงสุดและการสร้างภราดรภาพ สันติภาพในสังคมร่วมกัน

“ความเชื่อ เป็นพระพรที่ไม่มีผู้ใดสามารถเก็บไว้สำหรับตนเองแต่เพียงผู้เดียว แต่ต้องได้รับการแบ่งปันออกไป...” (สารวันอาทิตย์แพร่ธรรมสากล 2013)

สมเด็จพระสันตะปาปา ยอห์น ปอลที่ 2. พระสมณสาส์น *Evangelium Vitae* (ข่าวดีเรื่องชีวิตมนุษย์). สภาพระสังฆราชคาทอลิกแห่งประเทศไทย, ผู้แปล: กรุงเทพมหานคร, โรงพิมพ์อัสสัมชัญ, 2542.

_____. พระสมณสาส์นเตือนใจ *Familiaris Consortio* (ครอบครัวคริสตชนในโลกปัจจุบัน). คณะกรรมการส่งเสริมชีวิตครอบครัว, ผู้แปล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ, 2527.

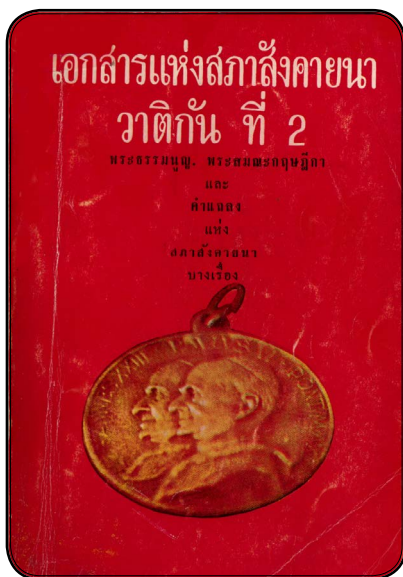
สมเด็จพระสันตะปาปา เปาโลที่ 6. พระสมณสาร *Evangelii nuntiandi* (การประกาศพระวรสารในโลกปัจจุบัน). 1975.

สมเด็จพระสันตะปาปา ฟรังซิส. พระสมณลิขิตเตือนใจ *Amoris Laetitia* (ความปิติยินดีแห่งความรัก). เซอร์มารี หลุยส์ พรฤกษ์งาม, บาทหลวง ดร.พิเชษฐ์ แสงเทียน, ผู้แปล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์อัสสัมชัญ, 2015.

_____. สารวันแพร่ธรรมสากล. 2013. อ้างถึงใน สมณองค์กรสนับสนุนงานแพร่ธรรมประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2560 สืบค้นได้จาก <http://www.pmst-hailand.com/main/history06/35>

แนะนำหนังสือ

บาทหลวง ผศ.สมชัย พิทยาพงศ์พร

ชื่อหนังสือ พระสมณกฤษฎีกา เรื่องคริสตศาสนิกสัมพันธ์
(Decree on Ecumenism; UNITATIS REDINTEGRATIO)
ผู้เขียน เอกสารของสภาสังคายนาวาติกันที่ 2
ผู้จัดพิมพ์ สื่อมวลชนคาทอลิกประเทศไทย
พิมพ์ครั้งแรก 21 พฤศจิกายน ค.ศ.1964

บาทหลวงสังกัดสังฆมณฑลจันทบุรี, อาจารย์สาขาวิชาเทววิทยา คณะศาสนศาสตร์ วิทยาลัยแสงธรรม

มนุษย์ผู้มีน้ำใจดีและแสวงหาความดี ได้มองดูสภาพการณ์ทางสังคมของโลก ปัจจุบันในศตวรรษที่ 20-21 ที่มีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ อย่างรวดเร็วและต่อเนื่อง ศาสนิกของศาสนาต่างๆ ก็เช่นกันได้มองดูสภาพการณ์ทางสังคม และมีการทบทวนนโยบายของตน เพื่อแสวงหาหนทางเสริมสร้างความเป็นหนึ่งเดียวของสังคมมนุษย์ในโลก พระศาสนจักรคาทอลิกได้จัดให้มีการประชุมสภาสังคายนาว่าติกันที่ 2 (ค.ศ.1962-1965) เพื่อมองดูสภาพการณ์ในโลก และมองดู “เครื่องหมายแห่งกาลเวลา” เพื่อพยายามหาคำตอบและหนทางจากจุดยืนทางศาสนาให้กับสังคมปัจจุบัน และเพื่อการเปลี่ยนแปลงและการฟื้นฟูพระศาสนจักรในทุกด้าน เพื่อจะมีชีวิตใหม่ที่สามารับใช้เพื่อนมนุษย์ในโลกปัจจุบัน ตามแบบอย่างของพระเยซูคริสตเจ้า เอกสารของพระสังคายนาว่าติกันที่ 2 มีจำนวน 16 ฉบับ พระสมณกฤษฎีกาเรื่อง คริสตศาสนิกสัมพันธ์ (Decree on Ecumenism) เป็นเอกสารฉบับหนึ่งของพระสังคายนาว่าติกันที่ 2 ซึ่งมีเนื้อหาโดยย่อ ดังนี้

1. คำนำ 1. การฟื้นฟูเอกภาพในหมู่คริสตชนทั้งหลาย ถือเป็นจุดประสงค์หลักประการหนึ่งของสภาสังคายนาว่าติกันที่ 2 พระคริสตเจ้าทรงตั้งพระศาสนจักรหนึ่งเดียว ความแตกแยกในหมู่คริสตชน

เป็นการขัดแย้งอย่างชัดเจนต่อพระประสงค์ของพระคริสตเจ้า เป็นที่สะดุดแก่โลก และเป็นอุปสรรคในการประกาศข่าวดี พระคริสตเจ้าทรงปลุกเร้าบรรดาคริสตชนให้ปรารถนาที่จะเข้ามารวมเป็นหนึ่งเดียวกัน จึงเกิดกระบวนการที่มุ่งสู่เอกภาพที่เรียกว่า “คริสตศาสนิกสัมพันธ์” (ecumenism) สภาสังคายนาปรารถนาอย่างยิ่งที่จะฟื้นฟูเอกภาพในหมู่ผู้เป็นศิษย์ของพระคริสตเจ้าขึ้นใหม่ จึงเสนอหนทางและวิธีการที่จะช่วยคริสตชนคาทอลิกให้สามารถทำให้การฟื้นฟูเอกภาพของคริสตชนเกิดขึ้นได้

บทที่ 1 หลักการของคาทอลิกเรื่อง คริสตศาสนิกสัมพันธ์

2. พระคริสตเจ้าทรงอธิษฐานภาวนาต่อพระบิดา “....เพื่อให้ทุกคนเป็นหนึ่งเดียวกัน ” (ยน 17:21) พระคริสตเจ้าทรงมอบหมายให้คณะอัครสาวก 12 องค์ มีภารกิจการสั่งสอน ปกครอง และทำห้ศักดิ์สิทธิ์ (มธ 28:18-20; ยน 20:21-23) พระองค์ทรงเลือกเปโตรจากอัครสาวก 12 องค์ พระองค์ทรงตั้งพระศาสนจักรของพระองค์ขึ้น โดยอาศัยเปโตรผู้นี้ พระองค์ยังทรงสัญญาว่าท่านว่าจะทรงมอบกุญแจอาณาจักรสวรรค์ให้ท่านด้วย (มธ 16:19; 18:18) ภายใต้การทรงนำของพระจิตเจ้า พระคริสตเจ้าทรงตั้งพระทัยให้ประชากรของพระองค์ทวีขึ้น และทรงทำให้เป็นหนึ่งเดียวกันอย่างสมบูรณ์ (อฟ 2:17-

18; มก 16:15) ธรรมล้ำลึกแห่งเอกภาพของพระศาสนจักร มีแบบฉบับและมีบ่อเกิดในเอกภาพของพระตรีเอกภาพ คือพระบิดาและพระบุตร ในพระจิต ทรงเป็นพระเจ้าหนึ่งเดียว

3. นับแต่สมัยเริ่มแรกของพระศาสนจักร ก็มีการแตกแยกเกิดขึ้น (1 คร 11:18-18; กท 1:6-9; 1 ยน 2:18-19) ในศตวรรษต่อๆ มา มีการแตกแยกมากขึ้น ชุมชนคริสตชนใหญ่ได้แยกตัวออกจากการร่วมสัมพันธ์กับพระศาสนจักรคาทอลิก หลายกรณีทั้งสองฝ่ายสมควรถูกตำหนิ แต่ลูกหลานที่กำเนิดและเติบโตในชุมชนเหล่านี้ไม่ควรถูกกล่าวหาว่าเกี่ยวข้องกับการแตกแยกนี้ ฉะนั้น ผู้เชื่อในพระคริสต์และได้รับศีลล้างบาปก็อยู่ในความสัมพันธ์กับพระศาสนจักรคาทอลิก แม้ความสัมพันธ์นั้นจะไม่สมบูรณ์ แม้ยังมีอุปสรรคต่างๆ แต่ผู้ได้รับศีลล้างบาปได้รับความชอบธรรมโดยความเชื่อ ย่อมเป็นสมาชิกแห่งพระกายของพระคริสต์เจ้า และมีสิทธิ์ได้ชื่อว่าคริสตชน และคริสตชนคาทอลิกก็ยอมรับเขาเป็นพี่น้องด้วย

นอกจากนั้น องค์ประกอบโดดเด่นบางอย่างและของประทานหลากหลาย ที่รวมกันสร้างสรรค์ชีวิตให้แก่พระศาสนจักรสามารถมีอยู่นอกขอบเขตที่มองเห็นได้ของพระศาสนจักรคาทอลิก อันได้แก่พระวาจาของพระเจ้าที่ถูกบันทึกไว้ ชีวิตแห่งพระ

หรรษทาน ความเชื่อ ความหวังและความรัก พร้อมด้วยพระพรชีวิตภายในของพระจิตเจ้า และปัจจัยอื่นๆ ที่มองเห็นได้ ซึ่งมาจากพระคริสต์และนำไปสู่พระคริสต์ล้วนเป็นลัทธิของคริสตศาสนจักรหนึ่งเดียวของพระคริสต์ทั้งสิ้น บรรดาเพื่อนพี่น้องที่แยกตัวไปจากเราประกอบพิธีกรรมสามารถก่อเกิดชีวิตแห่งพระหรรษทาน ในแบบที่แตกต่างกันตามสภาวะของแต่ละคริสตจักรหรือชุมชนคริสตจักรนั้นๆ พระจิตของพระคริสต์เจ้า ทรงนำคริสตจักรเหล่านั้นเป็นเครื่องมือแห่งความรอด ซึ่งได้รับประสิทธิผลของตนจากพระหรรษทานและความจริงสมบูรณ์ที่พระคริสต์เจ้าทรงมอบหมายไว้กับคริสตจักรนั้น

ถึงกระนั้น เพื่อนพี่น้องของเราที่แยกออกไปเหล่านั้น ไม่ว่าจะคำนึงในแง่ปัจเจกบุคคล หรือในแง่ชุมชนคริสตจักรและคริสตจักรก็ตาม ก็มิได้รับพระพรแห่งเอกภาพนั้นที่พระคริสต์เจ้าทรงปรารถนาประทานแก่ผู้เกิดใหม่โดยทางพระองค์ให้เป็นกายเดียวกันและเข้าสู่ชีวิตใหม่กับพระองค์ เพราะโดยทางพระศาสนจักรคาทอลิกของพระคริสต์เจ้าเท่านั้น พวกเขาจะได้รับประโยชน์เต็มที่จากเครื่องมือแห่งความรอดนี้ เราเชื่อว่าองค์พระผู้เป็นเจ้าของเราทรงมอบหมายพระพรทุกประการแห่งพันธสัญญาใหม่ให้แก่คณะอัครสาวกเท่านั้น ซึ่งมีเปโตรเป็นหัวหน้าเพื่อสร้างพระกายของพระคริสต์เจ้าขึ้นมาบนโลก

โดยประชากรของพระเจ้าทุกคนต้องเข้ามา
รวมเป็นหนึ่งเดียวกับพระกายนี้ แม้สมาชิก
ของประชากรของพระเจ้ายังก่บาปก็ตาม
แต่ประชากรนี้ยังเติบโตขึ้นเสมอในพระคริสต์
เจ้า จนกว่าประชากรนี้จะบรรลุถึงสิริรุ่งโรจน์
นิรันดร์ในนครเยรูซาเล็มสวรรค์

4. สมาพันธคายนานี้ขอกระตุ้นเตือน
คริสตชนคาทอลิกทุกคนให้รับรู้เครื่องหมาย
แห่งกาลเวลา และให้มีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน
และชาญฉลาดในงานคริสตศาสนิกสัมพันธ์
หลีกเลี่ยงการใช้คำพูด การตัดสิน และการกระทำใดๆ
ซึ่งมิได้บ่งบอกสภาวะของ
เพื่อนพี่น้องของเราที่แยกออกไป ด้วยความ
จริงและความเป็นธรรม อันมีผลทำให้ความ
สัมพันธ์กับพวกเขาอยู่ยากยิ่งขึ้น จากนั้น
มี “การเสวนากัน” ระหว่างผู้มีความรู้ความ
เชี่ยวชาญจากคริสตจักรต่างๆ เพื่อช่วย
เตรียมพวกเขาให้ร่วมมือกันทำหน้าที่ต่างๆ
เพื่อความดีส่วนรวมของมวลมนุษยชาติ ตามที่
มโนธรรมของคริสตชนเรียกร้อง และหากที่
ใดทำได้ ก็ให้มีการอธิษฐานภาวนาร่วมกัน
ด้วย สุดท้าย ทุกคนต้องสำรวจตรวจสอบ
ความเชื่อตรงของตนต่อพระประสงค์ของ
พระคริสต์เจ้าสำหรับคริสตจักร แล้วลงมือ
กระทำภารกิจปรับปรุงฟื้นฟูทุกสิ่งอย่าง
จริงจัง

สำหรับคริสตชนคาทอลิกลงมือกระทำ
การต่างๆ ควรได้รับการชี้แนะอย่าง
เอาใจใส่จากพระสังฆราชของตน เพื่อพวก

เขาจะช่วยส่งเสริมความยุติธรรมและความ
จริง ความสามัคคีและการร่วมมือกันทำงาน
รวมทั้งมีจิตตารมณ์ความรักกันฉันพี่น้องและ
ความเป็นหนึ่งเดียวกันด้วย ค่อยๆ เอาชนะ
อุปสรรคขัดขวางความสัมพันธ์สมบูรณ์ของ
พระศาสนจักรอย่างเป็นขั้นเป็นตอน เป็น
หนทางไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งพระ
คริสต์เจ้าประทานให้แก่พระศาสนจักรของ
พระองค์นับแต่แรกเริ่มแล้ว เราเชื่อว่าความ
เป็นหนึ่งเดียวอยู่ในเนื้อแท้ของพระศาสนจักร
คาทอลิก เป็นสิ่งที่พระศาสนจักรคาทอลิก
ไม่อาจสูญเสียไปได้

ในการทำงานของคริสตชนคาทอลิก
เพื่อคริสตศาสนิกสัมพันธ์ ต้องให้ความ
สนใจต่อเพื่อนพี่น้องผู้แยกออกไปนั้นจริงๆ
โดยอธิษฐานภาวนาเพื่อพวกเขา บอกให้
พวกเขาทราบเรื่องราวเกี่ยวกับคริสตจักร
และเริ่มเป็นคนผูกมิตรกับพวกเขา ก่อน และ
หน้าที่ประการแรกคือ การเอาใจใส่ประเมิน
อย่างซื่อสัตย์ว่าสิ่งใดจำเป็นต้องทำ หรือ
ต้องปรับปรุงฟื้นฟู ภายในบ้านของพระ
ศาสนจักรคาทอลิกเอง ทั้งนี้เพื่อชีวิตของ
พระศาสนจักรจะได้เป็นสักขีพยานอย่าง
ชัดเจนและซื่อสัตย์ต่อคำสั่งสอนของพระ
คริสต์เจ้า

แม้พระศาสนจักรคาทอลิกได้รับมอบ
ความจริงที่พระเจ้าทรงเผยแสดง รวมทั้ง
เครื่องมือแห่งความรอดทั้งหมดก็ตาม แต่
สมาชิกของพระศาสนจักรหาได้เจริญชีวิต

ตามพระพรเหล่านั้นด้วยใจเร้าร้อนเท่าที่ควร ไม่ ฉะนั้น คริสตชนคาทอลิกทุกคนจึงต้อง มุ่งเพื่อเป็นคริสตชนสมบูรณ์ (รม 12:1-2) แต่ละคนต้องทำหน้าที่ของตน เพื่อพระ ศาสนจักรจะได้รับการชำระให้บริสุทธิ์ยิ่งขึ้น และฟื้นฟูใหม่ทุกวัน จนถึงวันที่พระคริสต เจ้าจะทรงพบพระศาสนจักรนี้รุ่งโรจน์ ปราศจากตำหนิ และมลทินรื้อรอยใดๆ (อฟ 5:27)

ทุกคนในพระศาสนจักรต้องรักษา เอกภาพในเรื่องสำคัญๆ ไว้ ขอให้ทุกคนใช้ เสรีภาพให้เหมาะสมกับพระพรที่ตนได้รับ ทั้งเรื่องรูปแบบหลากหลายของชีวิตจิต และ ระเบียบวินัย ในเรื่องจารีตพิธีกรรมที่แตก ต่างกัน และแม้กระทั่งในเรื่องการศึกษา หาความรู้ด้านเทววิทยาถึงความจริงที่ พระเจ้าทรงเผยแสดงด้วย อีกประการหนึ่ง คริสตชนคาทอลิกต้องยินดียอมรับและชื่นชม กับพระพรพิเศษแบบคริสตชนที่มาจากมรดก ร่วมกันของเรา ซึ่งพบในหมู่คณะเพื่อนพื้ น้องที่แยกไปเหล่านั้น

บทที่ 2 การทำงานคริสตศาสนิก สัมพันธ์

5. พระศาสนจักรทั้งหมด ทั้ง สัตบุรุษและผู้อภิบาลทุกคน ต้องให้ความ เอาใจใส่กับงานคริสตศาสนิกสัมพันธ์ เพื่อ การบรรลุถึงความสนิทสัมพันธ์เป็นหนึ่งเดียว

6. พระคริสตเจ้าทรงเรียกพระ ศาสนจักรให้ปฏิรูปฟื้นฟูตนเองอย่างต่อเนื่อง

ด้วยความซื่อสัตย์มั่นคงต่อกระแสเรียกของ พระศาสนจักรที่กำลังเดินทางในโลกนี้ พระ ศาสนจักรเป็นสถาบันอันประกอบด้วยมนุษย์ ชายหญิงบนโลกนี้ ดังนั้น ถ้าในบางเวลา และสถานที่เกิดข้อบกพร่องในเรื่องความ ประพฤติด้านศีลธรรม หรือระเบียบวินัย หรือแม้กระทั่งในวิถีทางที่คำสอนของพระ ศาสนจักรถูกเรียบเรียงขึ้น โดยเฉพาะเรื่อง ข้อความเชื่อ ข้อบกพร่องต่างๆ เหล่านี้ควร ได้รับการจัดการแก้ไขให้ถูกต้องในเวลาอัน เหมาะสม

ฉะนั้น การปฏิรูปฟื้นฟูพระศาสน จักรจึงมีความสำคัญต่องานคริสตศาสนจักร การปฏิรูปฟื้นฟูเรื่องพระคัมภีร์และพิธีกรรม งานเทศน์สอนพระวาจาของพระเจ้าและงาน คำสอน งานแพร่ธรรมของฆราวาส ชีวิต นักบวชรูปแบบใหม่ๆ ชีวิตจิตของผู้แต่งงาน มีครอบครัว คำสอนด้านสังคม และ กิจกรรมด้านสังคมของพระศาสนจักร ทุก สิ่งเหล่านี้เป็นเสมือนตรายีนยันและ เครื่องหมายบ่งถึงความเจริญก้าวหน้าของงาน คริสตศาสนจักรสัมพันธ์ต่อไปในอนาคต

7. หากไม่มีการเปลี่ยนแปลงหัวใจ ย่อมไม่มีคริสตศาสนิกสัมพันธ์ เพราะความ ปราศจากเอกภาพจะเกิดขึ้นและพัฒนา ก้าวหน้าอย่างสมบูรณ์ได้โดยการปฏิรูป ภายในจิตใจของตน (อฟ 4:23) ดังนั้น เราต้องอธิษฐานภาวนาขอพระเจ้าโปรด ประทานพระพรพรทานเพื่อเราจะได้ปฏิเสธ

ตนเอง มีใจสุภาพถ่อมตนอ่อนโยนในการรับใช้ผู้อื่น อีกทั้งมีทัศนคติใจกว้าง เป็นพี่น้องกับทุกคน นักบุญเปาโลกล่าวไว้ว่า “ข้าพเจ้าผู้ถูกจองจำเพราะองค์พระผู้เป็นเจ้า วอนขอท่านทั้งหลายให้ดำเนินชีวิตสมกับการที่ท่านได้รับเรียก จงถ่อมตนอยู่เสมอ จงมีความอ่อนโยนพากเพียร อดทนต่อกันด้วยความรัก พยายามรักษาเอกภาพแห่งพระจิตเจ้าด้วยสายสัมพันธ์แห่งสันติ” (อฟ 4:1-3) คริสตชนทุกคนควรระลึกว่า ยิ่งเขาพยายามดำเนินชีวิตตามพระวรสารมากเท่าไร เขาก็ยิ่งช่วยเสริมสร้างเอกภาพของคริสตชนมากเท่านั้น

8. การเปลี่ยนแปลงจิตใจ การดำเนินชีวิตศักดิ์สิทธิ์ รวมทั้งการอธิษฐานภาวนา ทั้งแบบสาธารณะและแบบส่วนตัว เพื่อเอกภาพของคริสตศาสนจักร ถือเป็นจิตวิญญาณของกระบวนการทั้งหมดเพื่อคริสตศาสนิกสัมพันธ์ จึงได้ชื่อว่าเป็น “คริสตศาสนิกสัมพันธ์ด้านชีวิตจิต”

ในงานชุมนุมคริสตศาสนิกสัมพันธ์ อนุญาตและปรารภกันอย่างยิ่งให้คริสตชนคาทอลิกอธิษฐานภาวนาร่วมกันกับเพื่อนพี่น้องของเราที่แยกออกไป เพื่อเอกภาพและเป็นการแสดงออกถึงสายสัมพันธ์ที่มีต่อกัน “เพราะว่า ที่ใดมีสองหรือสามคน ชุมนุมกันในนามของเรา เราอยู่ที่นั่นในหมู่พวกเขา” (มธ 18:20)

ถึงกระนั้น ต้องไม่ถือว่าการประกอบพิธีการระงับร่วมกัน (Communicatio in Sacris) เป็นเครื่องมือที่นำมาใช้เพื่อฟื้นฟูเอกภาพในหมู่คริสตชน โดยมีได้ไตร่ตรองให้รอบคอบเสียก่อน มีหลักเกณฑ์สำคัญสองประการสำหรับเรื่องการประกอบพิธีการระงับร่วมกัน ประการแรกคือ การเป็นสักขีพยานถึงเอกภาพของพระศาสนจักร ประการที่สองคือ การมีส่วนร่วมในเครื่องมือแห่งพระพรพรทาน พระสังฆราชท้องถิ่นผู้มีอำนาจตัดสินใจ หากมิได้มีกำหนดไว้โดยสภาพระสังฆราช หรือโดยสันตะสำนัก

9. เราจำเป็นต้องเรียนรู้ความนึกคิดของเพื่อนคริสตชนที่แยกออกไป โดยต้องศึกษาเรื่องข้อคำสอน ประวัติศาสตร์ ชีวิตจิต และชีวิตพิธีกรรม จิตวิทยาด้านศาสนา และพื้นฐานโดยทั่วไปของพวกเขา มีการประชุมพบปะกันของทั้งสองฝ่าย เพื่อพูดคุยอภิปรายถึงปัญหาด้านเทววิทยา ให้แต่ละฝ่ายปฏิบัติต่อกัน บนฐานเท่าเทียมกัน ผู้เข้าร่วมประชุมพบปะกันนั้นมิบุคคลผู้เชี่ยวชาญมีความรู้จริงอยู่ด้วย การเสวนานี้จะช่วยให้เราเข้าใจกันและกันได้ดียิ่งขึ้น

10. เทววิทยาและวิชาความรู้สาขาอื่นๆ ด้านประวัติศาสตร์ ต้องสอนโดยคำนึงถึงมุมมองด้านคริสตศาสนิกสัมพันธ์ และสอดคล้องตามข้อเท็จจริงมากที่สุด เป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ผู้ที่จะเป็นศิษยาภิบาลและพระสงฆ์ในอนาคต จะต้องศึกษาเทววิทยา

แบบคริสตศาสนิกสัมพันธ์ มิใช่แบบถกเถียงโต้แย้งกัน ยิ่งกว่านั้น คริสตชนคาทอลิกที่ทำงานธรรมทูตในเขตพื้นที่บริเวณเดียวกับคริสตชนอื่นๆ ก็ควรรู้ถึงปัญหาและประโยชน์ต่างๆ ที่ได้รับ ในการทำงานแพร่ธรรมยุคนี้ ซึ่งมาจากกระบวนการเพื่อคริสตศาสนิกสัมพันธ์

11. วิธีทางและวิธีการชี้แจงอธิบายความเชื่อคาทอลิก ไม่ควรเป็นอุปสรรคต่อการเสวนากับเพื่อนพี่น้องคริสตชนอื่นๆ แน่نون เป็นสิ่งสำคัญยิ่งว่า ข้อความเชื่อต้องได้รับการนำเสนออย่างครบถ้วน ไม่มีสิ่งใดแปลกแยกไปจากจิตตารมณ์แห่งคริสตศาสนิกสัมพันธ์ได้เท่าการแสวงหาเจียบบนหนึ่งเดียว ซึ่งทำให้ข้อคำสอนคาทอลิกสูญเสียความบริสุทธิ์ และทำให้ความหมายแท้ของข้อคำสอนขาดความชัดเจน ความเชื่อคาทอลิกต้องได้รับการชี้แจงและอธิบายให้ถูกต้องลึกซึ้ง ด้วยการใช้อภัยคำที่เพื่อนพี่น้องคริสตชนสามารถเข้าใจได้ ควรระลึกเสมอว่ามี “ลำดับขั้นของความจริง” อยู่ในข้อคำสอนของคาทอลิกด้วย เพราะว่าความจริงเหล่านั้นแตกต่างกันไปตามส่วนที่สัมพันธ์กับความเชื่อพื้นฐานของคริสตชน ฉะนั้น การเทียบเคียงกันอย่างพี่น้องเช่นนี้ย่อมเป็นหนทางให้ทุกคนเข้าใจอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้นถึงความไพบูลย์อันสุดจะหยั่งรู้ได้ของพระเจ้า และนำเสนอได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น (อฟ 3:8)

12. ในปัจจุบัน เมื่อความร่วมมือกันด้านสังคมในเรื่องต่างๆ แพร่ไป ทุกคนได้รับเรียกให้มาทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะคริสตชนศิษย์พระคริสตเจ้า ควรร่วมมือเป็นหนึ่งในารรับใช้ผู้อื่น ความร่วมมือกันนี้ได้เริ่มมีขึ้นแล้วในหลายประเทศ และควรพัฒนาให้มากยิ่งขึ้น เช่น เรื่องการให้คุณค่าศักดิ์ศรีของมนุษย์ การเสริมสร้างสันติสุข โดยนำหลักพระวรสารไปใช้ในชีวิตทางสังคม ความเจริญก้าวหน้าทางศิลปะและวิทยาการต่างๆ ตามจิตตารมณ์แบบคริสต์ หรือเรื่องการหาวิธีแก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อลดความทุกข์ยากของเพื่อนมนุษย์ในยุคปัจจุบัน อาทิ ความหิว และภัยพิบัติทางธรรมชาติต่างๆ การไม่รู้หนังสือ ความยากจน การขาดแคลนที่อยู่อาศัย และการแบ่งปันทรัพยากรที่ไม่เท่าเทียมกัน เป็นต้น ความร่วมมือนี้ทำให้รู้จักกันและชื่นชมซึ่งกันและกันมากขึ้น และสามารถนำไปสู่เอกภาพในหมู่คริสตชนได้

บทที่ 3 บรรดาคริสตจักร และชุมชนคริสตจักรต่างๆ ที่แยกไปจากสันตะสำนักแห่งโรม

13. เราให้ความสนใจการแตกแยกสำคัญสองครั้ง ที่ส่งผลกระทบเอกภาพคริสตชน

ครั้งแรกๆ เกิดขึ้นทางตะวันออก เมื่อการขัดแย้งด้านข้อความเชื่อของสภาสังคายนาเอเฟซัสและสภาสังคายนาแคลเซดอน

และต่อมาคริสตศาสนิกสัมพันธ์ระหว่าง คริสตจักรของบรรดาปีตาจารย์ทางตะวันออก กับสันตะสำนักแห่งโรมได้รับผลกระทบมากมีการแยกจากกัน

ครั้งที่สองเกิดขึ้นในอีกสี่ศตวรรษต่อมา ทางตะวันตก จากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เรียกว่า “การปฏิรูป” ส่งผลคือชุมชนคริสต ศาสนจักรมากมายทั้งระดับชาติหรือระดับ นิการ แยกตัวออกจากสันตะสำนักแห่งโรม คริสตจักรที่ยังคงมีธรรมประเพณีและ โครงสร้างของแบบคาทอลิกอยู่ คือคริสต จักรแองกลิกัน ซึ่งถือว่าอยู่ในฐานะพิเศษ สภาสังคายนาได้ลดทอนความสำคัญเรื่อง ความแตกต่างกันระหว่างชุมชนคริสตจักร ต่างๆ อีกทั้งมิได้มองข้ามสายสัมพันธ์ที่มี อยู่ในชุมชนเหล่านี้แม้แตกแยกกันก็ตาม ดัง นั้น สภาสังคายนาจึงนำเสนอข้อพิจารณา ต่อไปนี้ เพื่อการทำงานคริสตศาสนิก สัมพันธ์ด้วยความรอบคอบดังนี้

1 ข้อพิจารณาพิเศษเรื่องคริสตจักร ตะวันออก

14. เป็นเวลานานหลายศตวรรษที่ คริสตจักรตะวันออก และคริสตจักรตะวัน ตก ต่างเดินทางตามทางของตน แม้จะเชื่อมโยงสัมพันธ์กันในความเชื่อและชีวิตศัล คัดดีลัทธิก็ตาม สภาสังคายนาเตือนให้ ระลึกว่า ในทางตะวันออก มีคริสตจักร เฉพาะหรือคริสตจักรท้องถิ่นเกิดขึ้นมากมาย ในลำดับแรกคือคริสตจักรของบรรดา ปีตาจารย์ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยที่ภาคภูมิใจว่า

ต้นกำเนิดของพวกเขาเกิดจากบรรดาอัคร สาวก และต้องไม่ลืมว่าตั้งแต่แรกเริ่มแล้ว บรรดาคริสตจักรตะวันออกมีคลังสมบัติ ซึ่งคริสตจักรตะวันตกนำมาใช้ประโยชน์ มากมาย เช่น การประกอบพิธีกรรม ธรรมประเพณีด้านชีวิตจิต และกฎหมาย คำสอนของสภาสังคายนาต่างๆ ที่จัดใน ตะวันออก ได้ให้คำนิยามข้อความเชื่อ พื้นฐานสำคัญๆ ของคริสตชน อาทิ ข้อความเชื่อเรื่องพระตรีเอกภาพ เรื่องพระ วจนาตถ์ของพระเจ้าทรงรับสภาพมนุษย์จาก พระนางพรหมจารีมารีย์ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม มรดกที่บรรดาอัคร สาวกมอบสืบต่อมานั้น คริสตชนได้รับไว้ใน รูปแบบและลักษณะที่แตกต่างกัน มีการ อธิบายความเชื่อที่แตกต่าง ด้วยเหตุผลเหล่านี้ นอกเหนือจากสาเหตุจากภายนอก ก็ยัง มีการขาดความรัก และความเข้าใจอันดีต่อกัน ที่ก่อให้เกิดการแตกแยกมากขึ้นสภา สังคายนาจึงใคร่กระตุ้นเตือนทุกคน โดยเฉพาะผู้ตั้งใจอุทิศตนทำงานฟื้นฟูความ สัมพันธ์สมบูรณ์ให้กลับคืนมาใหม่

15. ทุกคนทราบดีว่าคริสตชนของ คริสตจักรตะวันออก ร่วมฉลองพิธีกรรม คักดีลัทธิด้วยความรัก โดยเฉพาะพิธีบูชา ขอบพระคุณ ซึ่งเป็นบ่อเกิดชีวิตของคริสต จักร ทำให้คริสตจักรได้รับการเสริมสร้างให้ เติบโตมากยิ่งขึ้น และทำให้ความสัมพันธ์ซึ่ง กันและกันของพวกเขาเป็นที่ปรากฏแจ้ง

ในพิธีกรรมนี้ บรรดาคริสตชนของ คริสตจักรตะวันออก แสดงความเคารพ นับถืออย่างสูง โดยทางบทเพลงสรรเสริญ แต่พระนางมารีย์ผู้เป็นพรหมจารีเสมอ และ บรรดาผู้ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปีศาจารย ของคริสตจักรสากลด้วย แม้คริสตจักรตะวันออกเหล่านี้ได้แยกจากเรา แต่คริสตจักร เหล่านี้ก็ยังมีศีลศักดิ์สิทธิ์แท้ และโดยการ สืบเนื่องจากคณะอัครสาวก ยังมีสังฆภาพ และพิธีบูชาขอบพระคุณอยู่ ดังนั้น ใน สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และได้รับอนุมัติ จากผู้มีอำนาจของคริสตจักร สมควร สนับสนุนให้ประกอบพิธีถวายคารวะกิจร่วมกันด้วย

ยิ่งกว่านั้น ในคริสตจักรตะวันออกมี ธรรมประเพณีชีวิตจิตที่มั่งคั่ง ซึ่งแสดงออก อย่างชัดเจนทางชีวิตการบำเพ็ญพรต ตั้งแต่ ยุครุ่งเรืองของบรรดาปีศาจารย ต่อมาชีวิต บำเพ็ญพรตนี้ก็เผยแผ่สู่โลกตะวันตก เป็น บ่อเกิดชีวิตบำเพ็ญพรตในคริสตจักรละติน และให้พลังเข้มแข็งแก่ชีวิตคริสตชน สภา สังคายนาจึงขอเสนอให้คริสตชนคาทอลิก เรียนรู้จิตภาวนาการพิศเพ่งพระเจ้า คริสต ชนคาทอลิกทุกคนควรรับรู้ เคารพให้เกียรติ สงวนรักษา และทะนุถนอมมรดกอันมั่งคั่ง ด้านพิธีกรรมและด้านชีวิตจิตของคริสตจักร ตะวันออกไว้ และเสริมสร้างความปรองดอง กันระหว่างคริสตชนตะวันออกและคริสตชน ตะวันตก

16. สภาสังคายนาต้องการจัดข้อ สงสัยทั้งหลาย จึงขอประกาศอย่างสง่าว่า บรรดาคริสตจักรตะวันออกตระหนักถึง เอกภาพที่จำเป็นต้องมีอยู่ของคริสตจักร เหล่านี้ พวกเขามีอำนาจปกครองตนเอง ตามกฎวินัยที่เป็นของตนเองโดยเฉพาะ เพราะกฎวินัยเหล่านั้นเหมาะสมกับคุณ ลักษณะคริสตชนของคริสตจักรเหล่านั้น และเป็นประโยชน์ต่อความดีฝ่ายวิญญาณ ของพวกเขา

17. เรื่องความแตกต่างหลากหลาย ในการใช้ถ้อยคำทางเทววิทยาอธิบายข้อ คำสอนเรื่องการเผยความจริงของพระเจ้า คริสตจักรตะวันออกและคริสตจักรตะวันตก ใช้วิธีการที่แตกต่างกัน คำอธิบายทาง เทววิทยาต่างๆ ต้องถือว่าช่วยเสริมเติมเต็ม ให้แก่กันและกันมากกว่าจะขัดแย้งกัน ส่วน เรื่องประเพณีเทววิทยาของคริสตจักรตะวันออกนั้น เรายอมรับอย่างน่าชื่นชมว่าธรรม ประเพณีเหล่านั้นมีรากฝังลึกอยู่ในพระคัมภีร์ สภาสังคายนาขอประกาศว่ามรดกด้านชีวิต จิต พิธีกรรม กฎวินัย และเทววิทยาใน ธรรมประเพณีหลากหลายเหล่านั้น เป็น มรดกร่วมกันของคริสตจักรที่สากลและสืบ จากอัครสาวก

18. สภาสังคายนาขอกล่าวยืนยัน ตามคำแถลงของสภาสังคายนาครั้งก่อนๆ ว่า เพื่อฟื้นฟูหรือธำรงไว้ซึ่งเอกภาพ และความสัมพันธ์กันก็จำเป็นอย่างยิ่งที่ “ต้องไม่

บังคับให้ท่านแบกภาระอื่นอีก นอกจากสิ่งที่จำเป็น” (กจ 15:28) สภาสังคายนาปรารถนาให้คริสตชนทุกคนพยายามทำทุกอย่างเพื่อให้เอกภาพนี้ค่อยๆ เป็นจริงเป็นขั้นตอน ด้วยการอธิษฐานภาวนา และด้วยการเสวนากันฉันพี่น้องถึงเรื่องข้อคำสอนต่างๆ และร่วมแก้ปัญหาสำคัญเร่งด่วนด้านงานอภิบาลในยุคของเรา ให้พัฒนาความสัมพันธ์การร่วมมือกันฉันมิตรมากยิ่งขึ้น ด้วยจิตตารมณ์ความรัก

II. คริสตจักรและชุมชนคริสตจักรต่างๆ ในโลกตะวันตก

19. ในยุคที่ผ่านมาชุมชนคริสตจักรต่างๆ แยกตัวจากสันตะสำนักแห่งโรม ถึงกระนั้น ชุมชนคริสตจักรเหล่านั้นยังคงไว้ซึ่งความผูกพันใกล้ชิดเป็นพิเศษกับพระศาสนจักรคาทอลิกเรื่อยมาตลอดหลายศตวรรษ โดยที่ศาสนาคริสต์โดยรวมทั้งหมดเจริญชีวิตร่วมกันในคริสตศาสนิกสัมพันธ์นี้

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากคริสตจักรและชุมชนคริสตจักรเหล่านี้แตกต่างจากเราพอสมควรทีเดียว และยังแตกต่างหลากหลายจากกันและกันเองด้วย ทั้งนี้เพราะมีต้นกำเนิด และการสอนแตกต่างกันเรื่องชีวิตจิต ฉะนั้น จึงเป็นการยากยิ่งที่จะพยายามชี้แจงอธิบายให้รู้ถึงชุมชนคริสตจักรเหล่านั้นได้ดีพอ เราเองไม่มีเจตนาทำเช่นนั้น ณ ที่นี้

เราหวังว่าความตระหนักในเรื่องคริสตศาสนิกสัมพันธ์ และการเคารพยกย่องซึ่งกันและกัน น่าจะเพิ่มพูนมากขึ้นเรื่อยๆ อย่างไรก็ตาม เราต้องยอมรับด้วยว่าในคริสตจักรและชุมชนคริสตจักรเหล่านั้น มีข้อแตกต่างสำคัญๆ จากพระศาสนจักรคาทอลิก มิใช่เพียงเรื่องคุณลักษณะด้านประวัติศาสตร์ สังคม จิตวิทยาและวัฒนธรรมเท่านั้น แต่แตกต่างกันโดยเฉพาะในเรื่องการอธิบายถึงการเผยความจริงของพระเจ้า เพื่อให้การเสวนาคริสตศาสนจักรสัมพันธ์กระทำได้ง่ายขึ้น แม้จะมีข้อแตกต่างก็ตาม เราจึงใคร่ขอกำหนดข้อพิจารณาบางประการ ซึ่งสามารถและควรทำหน้าที่เป็นพื้นฐาน และช่วยกระตุ้นให้เกิดการเสวนาดังนี้

20. ก่อนอื่น เราคิดถึงบรรดาคริสตชนที่ประกาศยืนยันความเชื่ออย่างเปิดเผยว่า พระเยซูคริสต์ทรงเป็นพระเจ้าและองค์พระผู้เป็นเจ้า พระองค์ทรงเป็นคนกลางผู้เดียวระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์ เพื่อพระสิริรุ่งโรจน์ของพระเจ้าหนึ่งเดียว พระบิดาพระบุตร และพระจิต เราตระหนักดีว่าอันที่จริงมีข้อแตกต่างหลากหลายจากข้อคำสอนของพระศาสนจักรคาทอลิกในเรื่องพระคริสตเจ้า พระวจนาตถ์ผู้ทรงรับสภาพมนุษย์ เรื่องการไถ่กู้มนุษย์ เรื่องกรรมล้าลึกของพระศาสนจักรและการทำหน้าที่ศาสนบริการของพระศาสนจักร รวมทั้งเรื่อง

บทบาทของพระนางมารีย์ในแผนการแห่งความรอดด้วย แต่เรารู้สึกยินดียิ่งที่เห็นว่าเพื่อนพี่น้องคริสตชนของเราที่แยกไปนั้นมองพระคริสตเจ้าเป็นบ่อเกิดและศูนย์กลางแห่งเอกภาพของคริสตจักร การที่พวกเขาปรารถนารวมเป็นหนึ่งเดียวกับพระคริสตเจ้าเป็นแรงบันดาลใจให้พวกเขาแสวงหาความใกล้ชิดเป็นหนึ่งเดียวกันยิ่งขึ้นเสมอ และเป็นหลักชีพยานแห่งความเชื่อของพวกเขาท่ามกลางประชาชาติทั้งหลายในโลกด้วย

21. การที่เพื่อนพี่น้องของเราเหล่านั้นมีความเคารพรักพระคัมภีร์ ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นเสมือนการแสดงความรักและเลื่อมใสศรัทธาต่อพระคัมภีร์นั้น ช่วยนำพวกเขาให้ศึกษารำพึงพระคัมภีร์อยู่เสมอ เพราะ “ชาวดีนี้คืออานุภาพของ พระเจ้า ซึ่งนำความรอดพ้นให้แก่ทุกคนที่มีความเชื่อ ให้แก่ชาวยิวก่อน และให้แก่คนต่างชาติด้วยเช่นกัน” (รม 1:16)

ขณะที่เรียกหาพระจิตเจ้า พวกเขา กำลังแสวงหาพระเจ้าในพระคัมภีร์ อย่างเช่นที่พระองค์ตรัสกับพวกเขาในพระคริสตเจ้า บรรดาประกาศกกล่าวถึงพระองค์ไว้ล่วงหน้าแล้ว พระองค์ทรงเป็นพระวจนาตถ์ของพระเจ้าผู้มารับสภาพมนุษย์เพื่อเราทุกคน พวกเขาพิศเพ่งรำพึงชีวิตของพระคริสตเจ้าในพระคัมภีร์ และสิ่งที่พระอาจารย์เจ้าทรงสั่งสอนและทรงกระทำเพื่อความรอดพ้นของเรา โดยเฉพาะเรื่องธรรมล้ำลึกการ

สิ้นพระชนม์ และการกลับคืนพระชนมชีพของพระองค์ ในขณะที่เพื่อนคริสตชนที่แยกตัวไปจากเรายึดถือพระอานุภาพของพระเจ้าในพระคัมภีร์ พวกเขาก็ยังแตกต่างจากเราไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพระคัมภีร์กับคริสตจักร ตามความเชื่อคาทอลิก อานาถาสัสนแห่งพระศาสนจักรมีบทบาทหน้าที่สำคัญเป็นพิเศษในการอธิบายความหมายพระคัมภีร์ และในการเทศน์สอนพระวาจาของพระเจ้าที่บันทึกไว้

พระคัมภีร์เป็นเครื่องมืออันทรงคุณค่ายิ่งสำหรับการทำงานเสนา ในพระหัตถ์อันทรงฤทธิ์ยิ่งของพระเจ้า เพื่อบรรลุถึงความ เป็นหนึ่งเดียวที่องค์พระผู้ไถ่ทรงปรารถนาสำหรับทุกคน

22. เมื่อมีการโปรดศีลล้างบาปอย่างถูกต้องตามแบบที่องค์พระผู้เป็นเจ้าทรงตั้งศีลศักดิ์สิทธิ์นี้ และผู้นั้นรับด้วยท่าทีที่ถูกต้อง เขาก็เข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งอย่างแท้จริงในพระคริสตเจ้าผู้ถูกตรึงกางเขน และได้รับพระสิริรุ่งโรจน์ เขาเกิดใหม่เข้ามีส่วนร่วมในชีวิตพระเจ้า ดังที่อัครสาวกเปาโลกล่าวว่า “เมื่อรับศีลล้างบาป ท่านทั้งหลายถูกฝังพร้อมกับพระคริสตเจ้า และกลับคืนชีพพร้อมกับพระองค์ ด้วยความเชื่อในพระอานุภาพของพระเจ้า ผู้ทรงบันดาลให้พระคริสตเจ้ากลับคืนพระชนมชีพจากบรรดาผู้ตาย” (รม 6:4)

ดังนั้น ศิลล้างบาปจึงเป็นศีล ศักดิ์สิทธิ์ที่สร้างสายสัมพันธ์แห่งเอกภาพ ซึ่งผูกพันทุกคนที่เกิดใหม่ด้วยศีลศักดิ์สิทธิ์นี้ เข้าด้วยกัน แต่ศิลล้างบาปเป็นการเริ่มต้นที่มุ่งสู่การมีชีวิตสมบูรณ์ในพระคริสตเจ้า ศิลล้างบาปให้ภาพการประกาศยืนยันความเชื่อ และการเข้าร่วมส่วนเติมที่ในแผนการความรอด อย่างที่พระคริสตเจ้าทรงมีพระประสงค์ รวมทั้งการเข้าสนิทสมบูรณ์โดยทางศีลมหาสนิทด้วย

แม้ชุมชนคริสตจักรทั้งหลายที่แยกห่างจากเรา จะยังไม่มีเอกภาพโดยสมบูรณ์กับเรา และแม้เราเชื่อว่าพวกเขามีได้คงไว้ซึ่งธรรมล้ำลึกศีลมหาสนิทให้ถูกต้องตามความเป็นจริงโดยสมบูรณ์ครบถ้วน ทั้งนี้เพราะพวกเขาไม่มีศีลบรรพชา แต่กระนั้นเมื่อพวกเขาประกอบพิธีรำลึกถึงการสิ้นพระชนม์ และการกลับคืนพระชนมชีพขององค์พระผู้เป็นเจ้าในงานเลี้ยงอาหารค่ำของพระองค์ พวกเขาประกาศยืนยันว่า พิธีรำลึกนี้เป็นเครื่องหมายถึงชีวิตสนิทสัมพันธ์เป็นหนึ่งในเดียวกับพระคริสตเจ้า และพวกเขากำลังเฝ้ารอคอยการเสด็จมาของพระองค์ในพระสิริรุ่งโรจน์ด้วย ดังนั้น คำสั่งสอนเรื่องงานเลี้ยงอาหารค่ำขององค์พระผู้เป็นเจ้า เรื่องศีลศักดิ์สิทธิ์อื่นๆ เรื่องพิธีถวายคารวะกิจแด่พระเจ้า เรื่องศาสนบริการของคริสตจักรทั้งหมดนี้เป็นเรื่องที่จะนำมาเสวนากัน

23. การดำเนินชีวิตประจำวันของเพื่อนพี่น้องคริสตชนเหล่านี้ ได้รับการหล่อเลี้ยงโดยความเชื่อในพระคริสตเจ้า และได้รับการเสริมพลังโดยพระพรทานของศิลล้างบาป และโดยการฟังพระวาจาของพระเจ้า ซึ่งแสดงออกด้วยการอธิษฐานภาวนาสวนตัว ด้วยการรำพึงภาวนาพระคัมภีร์ ด้วยการดำเนินชีวิตครอบครัวยุติธรรม และด้วยการประกอบพิธีการวาระกิจของชุมชน ที่มาร่วมชุมนุมสรรเสริญพระเจ้า ยิ่งกว่านั้น หลายครั้งที่รูปแบบการประกอบพิธีถวายคารวะกิจนี้ แสดงให้เห็นลักษณะสำคัญของพิธีกรรมร่วมกันในสมัยก่อน

ความเชื่อในพระคริสตเจ้าบังเกิดผลในการถวายสรรเสริญโมทนาคุณพระเจ้าสำหรับพระพรต่างๆ ที่ได้รับจากพระหัตถ์ของพระองค์ การมีจิตสำนึกในความยุติธรรมและความรักแท้ต่อเพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย ความเชื่ออันเข้มแข็งนี้ส่งผลก่อให้เกิดความรับผิดชอบจัดให้มีองค์กรต่างๆ มากมายขึ้น เพื่อช่วยบรรเทาทุกข์ผู้คนทั้งหลาย ทั้งฝ่ายจิตใจและวัตถุ มีการส่งเสริมให้เยาวชนได้รับการศึกษา การปรับปรุงสภาพชีวิตด้านสังคม และการทำงานเสริมสร้างสันติภาพทั่วโลก

เป็นความจริงว่า ในบรรดาคริสตชนทั้งหลาย มีเข้าใจคำสั่งสอนด้านศีลธรรมของข่าวดีแตกต่างจากคาทอลิก และไม่ยอมรับวิธีแก้ปัญหาแบบเดียวกันกับเรา ในเรื่อง

ยากมากขึ้นของสังคมยุคปัจจุบัน ถึงกระนั้น พวกเขายังมีความปรารถนาาร่วมกับเรา ที่จะยึดถือพระวาจาของพระคริสตเจ้าเป็นป่อกเกิดคุณธรรมของคริสตชน และถือตามคำแนะนำของอัครสาวกเปาโลที่ว่า “ท่านจะพูดเรื่องใด หรือทำกิจการใด ก็จงพูด จงทำในนามของพระเยซู องค์พระผู้เป็นเจ้า เป็นการขอบพระคุณพระเจ้า พระบิดา โดยทางพระองค์เกิด” (คส 3:17) เพราะเหตุนี้การเสวนาคริสตศาสนิกสัมพันธ์ จึงน่าจะเริ่มต้นด้วยการพูดคุยกันถึงเรื่องวิธีนำข่าวดีมาประพฤติปฏิบัติอย่างมีศีลธรรม

24. หลังจากได้กล่าวถึงสภาพเงื่อนไขและหลักการต่างๆ ที่ต้องถือปฏิบัติในการทำงานคริสตศาสนิกสัมพันธ์ โดยสังเขปแล้ว เราจึงหันมามองอนาคตด้วยความมั่นใจ สภาสังคายนาขอกระตุ้นเตือนสัตบุรุษทั้งหลาย ให้หลีกเลี่ยงความคิดแบบผิวเผิน และความกระตือรือร้นที่ขาดความรอบคอบ ซึ่งอาจขัดขวางความก้าวหน้าสู่เอกภาพได้ การทำงานคริสตศาสนิกสัมพันธ์ต้องมีลักษณะสากลแบบคาทอลิก และต้องทำด้วยความจริงใจ กล่าวคือต้องซื่อสัตย์ต่อความจริง ซึ่งได้รับมาจากบรรดาอัครสาวกและปิตาจารย์ของพระศาสนจักร โดยให้สอดคล้องตามความเชื่อที่พระศาสนจักรคาทอลิกประกาศยืนยันเสมอมา และในเวลาเดียวกัน มุ่งสู่ความสมบูรณ์ที่องค์พระผู้เป็นเจ้าของเรา ทรงมีพระ

ประสงค์ให้พระกายของพระองค์เจริญเติบโตขึ้นตลอดทุกยุคสมัย

สภาสังคายนาที่ปรารถนาอย่างยิ่งให้บรรดาบุตรของพระศาสนจักรคาทอลิก นำข้อเสนอเหล่านี้ไปพัฒนาให้สัมพันธ์กับกฎเกณฑ์ต่างๆ ของเพื่อนพี่น้องคริสตชนของเราที่แยกออกไป เพื่อจะได้ไม่มีอุปสรรคใดๆ มาขวางกั้นหนทางแห่งพระญาณเอื้ออาทรของพระเจ้า และไม่มีการคิดตัดสินล่วงหน้าใดๆ ที่ขัดขวางการคล้อยใจของพระจิตเจ้าในอนาคต ยิ่งกว่านั้น สภาสังคายนาขอประกาศยืนยันว่าสภาฯ ตระหนักเป็นอย่างดีว่า พลังอำนาจและความสามารถต่างๆ ของมนุษย์ไม่อาจช่วยให้บรรลุจุดหมายนี้ได้ นั่นคือการนำคริสตชนทั้งมวลเข้ามาปรองดองเป็นหนึ่งเดียวกัน ในคริสตจักรเพียงหนึ่งเดียวของพระคริสตเจ้า ด้วยเหตุนี้สภาสังคายนาจึงมอบความหวังทั้งหมดไว้ในคำอธิษฐานภาวนาของพระคริสตเจ้าสำหรับพระศาสนจักร และในความรักของพระเจ้าพระบิดาที่ทรงมีต่อเรา รวมทั้งในพลังอำนาจของพระจิตเจ้า “ความหวังนี้ไม่ทำให้เราผิดหวัง เพราะพระจิตเจ้าซึ่งพระเจ้าประทานให้เรา ได้หลังความรักของพระเจ้าลงในดวงใจของเรา” (รม 5:5)

ทุกเรื่องและทุกประเด็นที่ได้รับการนำเสนอไว้ในพระสมณกฤษฎีกาฉบับนี้ ได้รับการลงมติเห็นชอบโดยบรรดาปิตาจารย์ของสภาสังคายนา ให้ไว้ ณ มหาวิหารนักบุญ

เปโตร กรุงโรม วันที่ 21 พฤศจิกายน ค.ศ.1964

สรุป แม้สภาสังคายนาวาติกันที่ 2 ได้ผ่านไป 53 ปี แต่บรรดาคริสตชนยังคงมุ่งมั่นเดินทางในหนทางแห่งเอกภาพ จากหนังสือคำสอนพระศาสนจักรคาทอลิก ที่จัดพิมพ์ออกมาในปี ค.ศ.1992 ในข้อ 820-822 ได้สรุปเอกสารคริสตศาสนิกสัมพันธ์ได้อย่างดีโดยกล่าวว่า พระประสงค์ของพระคริสตเจ้า (ยน 17:21) ที่จะทรงทำให้คริสตชนทั้งหลายกลับมามีเอกภาพอีกนั้นเป็นของประทานของพระคริสตเจ้า และเป็นการเรียกจากพระจิตเจ้า”¹

821. เพื่อตอบสนองพระประสงค์นี้ได้อย่างเหมาะสม จำเป็นต้องมีเงื่อนไขต่อไปนี้

1.- พระศาสนจักรจำเป็นต้องปรับปรุงตนอยู่ตลอดเวลาให้มีความซื่อสัตย์ยิ่งขึ้น ต่อกระแสเรียกของตน การปรับปรุงตนนี้เป็นพลังขับเคลื่อนไปสู่เอกภาพ²

2.- การกลับใจ เพื่อแต่ละคน “จะได้พยายามดำเนินชีวิตของตนตามพระวรสาร”³ เพราะความไม่ซื่อสัตย์ของส่วนต่างๆ ของพระวรกายต่อของประทานจากพระคริสตเจ้าเป็นสาเหตุของความแตกแยก

3.- การอธิษฐานภาวนาร่วมกัน เพราะ “การกลับใจและความศักดิ์สิทธิ์ของ

ชีวิต พร้อมกับการวอนขอทั้งส่วนตัวและทำร่วมกันเพื่อเอกภาพของบรรดาคริสตชนต้องนับว่าเป็นจิตวิญญาณของขบวนการทั้งหมดเพื่อเอกภาพของคริสตชน และยังสมจะเรียกได้ว่า ‘คริสตศาสนิกชนสัมพันธ์ด้านจิตใจ’”⁴

4.- การยอมรับว่าเป็นพี่น้องกัน⁵

5.- การตั้งสถาบันคริสตศาสนิกชนสัมพันธ์ ของบรรดาผู้มีความเชื่อและโดยเฉพาะของบรรดาพระสงฆ์⁶

6.- การเสวนาระหว่างบรรดานักเทววิทยา และการประชุมระหว่างคริสตชนจากคริสตจักรและชุมชนต่างๆ⁷

7.- การร่วมมือกัน ระหว่างคริสตชนในงานรับใช้ประชาชนด้านต่างๆ⁸

822. “พระศาสนจักรทั้งหมด ทั้งผู้มีความเชื่อและผู้อภิบาลจำเป็นต้องสละเวลาเอาใจใส่ในการรื้อฟื้นเอกภาพนี้”⁹ แต่เราก็ต้องมีความสำนึกด้วยว่า “ความตั้งใจศักดิ์สิทธิ์ที่จะรวบรวมคริสตชนทุกคนเข้ามาอยู่ในเอกภาพเดียวและพระศาสนจักรเดียวนี้เป็นภารกิจที่เกินกำลังและความสามารถของมนุษย์” ดังนั้น เราจึงตั้งความหวังทั้งหมดของเราไว้ “ในคำอธิษฐานภาวนาของพระคริสตเจ้าสำหรับพระศาสนจักร ในความรักของพระบิดาเจ้าต่อเรา และในพลังของพระจิตเจ้า”¹⁰

เชิงอรรถ

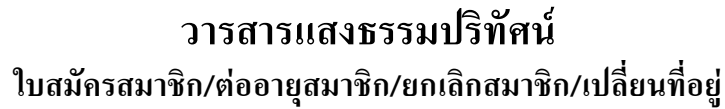
- ¹ Cf. Concilium Vaticanum II, Decr. Unitatis reintegratio, 1: AAS 57 (1965) 90-91.
- ² Cf. Concilium Vaticanum II, Decr. Unitatis reintegratio, 6: AAS 57 (1965) 96-97.
- ³ Concilium Vaticanum II, Decr. Unitatis reintegratio, 7: AAS 57 (1965) 97.
- ⁴ Concilium Vaticanum II, Decr. Unitatis reintegratio, 8: AAS 57 (1965) 98.
- ⁵ Cf. Concilium Vaticanum II, Decr. Unitatis reintegratio, 9: AAS 57 (1965) 98.
- ⁶ Cf. Concilium Vaticanum II, Decr. Unitatis reintegratio, 10: AAS 57 (1965) 99.
- ⁷ Cf. Concilium Vaticanum II, Decr. Unitatis reintegratio, 4: AAS 57 (1965) 94;
Ibid., 9: AAS 57 (1965) 98; Ibid., 11: AAS (1965) 99.
- ⁸ Cf. Concilium Vaticanum II, Decr. Unitatis reintegratio, 12: AAS 57 (1965) 99-100.
- ⁹ Concilium Vaticanum II, Decr. Unitatis reintegratio, 5: AAS 57 (1965) 96.
- ¹⁰ Concilium Vaticanum II, Decr. Unitatis reintegratio, 24: AAS 57 (1965) 107.

คณะนิพนธ์

บาทหลวง ผศ.สมชัย พิทยาพงศ์พร

- ชื่อหนังสือ จากความขัดแย้งสู่ความเป็นหนึ่งเดียว (From Conflict to Communion)
ลูเธอรันและคาทอลิกร่วมกันระลึกถึง 500 ปี
แห่งการปฏิรูปในปี ค.ศ.1517-2017
- ผู้เขียน มงซินญอร์ อันดรูว์ วิษณุ ธิญญอนันต์ และชะลอ วรณประทีป
- ผู้จัดพิมพ์ สภาประมุขบาทหลวงโรมันคาทอลิกแห่งประเทศไทย
- พิมพ์ครั้งแรก ธันวาคม ค.ศ.2016
- จำนวนหน้า 127 หน้า

โทร. 0-2429-0100 ต่อ 624 โทรสาร 0-2429-0819